BEVARANDEPROGRAM VALLÅKRA OCH KVISTOFTA

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE 2024-12-17

BEVARANDEPLANSKOMMITTÉN
Postadress SE-251 89 Helsingborg
helsingborg.se

HELSINGBORG

Text: Linn Offerlind-Ljunggren, Åsa Eriksson Green & Jessica Nilsson, Regionmuseet Skåne
Foto: Lena Östlund, Regionmuseet Skåne. Jessica Jönsson & Frida Johansson, Kulturförvaltningen
Kartor: Christina Andersson, Stadsbyggnadsförvaltningen
Layout: Lennart Persson, Grafisk formgivning
Tryck: Printhuset Electra AB, Malmö

© Helsingborgs stad, Bevarandeplanskommittén 2024

ISBN 978-91-531-2828-1

Omslagsbild stor: Vallåkra stenkärlsfabrik. Foto Helsingborgs museum
Omslag liten bild 1: Kvistofta 15:18, f.d. prästgård. Foto Helsingborgs museum
Omslag liten bild 2: Keramiken 9. Foto Regionmuseet Skåne
Omslag liten bild 3: Kvistofta 14:3. Foto Helsingborgs museum
Omslag bild baksida: Kvistofta kyrkby. Foto Landskrona museum

BEVARANDEPROGRAM

VALLÅKRA

OCH

KVISTOFTA

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE
2024-12-17

HELSINGBORGS STADS
BEVARANDEPLANSKOMMITTÉ

Innehåll

Förord	5
Inledning	6
Kulturhistorisk klassificering	8
Kulturhistoriskt värde	9
Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovshantering	10
Geografi och historik för Vallåkra	12
Geografi och historik för Kvistofta	25
Kulturhistorisk klassificerad bebyggelse i Vallåkra	31
Kulturhistorisk klassificerad bebyggelse i Kvistofta	71

BILAGOR: Ortofotografi över Vallåkra
Karta över klassificerade objekt för Vallåkra
Ortofotografi över Kvistofta
Karta över klassificerade objekt för Kvistofta

Vallåkra sparbank, Lerkärlet 2. Fotot är taget 1964. Källa: Helsingborgs museum DIG_2011_1287

Förord

Sedan 1979 har bevarandeplanskommittén i Helsingborgs stad uppgiften att ta fram bevarandeprogram. Programmen ska vara underlag för samhällsplanering, sprida kunskap bland boende, fastighetsägare och andra intresserade om Helsingborgs bebyggelsemiljöer, samt stimulera till ett gott förvaltande av byggnader och miljöer i staden.

Bevarandeprogrammet för Vallåkra och Kvistofta har ett antal föregångare: Bevarandeprogram för Helsingborgs stadskärna (1985), Råå (1991), Västra Tågaborg (1995), Olympia – Slottshöjden (1997), Drottninggatan – Pålsjö (1998), Wilson Park (1999), Ramlösa (2000), Helsingborgs stadskärna – ett utökat och reviderat program (2002), Mörarp (2004), Hasslarp (2006), Kattarp (2006), Domsten (2008), Eneborg-Högaborg (2008), Planteringen (2011), Hittarp (2012), Laröd (2012), Gåsebäck och Husarområdet (2012), Husensjö (2013), Östra Tågaborg och Stattena (2015), Eskilsminne (2017), Fleninge och Ödåkra (2018), Övre Olympia och Lasarettsområdet (2019), Fältabacken (2019), Påarp och Välluv (2021), Bårslöv (2021), Ringstorp – Hagaplan (2022)

Utöver dessa finns ett kulturminnesvårdsprogram för hela kommunen, antaget 1991. När det gäller landsbygden har detta ersatts av ett Natur- och kulturprogram som antogs 2018.

Arbetet med Bevarandeprogram för Vallåkra och Kvistofta påbörjades 2023 under ledning av bevarandeplanskommittén. Kommittén har fem ledamöter. Ordföranden utses av kommunstyrelsen, två ledamöter utses av byggnadsnämnden och två av kulturnämnden. För inventering, fotografering samt manuskript har Jessica Nilsson och Linn Offerlind-Ljunggren från Regionmuseet svarat. Bearbetning och komplettering har gjorts av stadsantikvarie Jessica Jönsson och biträdande stadsantikvarie Frida Johansson, Kulturförvaltningen. I arbetet har även tjänstemän knutna till kommittén deltagit.

Efter remisshanteringen har programmet bearbetats med anledning av inkomna synpunkter, och sedan skickats till Kommunfullmäktige för antagande.

Bevarandeplanskommittén
Helsingborg, december 2024

Inledning

Rååns dalgång sträcker sig längs den nordvästra gränsen av Kvistofta socken och mynnar ut i Råån. Den markerade dalgången med branta sluttningar omges av en slättbygd med odlings- och beteslandskap. Dalgången har använts som kommunikationsled sedan urminnes tider och det finns rikligt med fornlämningar. När järnvägen mellan Helsingborg och Billeberga anlades 1865 drog man spåret längs Rååns dalgång för att undvika nivåskillnader, stationsläget lades i Vallåkra trots att närliggande Kvistofta var avsevärt större. Kvistofta var tidigare den största orten, med kyrka och sockencentrum från 1100-talet, men i och med att Vallåkra fick järnvägsstation växte samhället och Vallåkra kom att bli centralort i stället. Båda orterna har värdefulla kulturmiljöer, med bebyggelse kopplad till kyrkbyn i Kvistofta och till järnvägen i Vallåkra. Leran har också varit viktig i trakten, och Vallåkra stenkärlsfabrik utgör idag en mycket värdefull kulturmiljö.

Syfte

Detta bevarandeprogram har som uppgift att vara ett hjälpmedel i kommunens ärendehantering. Det ska underlätta bedömningen av bygglovsärenden och andra åtgärder som berör bebyggelsemiljön. Bevarandeprogrammet ska förtydliga de kulturhistoriska och arkitektoniska värdena, så att dessa uppmärksammas vid stadsplanering och bygglovshantering. Ett annat syfte med bevarandeprogrammet är att sprida kunskap om de kulturhistoriska värdena bland husägare och boende i Vallåkra och Kvistofta, samt att öka intresset för att miljön vårdas och tas om hand på ett bra sätt.

Arbetet ska ge en historisk och kulturell förankring som gör närmiljö och omgivning gripbar och förståelig av alla. En levande och välkänd kulturmiljö stärker medborgarnas identifiering med den egna orten och engagemang i denna. Bevarandeprogrammet kommer att finnas tillgängligt på stadens hemsida. På Kulturmagasinet och via Helsingborgs kontaktcenter kommer man att kunna ta del av innehållet på plats eller köpa med sig ett eget exemplar. Förslag till bevarandeprogram skickas ut till samtliga fastighetsägare med byggnader som har klassats i programmet. I samband med detta hålls ett informationsmöte.

Status och tillämpning

Bevarandeprogrammets uppgift är att peka ut kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och öka förståelsen för områdets historia. Bevarandeprogrammet antas slutligen av kommunfullmäktige. Bevarandeprogrammet har en rådgivande status, men är inte juridiskt bindande, och ska ses som ett ställningstagande kring var det finns kulturhistoriska värden som behöver tas hänsyn till. I den kulturhistoriska klassificeringen har inte byggnadens tekniska status eller framtida förändringsbehov vägts in.

I planärenden och bygglovsprövning gör stadsbyggnadsnämnden en helhetsbedömning utifrån både enskilda och allmänna intressen. Stadsbyggnadsnämnden har till

Kvistofta 4:11. Källa: Helsingborgs museum DIG_2007_229

uppgift att bevaka kulturhistoriska intressen, men också ta hänsyn till estetiska, funktionella och ekonomiska faktorer.

Detaljplanering och bygglovsprövning ska, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Stadsbyggnadsnämndens prövar ärenden utifrån en helhetssyn och med stöd i Plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

För att skapa en levande kulturmiljö är det viktigt att byggnaderna används och har en funktion. Man bör låta byggnaden, dess egenskaper och karaktär vara utgångspunkten för förändring och tänka långsiktigt. För att uppnå exempelvis tillgänglighet och god energihushållning kan det krävas nya lösningar som är anpassade till huset. Rivning är alltid olycklig då byggnaden helt försvinner och med den en bit av historien, ombyggnad och tillbyggnad bör alltid prövas först. Särskilt värdefulla kulturmiljöer får inte förvanskas, men förvanskningsförbudet är inget förändringsförbud. Kulturhistoriska byggnader kräver särskild omsorg i samband med till- och ombyggnad. Om man tydliggör och respekterar de kulturhistoriska värdena kan man utföra många olika åtgärder även i en särskilt värdefull byggnad.

För att klarlägga värdena finns det ett flertal antikvariska konsulter i Skåne som kan anlitas. Staden tillhandahåller även enklare rådgivning som en service till medborgarna som du kan nå via Helsingborg kontaktcenter på telefon 042-10 50 00:

- För frågor kring byggnadsvård, sök stadsantikvarien på Kulturförvaltningen
- För frågor som rör bygglov och lovplikt, sök Stadsbyggnadsförvaltningens bygglovsavdelning

Kulturhistorisk klassificering

Byggnaderna har klassificerats i två grupper: särskilt värdefull bebyggelse som omfattas av förvanskningsförbud enligt PBL 8:13 § samt bebyggelse av kompletterande värde. Dessa klassificeringar motsvaras på kartan längst bak i denna rapport av färgerna rött och gult. Dessutom förekommer utpekande av hela miljöer, antingen som värdefull miljö eller som enhetlig miljö. Dessa är gröna. Klassificeringen har gjorts i relation till övriga byggnader och med hänsyn till stadens historia. I framtiden kan bedömningarna omvärderas då grunden för värderingarna hela tiden ändras.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Byggnader som anses särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller arkitektonisk synpunkt. I Vallåkra och Kvistofta gäller detta främst byggnader som är i gott skick, utan genomförda ändringar som minskat det kulturhistoriska värdet samt byggnader med stor lokalhistorisk betydelse. Arkitektoniskt värde har också stor betydelse eftersom det kan vara svårt att belysa den historiska utvecklingen när en så stor del av bebyggelsen är modern.

Bebyggelse av kompletterande värde

Vardaglig bebyggelse som är föredömligt välbevarad och där eventuella till- och ombyggnader är anpassade till byggnadens karaktärsdrag så att dessa inte har försvunnit eller förminskats. Klassificeringen omfattar även bebyggelse med något förvanskade karaktärsdrag, men som genom sin ålder och anknytning till områdets historia ändå bedöms ha ett kulturhistoriskt värde.

Värdefull miljö/Område av enhetlig karaktär

Utöver det kulturvärde som enskilda byggnader har finns det områden eller gatusträckningar som utmärker sig för att de bildar en helhet med egen karaktär. Det kan vara att området är uppfört under en viss tidsperiod, att husen har liknande utseende eller att det finns en gemensam historia som gör att helheten har ett större värde än de enskilda delarna. Byggnaderna behöver inte ha något stort egenvärde men ska behandlas med varsamhet med hänsyn till helhetsbilden.

Övrig bebyggelse

Så gott som all bebyggelse vittnar på något sätt om vår gemensamma bebyggelsehistoria, men de byggnader som genom åren har genomgått så stora förändringar att de kulturhistoriska och/eller arkitektoniska värdena inte längre går att utläsa, har inte klassats i detta program. Dock gäller plan- och bygglagens varsamhetskrav generellt och omfattar all bebyggelse, både exteriört och interiört.

Kulturhistoriskt värde

Kulturhistoriskt värde är inget entydigt begrepp utan består av ett komplex av värden som kan delas in i dokumentvärden, upplevelsevärden och övergripande/ förstärkande värden.

Dokumentvärden

Till dokumentvärdena räknas byggnadshistoriska, teknikhistoriska, samhällshistoriska, personhistoriska värden med mera. Dessa värden är absoluta, objektiva och kan lätt jämföras med motsvarande värden i byggnader från andra områden eller regioner. Ålder är här ett värde, men inte i sig själv utan i relation till andra värden och upplysningar om byggnadernas historia. Värdena kan berätta om tekniska innovationer i konstruktionen, planlösningar, byggnadsdetaljer, på vilket sätt byggnaderna har använts, vilka samhällsfunktioner som bedrivits i byggnaderna, hur man levt och umgåtts, betydelsefulla personers födelsehem etcetera. Samtliga dokumentvärden belyser på olika sätt olika sidor av den historiska utvecklingen i ett område.

Upplevelsevärden

Till dokumentvärdena kan läggas upplevelsevärden. Upplevelsevärden kan vara självständiga men också verka förstärkande på övriga värden, ofta är de oberoende av ålder. Ett exempel är arkitektoniskt värde som bedöms såväl efter estetiska kriterier som efter de förutsättningar som ligger bakom en viss arkitektonisk lösning. Bland upplevelsevärdena räknas också patina, symbol- och identitetsvärden liksom traditionsvärden. Värdet är viktigt som ett rent kvalitetsvärde, för skönhetsupplevelsen och som förebild för nybyggnation. Ett annat värde är kontinuitetsvärdet, som kan finnas i en annars betydelselös byggnad om den genom sin närvaro beskriver en kontinuitet.

Övergripande och förstärkande värden

Övergripande dessa båda värdekategorier finns begrepp som verkar förstärkande på de övriga. Äkthet, autenticitet är ett sådant värde, grundat dels på graden av ursprunglighet, helhetskaraktär, dels på en bedömning av äkthet. Kvalitetsvärden avseende såväl konstruktion, byggnadsmaterial, arkitektur med mera är en viktig övergripande aspekt på samma sätt som graden av sällsynthet eller representativitet. Sällsynthet har länge setts som förstärkande värde vid en bedömning, vilket även representativitet numera anses vara. Det som är karaktäristiskt för en tid kan vara utan betydelse för dem som lever i dess samtid men av ett annat och större värde för kommande generationer.

Klassificeringen av byggnaderna grundar sig på en sammanvägning av dessa värden. Betoningen ligger dock i huvudsak på den lokala miljön och det specifikt intressanta för Vallåkra och Kvistofta samt för Helsingborg som kommun.

Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovshantering

Kulturarvet och kulturmiljön är en gemensam tillgång som delas av alla. Det innebär att alla också har en skyldighet att förvalta detta arv och denna tillgång på bästa möjliga sätt. Kulturmiljölagen (KML) inleds med en så kallad portalparagraf: *”Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvaret för detta delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter skall visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.”*

Kulturmiljölagen

Länsstyrelsen fattar beslut enligt KML om vilka byggnader som skall skyddas som byggnadsminnen, den starkaste form av skydd en byggnad kan få. För att en byggnad eller miljö skall förklaras som byggnadsminne skall den anses ha synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller ett nationellt intresse. Ingenting får ändras, rivas eller tillföras ett byggnadsminne utan tillstånd från länsstyrelsen, och fastighetsägaren har skyldighet att underhålla byggnaderna så att det kulturhistoriska värdet inte förminskas. KML reglerar också skyddet av kyrkobyggnader och kyrkogårdsmark som anlagts före 1940. Även fornlämningar skyddas av KML och får inte tas bort utan länsstyrelsens tillstånd.

Plan- och bygglagen (PBL)

Plan- och bygglagen (PBL) är ett kommunalt redskap som reglerar hur städer, tätorter och landsbygd skall planeras och bebyggas på ett sätt som tillgodoser både allmänna och enskilda intressen. PBL innehåller också möjligheter att säkerställa kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Det andra kapitlet som innehåller krav och regler på byggnader inleds med att byggnader ”skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen”. (PBL 2:6§)

Den paragraf som ligger till grund för den ”högsta” klassificeringen i bevarandeprogrammet är den trettonde paragrafen i åttonde kapitlet (PBL 8:13§): *”En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.”* Det samma gäller tomter, anläggningar eller bebyggelseområden som är särskilt värdefulla. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras (PBL 8:14§). På kartan har sådana särskilt värdefulla byggnader markerats röda. Bebyggelsen har vidare kategoriserats till ”bebyggelse av kompletterande värde för miljön” samt ”övrig bebyggelse”. Även för sådana byggnader kan PBL 8:13§ vara tillämplig som ingående i ett särskilt värdefullt bebyggelseområde eller då dess egna kvaliteter med tiden omvärderas.

En annan viktig reglering i PBL är den så kallade varsamhetsparagrafen, PBL 8:17§. Den lyder: *”Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad skall utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.”* Detta gäller alltså alla byggnader, inte bara de som på kartan i bevarandeprogrammet markerats gula, även om en klassificering ger extra tyngd åt kraven på varsamhet.

Vid bygglovsprövning bedöms om den önskade byggnadsåtgärden överensstämmer med detaljplanebestämmelser och med PBL:s generella regler, bland annat med hänsyn till trafik, stads- eller landskapsbild samt förhållanden på granntomter och i omgivningen, kraven på varsamhet och skydd mot förvanskning etc. Det åligger den enskilde byggherren att följa de ovan nämnda lagreglerna även i de fall då inget bygglov krävs.

Bevarandeprogrammet och PBL

Bevarandeprogrammets klassificeringar utgör ett underlag för att hävda kulturhistoriska värden med stöd av PBL. Vid detaljplaneläggning eller upprättande av områdesbestämmelser kan juridiskt bindande skydds- och varsamhetsbestämmelser meddelas. Skyddsbestämmelser, vanligtvis betecknade med q, brukar förenas med rivningsförbud. I planbestämmelserna kan dessutom ges konkreta utformningskrav i fråga om material och utförande, liksom att bygglovsplikten kan utökas. Exempelvis kan underhållsåtgärder, trädfällning med mera göras lovpliktiga där detta anses befogat. Innan nya detaljplaner eller områdesbestämmelser antas, måste berörda fastighetsägare få möjlighet att yttra sig, till exempel angående de praktiska och ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna skydds- och varsamhetsbestämmelserna.

Bevarandeprogrammets klassificering gör att man vid bygglovsprövning tar stor hänsyn till det kulturhistoriska värdet och det är dessa kriterier som styr vilka förändringar som kan godtas. Klassificeringen innebär inte automatiskt någon utökad bygglovsplikt. Däremot kan bedömningsgrunden förändras angående vilka yttre åtgärder som väsentligt ändrar byggnadens karaktär och därigenom kan anses bygglovspliktigt, till exempel vid ommålning, fönsterbyte eller ändring av skorsten och andra byggnadsdetaljer. Vad som anses ändra byggnadens karaktär och således är bygglovspliktiga avgörs från fall till fall. Säkrast är att kontakta stadsbyggnadsförvaltningen innan man påbörjar en förändring.

Rekommendationer vid ändring

- Huvudregeln är materialhänsyn, det vill säga utgå från de material med samma ytbehandling som fanns när huset byggdes, oavsett ålder, och byt inte i onödan om det inte föreligger uppenbara skäl.
- Fasadmaterial – respektera det ursprungliga fasadmaterialet, oavsett ålder, och underhåll detsamma. Putsa till exempel inte över eller måla ett fogat murverk oavsett om det är från 1800-talet eller 1970-talet.
- Fönster – ändra inte på ursprungliga fönsterindelningar och spröjsningar, oavsett ålder, när fönstren behöver renoveras eller bytas.
- Dörrar – bevara ursprungliga dörrar så långt som möjligt. Komplettera gärna med inre dörrar om de äldre är dåliga ur energisynpunkt eller av annan anledning.
- Detaljer och ytor – klä inte in ursprungligen murade eller träfodrade delar med plåt eller annat material.
- Takkupor och takfönster – i takfallet mot det allmänna gaturummet är det viktigt att tilläggen underordnar sig takets storlek så att de inte blir dominanta och iögonfallande.
- Tillbyggnader – huvudregeln är att bygga till bakåt, alltså inte mot det allmänna gaturummet. Låt tillbyggnaden anpassa sig efter befintliga byggnader i material och utförande. Respektera den byggnadsstil som finns.
- Garage – komplettera äldre bostadshus med garagebyggnader anpassade i material och storlek och låt dem inte bli dominerande.
- Carports – underordna dessa i höjd och tak så de inte blir det dominerande inslaget i gaturummet eller på tomten.
- Nybyggnation – planera huset utifrån förutsättningarna på platsen och de omkringliggande husen. Anpassa gestaltning till omgivning.
- Trädgården – tänk på att det gröna är en viktig del av helhetsmiljön och hårdgör inte stora ytor i onödan. Stora träd och uppvuxen grönska är en kvalité att vårda.
- Murar och staket – utgå ifrån det ursprungliga husets tillkomstperiod och välj en lösning som var vanligt för den tiden.

Geografi och historik för Vallåkra

Vallåkra utgörs historiskt sett av två byar, Norra Vallåkra i Fjärestad socken och Södra Vallåkra i Kvistofta socken, Råån har varit gräns mellan socknarna. Platsen har lång kontinuitet med fornlämningar från sten-, brons- och järnåldern. I och med järnvägens anläggande växte stationssamhället Vallåkra fram och orten blev det största centralorten i socknen. 1952 blev Vallåkra egen kommun och administrativt centrum, innan samhället gick upp i Helsingborgs kommun 1970.

Kulturlandskap

Vallåkra ligger i gränstrakten mellan Helsingborg och Landskrona, ungefär 7 km från Öresundskusten. Landskapet är öppet med långa siktlinjer men sluttar ganska brant ner mot Rååns dalgång, Råådalen. Råån och de vattendrag som rinner samman med denna var betydelsefulla kommunikationsleder under förhistorien. I anslutning till Råådalen finns spår från sten-, brons- och järnålder.

I västra delen av samhället ligger naturreservatet Borgen. Reservatet är en blandlövskog med rikt fågelliv, här finns också en åskådliggjord berggrund av sandsten och stenkolsförande skifferleror. Detta har legat till grund för både stenkolsproduktion och lerkärlsframställning i området. På en höjd mitt i reservatet ligger lämningen efter en fornborg från järnåldern. Betydligt äldre än fornborgen är de fossila fotspår av dinosaurien Plateosaurus som också förekommer i reservatet. Den södra delen av naturreservatet omfattar en bäckravin i nord-sydlig riktning, där frodas blandlövskogen.

Rååns dalgång och det omkringliggande landskapet är utpekat i det regionala kulturmiljöprogrammet för Skåne och som riksintresse för kulturmiljövården (M: K10) enligt beslut av Riksantikvarieämbetet 1996-08-27. Rååns dalgång är också utpekad i Nationell Bevarandeplan för odlingslandskapet nr M8201 av Naturvårdsverket. Dalgången beskrivs där som en markerad dalgång i slättbygd med naturbetesmarker och har bebyggelsehistorisk kontinuitet med fornlämningar från förhistorisk tid. Syftet med planen är att på sikt bevara ”ett representativt urval av Sveriges odlingslandskap som allsidigt belyser kolonisationsförloppet och skildrar olika faser av detta”.

Den äldsta skriftliga förekomsten av bynamnet Vallåkra är från 1346 (ortnamnsdatabasen) då det skrev Walaker. Förleden Vall- kommer av slät mark, slätt fält och efterleden –åkra kommer av åker. Namnet bedöms i Helsingborgstraktens förhistoria härstamma från tiden mellan folkvandringstid och vikingatid.

Stationssamhället Vallåkra utgörs historiskt sett av två byar: Norra Vallåkra i Fjärestad socken och Södra Vallåkra i Kvistofta socken. Råån har varit gräns mellan socknarna. I och med järnvägens anläggande växte stationssamhället Vallåkra fram på mark som tillhört Södra Vallåkra by. Stationssamhället Vallåkra blev sedermera huvudort i Vallåkra kommun som bildades efter kommunalförordningen 1866. 1952 bildades Vallåkra landskommun och

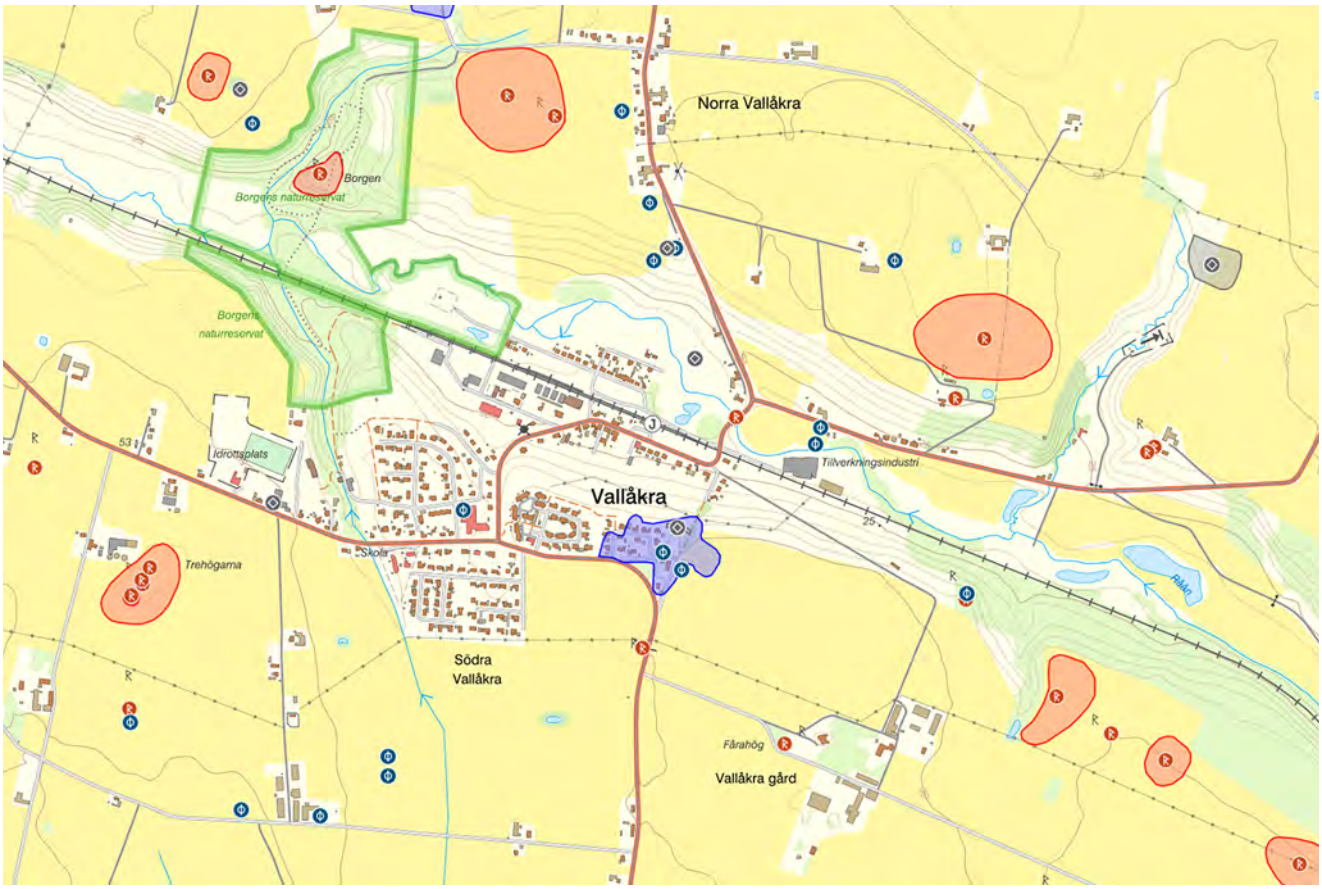

Fornlämningar i anslutning till Vallåkra. Det blå området markerar det historiska läget för Södra Vallåkra by, en samling med en handfull gårdar som låg ovanför ravinen mot Råån. På andra sidan Råån, i mitten av kartbildens övre del ligger Norra Vallåkra. Det är på marken till Södra Vallåkra som Vallåkra stationssamhälle kom att växa fram. Källa: Riksantikvarieämbetets Fornsök

omfattade då även de tidigare kommunerna Bårslöv, Fjärestad, Kvistofta och Ottarp. 1970 uppgick kommunen i Helsingborgs kommun, numera Helsingborgs stad.

Innan det sena 1800-talets expansion låg bebyggelsen främst på åsen ovanför Råådalen. Sluttningen mot Råån är relativt brant vilket kan vara ett skäl till att den än idag är obebyggd. Samhället har ett karaktäristiskt utseende med järnvägsstation och centrumbebyggelse i dalens nedre del och övriga bebyggelsen främst ovanför sluttningen. I väster rinner Hålabäcken i nordsydlig riktning och utgör den historiska ägogränsen mellan Södra Vallåkra och Kvistofta. Rååns dalgång och Hålabäckens ravin utgör viktiga grönstråk i samhället. Längs vägarna mellan Vallåkra och Vallåkra gård är alléer planterade och ger en särskild karaktär åt landskapet.

Fornlämningsmiljö

I östra delen av dagens Vallåkra är den historiska bytomten enligt 1806 års karta utpekad som en möjlig fornlämning (RAÄ-nummer Kvistofta 97:1). Bytomten överlappar en förhistorisk boplats som undersöktes år 2006. Under utgrävningarna påträffades två närliggande långhus varav det ena daterats till senneolitisk tid och det andra till bronsåldern. Den bebyggelsehistoriska kontinuiteten i Vallåkra är alltså mycket lång. I närområdet finns flera förhistoriska boplatser och gravsättningar såväl som lösfynd från olika tidsperioder.

Storskifteskarta över södra Vallåkra 1782–73. Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

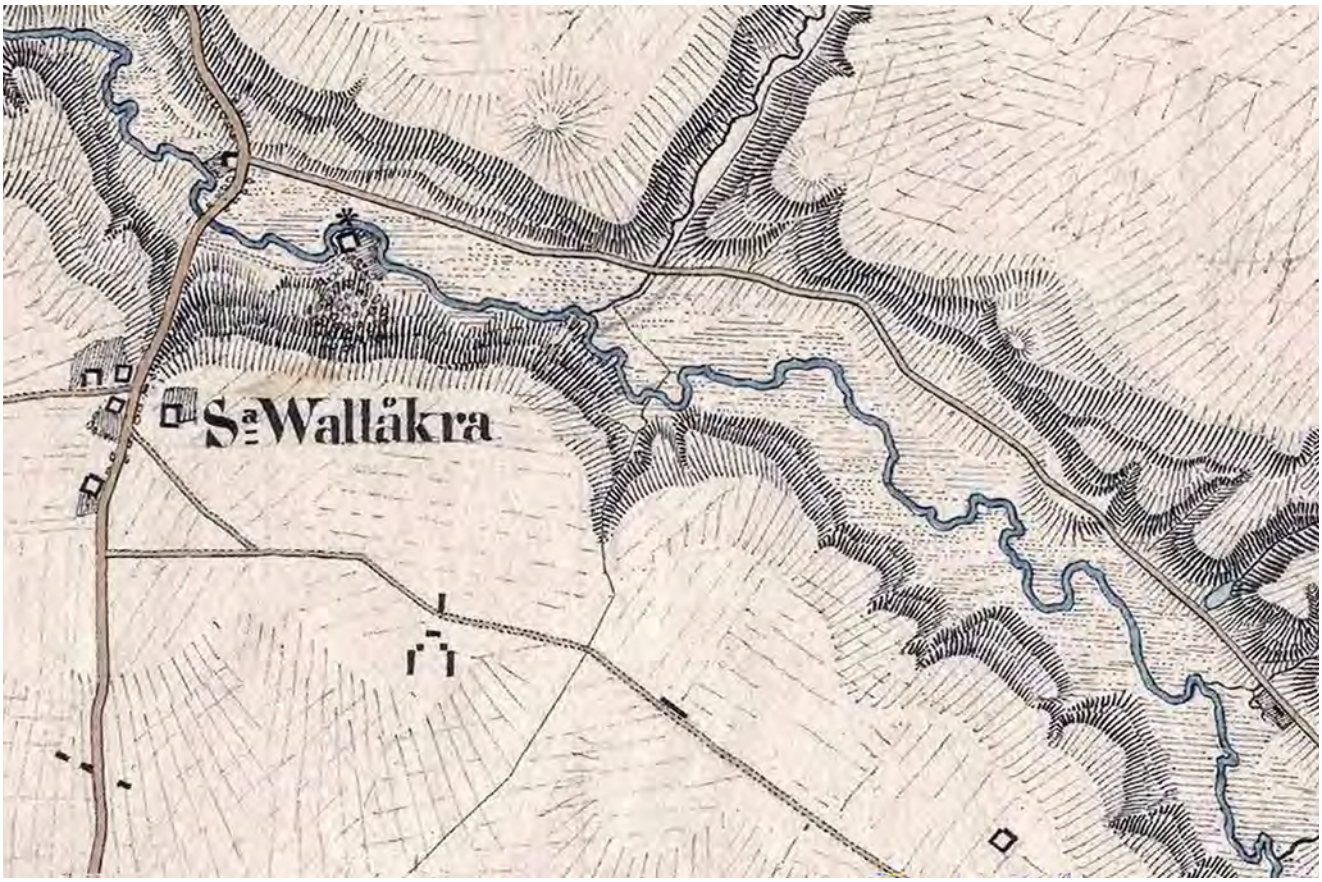

Utsnitt ur Skånska rekognoseringskartan 1812–1820. Här syns de första byggnaderna på platsen för Vallåkra gård.
Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

Bebyggelseutveckling

Storskiftet 1782

Den äldsta kartan över Södra Vallåkra i lantmäteriets arkiv är från storskiftet som genomfördes 1782–1783. Vid denna tid omfattade byn sex gårdar vilka alla var frälsehemman under Rönneholm respektive Vankiva säteri. På Vallåkra nr 5 fanns en vattenkvarn som ska finns omnämnd i danska källor redan 1574. På Vallåkra nr 6 anlades gästgivargård och skjutsstation vid 1700-talet slut. Övergången över Råån verkar ha varit ungefär densamma åtminstone sedan storskiftet. Här ska enligt uppgift tidigare ha funnits ett vadställe, men senast vid Linnés skånska resa 1749 fanns en träbro på platsen. Stenbron med två spann, som finns på platsen idag, ska ha byggts 1890.

Enskiftet 1806

När enskiftet genomfördes år 1806 fick fyra av sex gårdar kvarboenderätt. Vallåkra nr 2 och nr 4 flyttade ut och Vallåkra nr 4 blev sedermera Vallåkra gård som haft stor inverkan på samhällets utveckling. Vallåkra gård började anläggas efter enskiftet. På skånska rekognoseringskartan

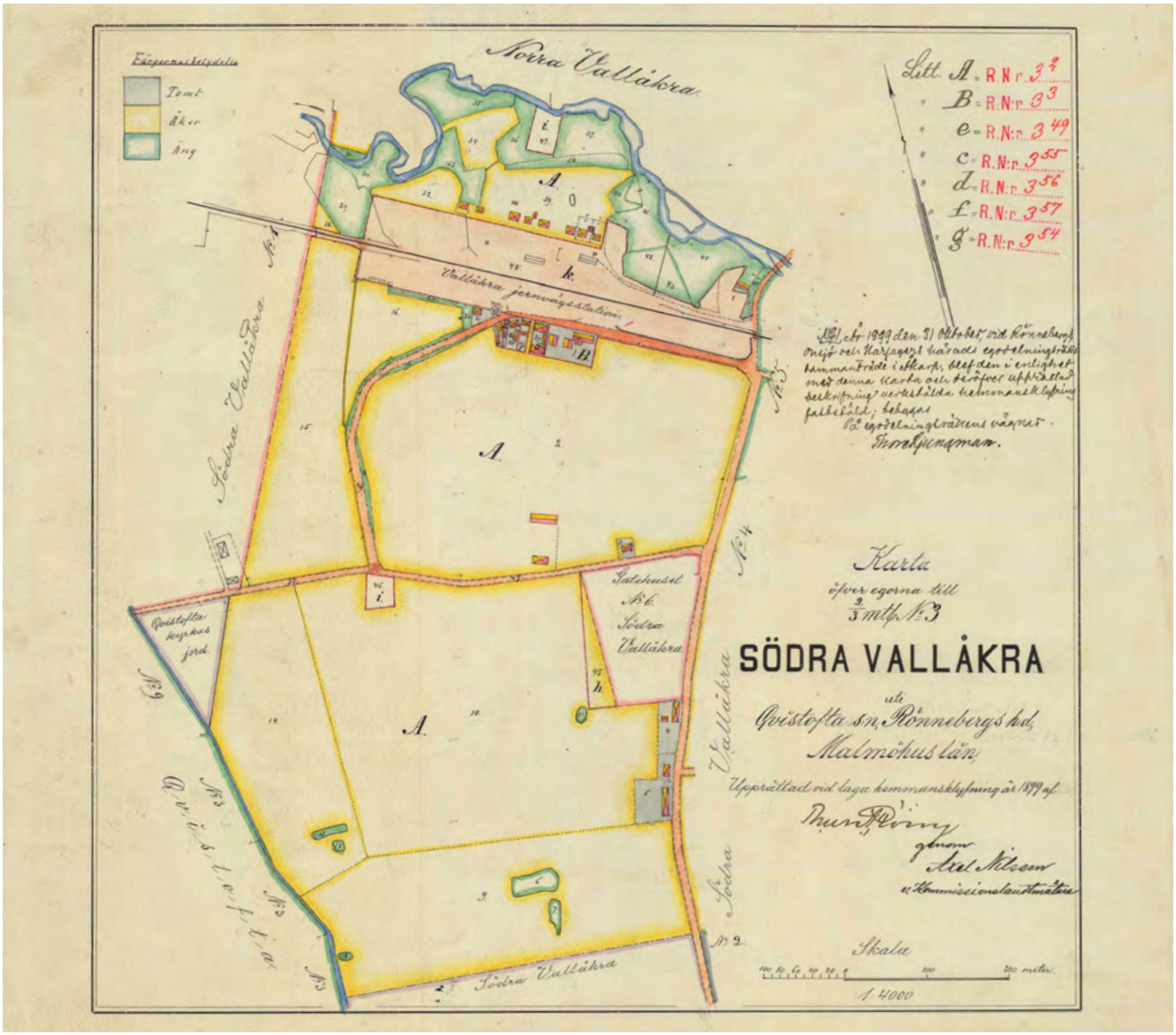

Kartan visar Södra Vallåkra nr 3 med där befintlig bebyggelse och avstyckade tomter år 1899. Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

från 1812–1820 syns en symmetrisk gårdsanläggning med huvudbyggnad, två flyglar och två ekonomibyggnader ordnade kring en gårdsplan. På häradskartan 1910–1915, som togs fram hundra år senare, omges anläggningen av stora trädgårdsanläggningar i norr och väster och ytterligare byggnader har tillkommit. På kartan är också alléer längs vägarna till gården utritade. Totalt fanns här två bostadshus och ett tiotal ekonomibyggnader i början av 1900-talet.

Järnvägen 1865

Det är i och med järnvägens framdragande mellan Helsingborg och Billeberga år 1865 som Vallåkra fick en egen station och ett stationssamhälle börjande växa fram. Vallåkra fick utöver en järnvägsstation även post- och telegrafstation. På båda sidor spåret började en ordnad bebyggelse uppföras av såväl bostäder som lokaler för olika verksamheter. Byggnaderna uppfördes generellt med entrén vänd mot järnvägen. På norra sidan spåren

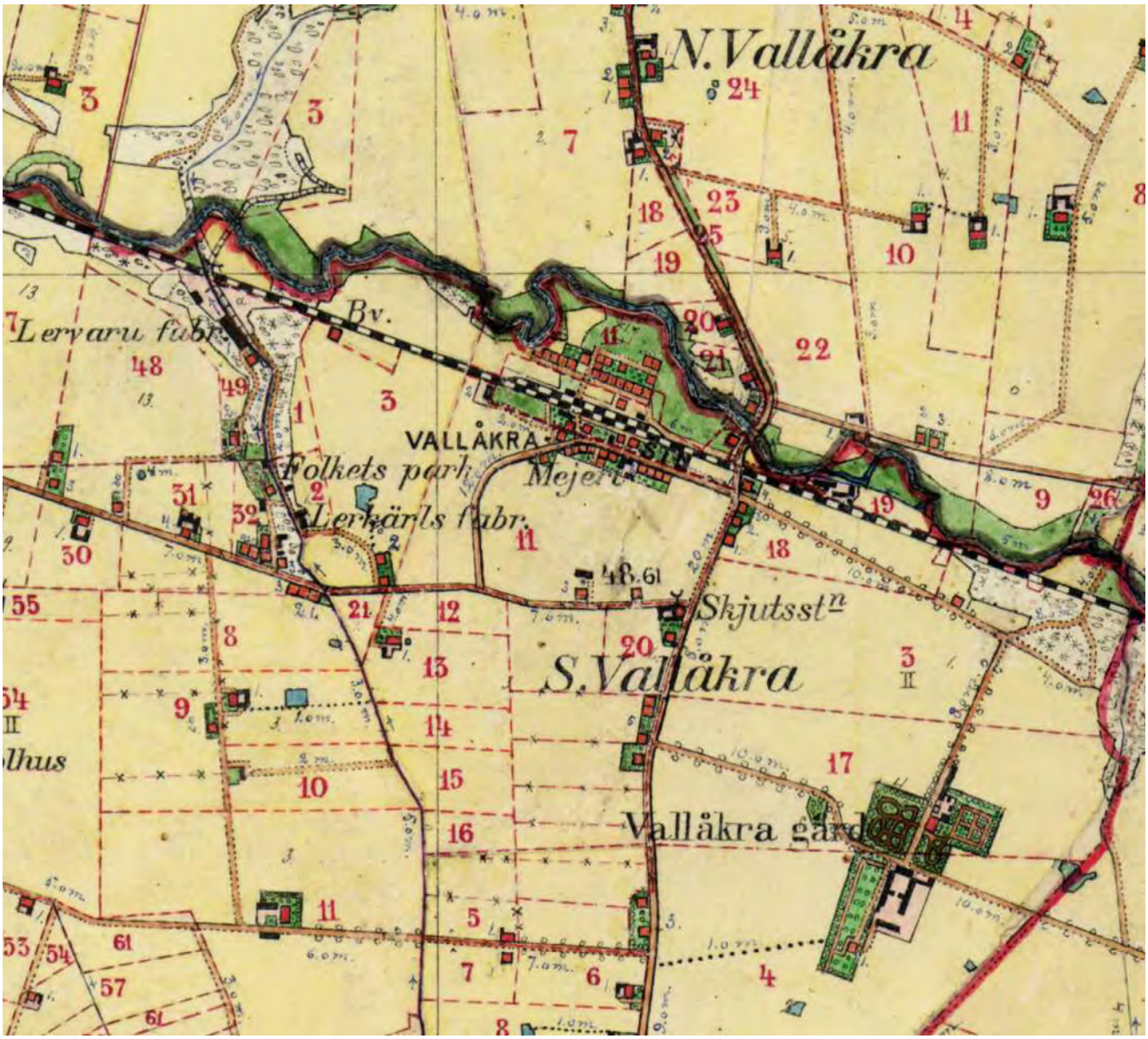

Häradskartan över Vallåkra från 1910–15. Utsnittet visar hur stationssamhället vuxit fram på båda sidor av järnvägsspåren, liksom hur både industrier och Folkets park ligger längs med bäckravinen som går söderut från Råddalen. Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

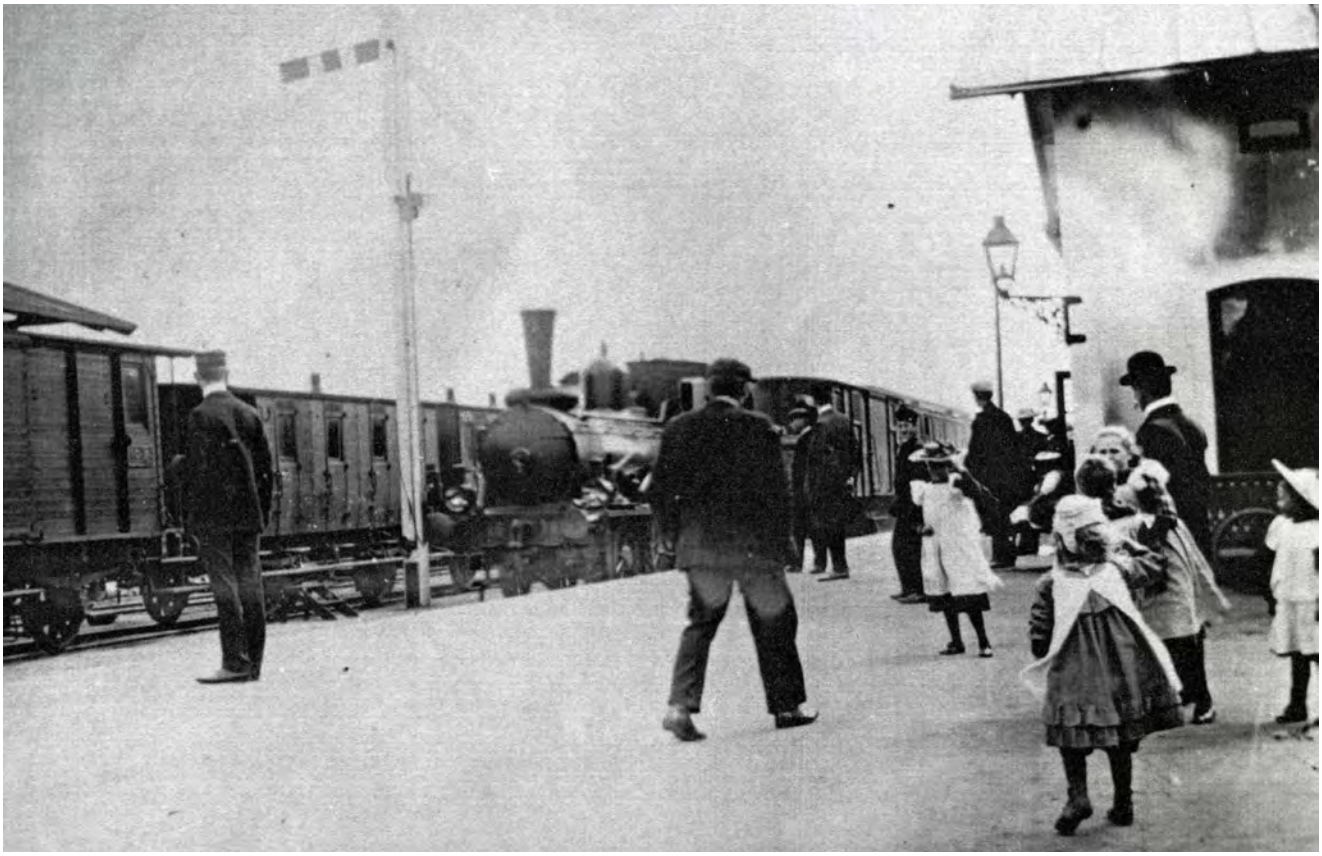

Tåget kommer in till stationen i Vallåkra år 1905. Källa: Järnvägsmuseet, okänd fotograf

Fotografi från Vallåkra gård 1891. Detta är den ursprungliga huvudbyggnadens södra gavel. Källa: Helsingborgs museum 2494-2020

Samhällets östra järnvägsövergång år 1958. Byggnaden till vänster i bild finns kvar idag, medan huset i bildens högra del är rivet.
Källa: Järnvägsmuseet, okänd fotograf

lämnades en fri grönyta, lik en järnvägspark, mellan spåren och bebyggelsen. År 1890 anlades Norra Vallåkravägen. Från Norra Vallåkra leder vägen över Råån och järnvägsövergången, följer järnvägens södra sida genom samhället och fortsätter sedan uppför Råådalens sluttning där den ansluter till Ryavägen.

Industrierna längs Hålabäcken

Naturtillgångarna i Hålabäckens ravin och Råådalen har historiskt sett varit en förutsättning för etableringen av några av de större industrierna i samhället. Än idag finns lerkärlsfabriken som anlades år 1864 kvar. Leran som utgjorde deras främsta råmaterial var en restprodukt i framställningen av stenkol som bröts i Råådalen. Stenkolsindustri har funnits här i två omgångar, senast under 1860-talet. Under en tid låg även Wallåkra Lervarufabrik längs bäcken. Där tillverkades saltglaserade rör och krubbor för djurhållning. Verksamheten köptes sedermera upp av Höganäsbolaget som fortsatte brytningen av lera på plats. Lervarufabrikens byggnad revs 1931. På östra

Vallåkra järnvägsstation ersatte en tidigare stationsbyggnad omkring år 1930. I bakgrunden syns andelsmejeriets höga skorsten.
Källa: Järnvägsmuseet, okänd fotograf

En tidig industri i anslutning till Hålabäcken och Rååns dalgång var Wallåkra Lervarufabrik. Fotot är odaterat. Byggnaderna är idag rivna och endast den gamla disponentvillan finns kvar på västra sidan Hålabäcken. Källa: Järnvägsmuseet, okänd fotograf

Den så kallade disponentvillan som hörde till lervarufabriken. Året är troligtvis 1917. Familjen på fotot hette Djurberg och bodde här under fyra år då pappan arbetade på lervarufabriken. Källa: Foto tillhandahållet av Eyvind Andersen i Vallåkra

Det före detta gästgiveriet 1952. Byggnaden finns kvar idag. Källa: Helsingborgs museum DIG_2007_227

sidan av bäckravinen, på fastigheten Kvistofta 13:30, finns disponentvillan från år 1895 kvar än idag.

Folkets hus

I bäckravinen anlades i början av 1900-talet en utedansbana av den lokala Folkets hus-föreningen. Här hölls med regelbundenhet dans på söndagar och vid högtider som midsommar. Det ordnades också basarer för att stötta olika lokala initiativ som t.ex. den frivilliga brandkåren. Dansbanan ska ha legat i botten av ravinen invid bäcken och i sluttningen intill fanns bord och stolar utplacerade på terrasser. Vid dansbanan fanns en liten bro över bäcken som anslöt till lerkärlsfabriken. På 1940-talet köptes anläggningen av den lokala bygdegårdsföreningen. Hela anläggningen förstördes i en brand 1949. En ny byggnad uppfördes då ovanför bäckravinen och invigdes 1950. Denna fungerar ännu år 2024 som bygdegård.

Bebyggelseutveckling från 1950 till idag

1954 byggdes brandstation, inrymmandes kommunalkontor och bibliotek – hela byggnaden kom sedermera att omändras till kommunalhus. En byggnad för den kommunala administrationen blev nödvändig då Vallåkra blev egen kommun 1952. 1959 antogs en byggnadsplan för stationssamhället. Till stor del reglerade den redan befintlig bebyggelse på ömse sidor av stationsområdet, men ett stort område mellan Hålabäcken och Norra Vallåkravägen planlades också.

1976 antogs detaljplanen för området söder om Ryavägen med skolområdet som den västra gränsen. Tomterna närmast Ryavägen var redan bebyggda vid denna tid. Dessa kvarter heter idag Varpen, Skytteln, Vävskeden, Inslaget, Solven, Garnvindan, Vävpallen och Spinnrocken. 1984 planlades området i västra hörnet vid Ryavägen och Norra Vallåkravägen bland annat för flerfamiljsboenden och lokal service som butik och distriktssköterska. Området som idag utgörs av kvarteren Bomullen, Linet, Ullen, Hampan och Silket planerades som ett så kallat grannskapsområde där parkeringar samlades i ena utkanten och gång- och cykelvägar låg skyddade mellan husen.

Det senast utbyggda området ligger öster om detta, på norra sidan av Ryavägen. Kvarteren heter idag Flanellen, Vadmalen och Sammeten med detaljplan från 2004.

Flygbild över Vallåkra, med utblick söderut från samhället. Fotot är taget 1935. Källa: Järnvägsmuseet, okänd fotograf

Fotot ovan ger mycket information om Vallåkra på 1930-talet. Till vänster i bildens övre del syns den tidiga bebyggelsen längs Bältebergavägen i Norra Vallåkra. Närmast fastigheten som idag heter Norra Vallåkra 5:31 med bostadshus och ekonomibyggnad på var sida av vägen (nr 1). Lite längre bort syns byggnaderna på Norra Vallåkra 4:14 och 4:16. Vid vägkröken ännu längre bort syns byggnaderna på Norra Vallåkra 8:1.

Bortanför järnvägskorsningen syns vad som idag är Edenhalls mekaniska verkstad (nr 2).

I förlängningen från Norra Vallåkravägen går en rak, trädkantad väg. I slutet ligger en av de byggnader som ännu finns på fastigheten Ormastorp 6:8, Vallåkra gård (nr 3). Den trädkantade vägen svänger av åt höger i bild och leder ända fram till Vallåkra gård där de nordligaste ekonomibyggnaderna syns i bildens övre högra del (nr 4). Något längre ner till höger syns det gamla gästgiveriet (nr 5).

I bildens mitt ser vi samhällets centrum som är uppbyggt på båda sidor om järnvägsstationen (nr 6) och stationsområdet. Det historiska kartmaterialet visar att de flesta byggnaderna tillkommit kring sekelskiftet 1900. På andra sidan järnvägen syns godsmagasinet (nr 7). Norr om järnvägen fanns redan den stora, öppna yta som i större städer kanske skulle ha rymt en park med grusgångar och planteringar. Längs dess norra sida ligger en rad av byggnader. Det stora huset är Södra Vallåkra 3:8 som byggdes av en handlare på orten (nr 8). Byggnaderna till höger och vänster om det stora huset ligger kvar på sina platser än idag, mer eller mindre förändrade.

Den stora fabriksbyggnaden med hög skorsten ytterst till höger är Andelsmejeriets fabrik och mjölkbutik (nr 10) som vid tiden var helt nybyggd. Byggnaden revs kring år 1970. Idag återstår enbart det gamla kylhuset som byggdes vid slutet av 1930-talet. Om vi följer infartsvägen ut till Norra Kvistoftavägen ser vi på den bortre sidan det som idag är Filadelfia, men på 1930-talet var Vallåkra konsumtionsförening (strax ovanför nr 9).

Byggnaden längst ner till höger i bilden är fastigheten Lerkrukan 7 (nr 11). I anslutning till byggnadens ena hörn finns ett skyltfönster som tyder på att någon typ av verksamhet; handel eller annan service, bedrevs här. Nästa bostadshus längs gatan är fastigheten Lerkrukan 5 (nr 12).

Flygfoto över Vallåkra på 1940-talet. Inte mycket har förändrats sedan häradskartan togs fram 1910–15. Källa: Lantmäteriet

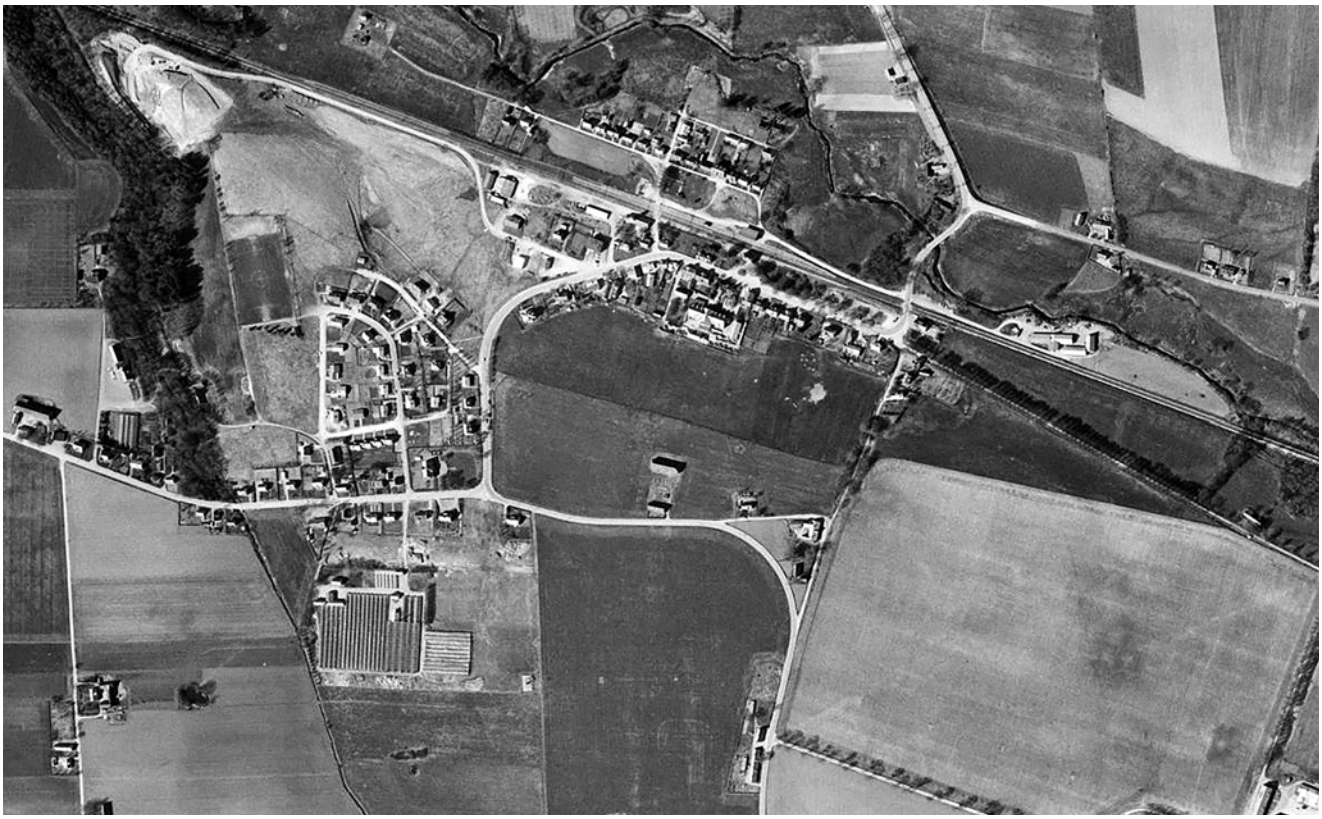

Flygfoto över Vallåkra på 1960-talet. Ett större bostadsområde har byggts mellan Norra Vallåkravägen och bäckravinen. Källa: Lantmäteriet

Flygfoto över Vallåkra 1975. Ytterligare bostäder har byggts söder om Ryavägen. Källa: Lantmäteriet

Flygfoto över Vallåkra år 2000. Bostadsområdena har byggts ut och ett nytt område har tillkommit öster om Norra Vallåkravägen. Industriområdet längs järnvägen har dubblats i storlek. Källa: Lantmäteriet

Flygbild från 1967 över västra delarna av Vallåkra med Ryavägen i bildens nedre del. Källa: Foto tillhandahållet av Sonja Löfgren.

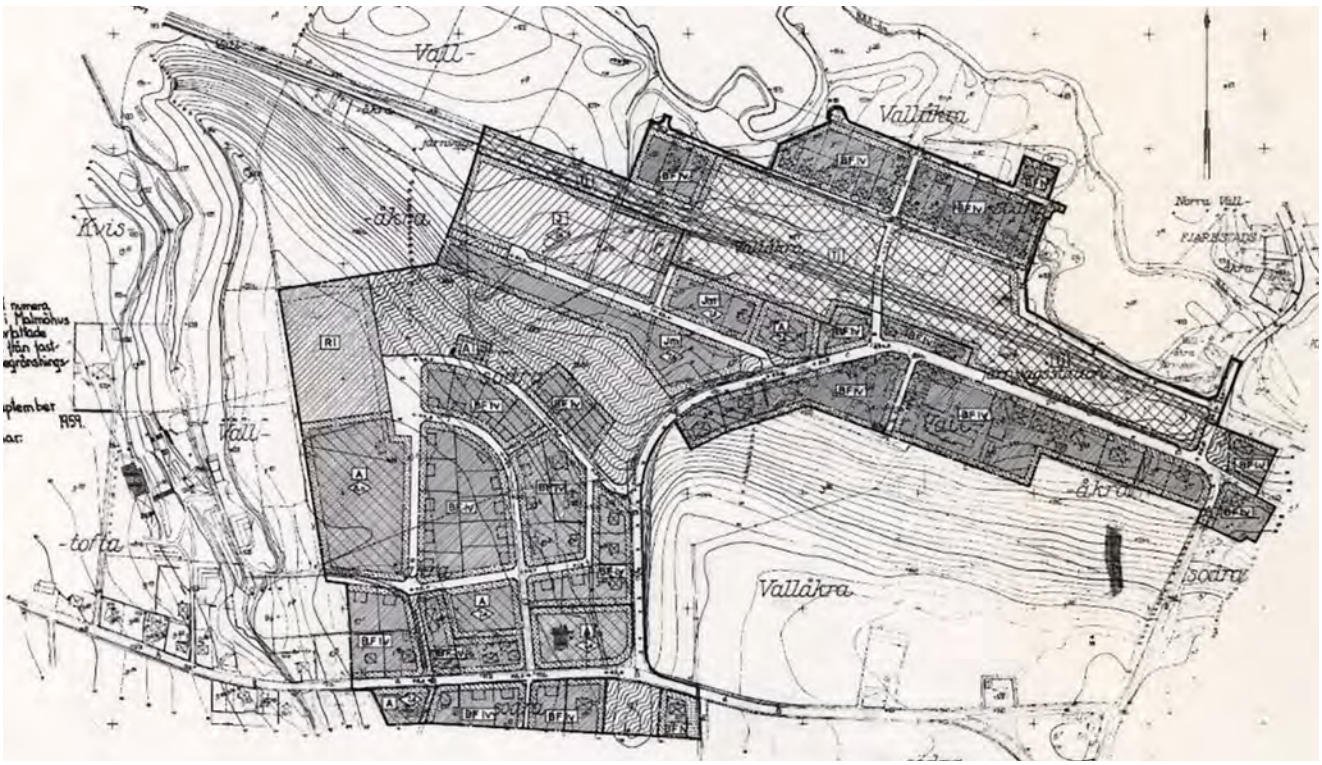

Detaljplan för Vallåkra stationssamhälle, antagen 1959. Källa: Helsingborgs stad

Geografi och historik för Kvistofta

Kvistofta kyrkby har varit sockencentrum sedan kyrkan byggdes på 1100-talet. Under slutet av 1700-talet var Kvistofta den största byn i socknen, med kyrka, skola och fattigstuga. När järnvägen drogs fram 1865 fick Kvistofta ingen station, vilket medförde att orten kom att stagnera. Bebyggelseutvecklingen i Kvistofta har varit mycket liten under 1900-talet och byn har i stort sett samma struktur som den fick efter enskiftet på 1800-talet.

Kulturlandskap

Kvistofta ligger på landsbygden söder om Helsingborg på höjden i anslutning till Rååns dalgång. Landskapet är lätt böljande, och kyrkbyn omges av utbredda åkermarker. Längs Råån och anslutande vattendrag är växtligheten frodig och dalgångarna är till stor del trädbevuxna. Råån och anslutande vattendrag har varit viktiga kommunikationsleder i förhistorisk tid, vilket en rik och varierad fornlämningsmiljö vittnar om. Längs ån finns spår av en lång bebyggelsekontinuitet med lämningar från sten-, brons- och järnålder.

Rååns dalgång och det omkringliggande landskapet är utpekat i det regionala kulturmiljöprogrammet för Skåne och som riksintresse för kulturmiljövården (M: K10) enligt beslut av Riksantikvarieämbetet 1996-08-27. Rååns dalgång är också utpekad i Nationell Bevarandeplan för odlingslandskapet nr M8201 av Naturvårdsverket. Dalgången definieras där som dalgång i slättbygd med naturbetesmarker och bebyggelsehistorisk kontinuitet genom fornlämningar från förhistorisk tid. Syftet med planen är att på sikt bevara ”ett representativt urval av Sveriges odlingslandskap om allsidigt belyser kolonisationsförloppet och skildrar olika faser av detta”. Det tidigaste omnämnandet av Kvistofta är från 1351 då det skrevs Quistofthæ. Förleden har associerats med ordet kvist, som då skulle syfta på en framspringande del av en ås där kyrkbyn ligger. Efterleden -tofta har betydelsen tomt.

Fornlämningsmiljö

Större delen av Kvistofta utgör en möjlig fornlämning efter den historiska bytomten enligt 1761 års karta. Strax norr om kyrkogården finns en övrig kulturhistorisk lämning, en plats med tradition, som kallas prästens grottor och består av fyra raviner i en brant sluttning ner mot ån. I områdets sydöstra del ligger lämningen efter en forntida gravhög. Utöver dessa tre finns inga registrerade fornlämningar inom bevarandeprogrammets avgränsning. Längs Rååns dalgång finns däremot boplatser från sten-, brons- och järnålder vilket vittnar om en lång bebyggelsekontinuitet. De närmaste ligger en knapp kilometer norr om Kvistofta, på motsatt sida Råån.

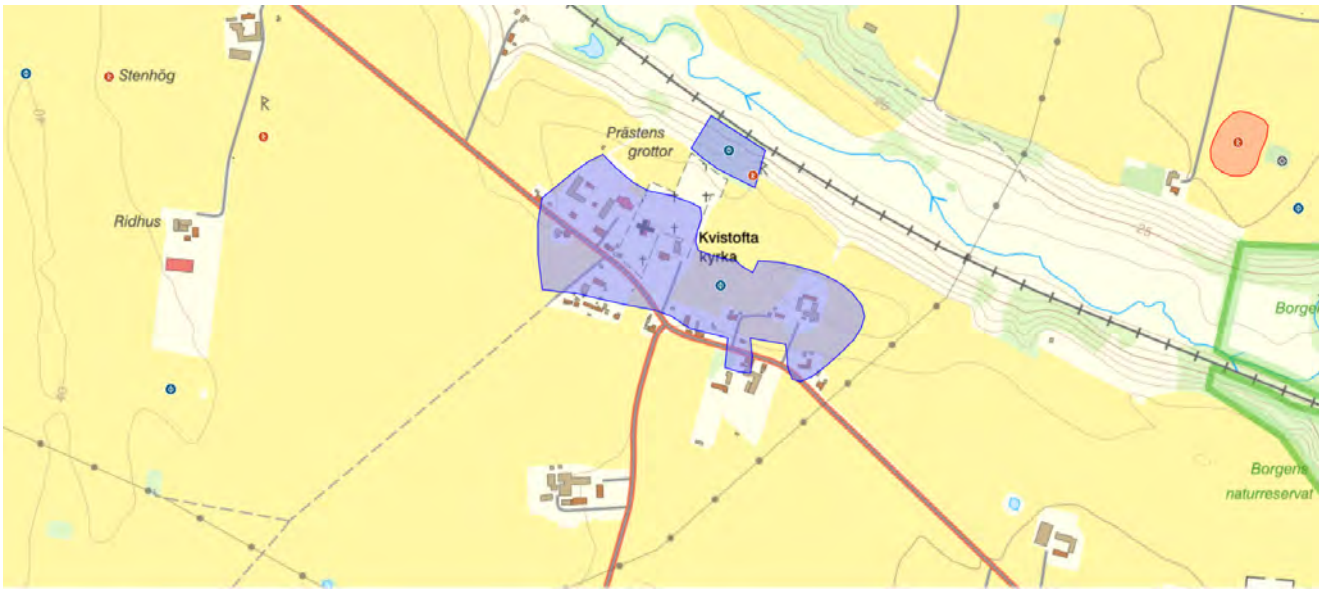

Fornlämningar i anslutning till Kvistofta. Källa: Riksantikvarieämbetets Fornsök

Bebyggelseutveckling

De historiska kartorna

Kvistofta kyrkby har varit sockencentrum sedan kyrkan byggdes på 1100-talet. Det var hit invånarna i de övriga byarna i socknen var tvungna att ta sig för gudstjänster och andra kyrkliga förrättningar. Det är också på kyrkogården i Kvistofta socknens invånare traditionellt fått sina sista viloplatser. Det finns uppgifter om att Kvistofta var en av många byar som brändes år 1676, under skånska kriget. Trots detta var byn i slutet av 1700-talet den största i socknen.

Den äldsta kartan över byn är en avmätning av gatumarken i kyrkbyn från 1764. Byn omfattade då femton hemman inklusive präst- och klockargård, boställe respektive hästhemman för en trumpetare samt två utsocknes frälsehemman. I byn fanns även fattighus och ett kombinerat skol- och hyreshus. Några av gårdarna låg grupperade runt kyrkan och övriga strax sydost om denna. Skolhuset låg i byns mitt medan fattighuset låg längst ut i byns sydvästra hörn.

I samband med enskiftet av byn år 1805 utvärderades de befintliga gårdarnas skick som en utgångspunkt för vilka gårdar som skulle få kvarboenderätt och vilka som skulle flytta ut ur bykärnan. Prästgården beskrivs som kringbyggd med fyra längor med ”… en stor och rymlig åbyggnad i gott stånd, samt stor och ganska nyttig samt vacker trädgård”. Skolhuset som låg mitt i byn sägs vara vackert, men med halmtak. Klockargården anges som nedgången. Kvistofta nr 1 hade en vacker huvudbyggnad och intill denna en ”liten vacker trädgård i vilken finnes åtskillige wilde och fruchtträd.” De flesta av byns gårdar kom att flyttas ut vid enskiftet. Kvar blev Kvistofta nr 1, nr 2, prästgården (nr 15), klockargården (nr 12), en del av trumpetarens hästhemman (nr 4 a), del av det utsockne frälsehemmanet (nr 13) samt Kvistofta nr 11. Efter enskiftet följde flera delningar av de olika hemmanen vilket resulterat i nya gårdar. Troligtvis flyttades klockargården till södra sidan av bygatan år 1837 när kyrkogården utvidgades.

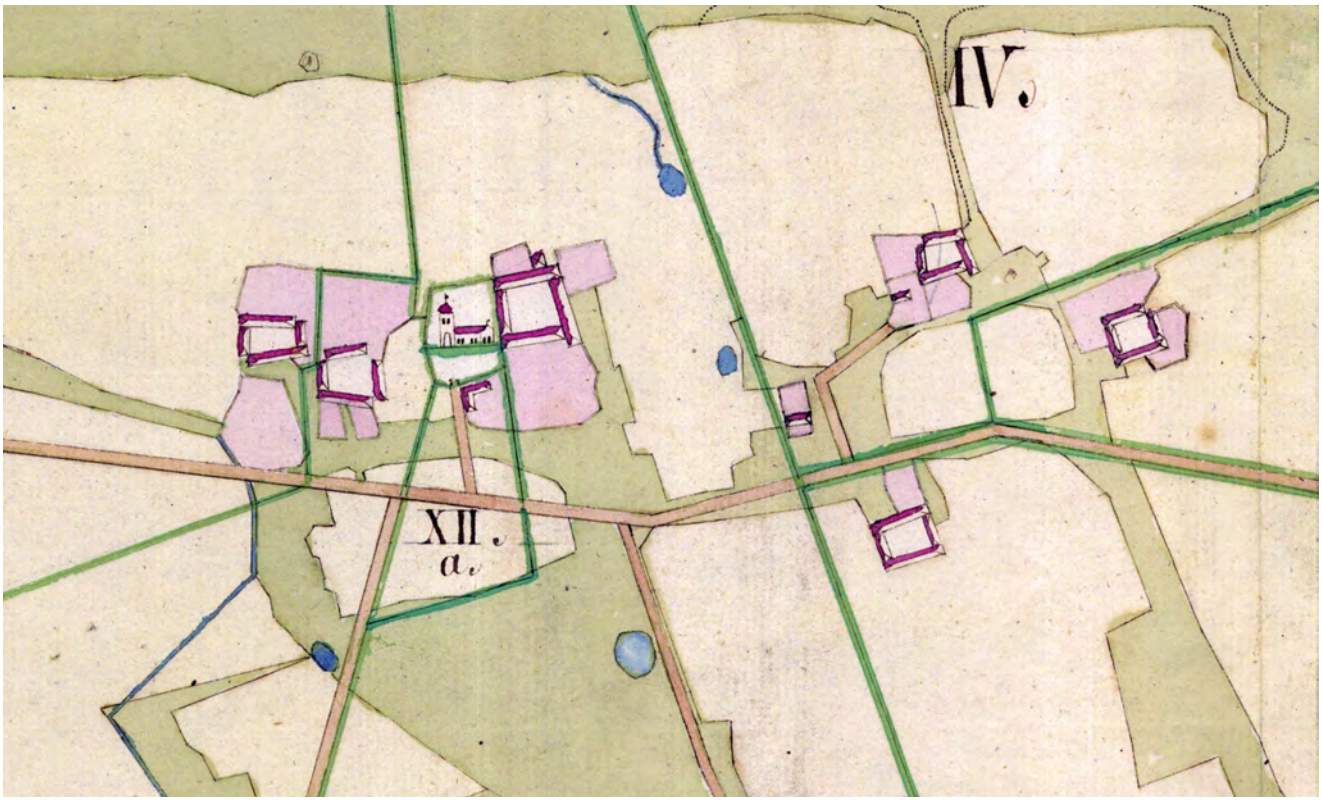

Kvistofta efter enskiftet 1805. Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

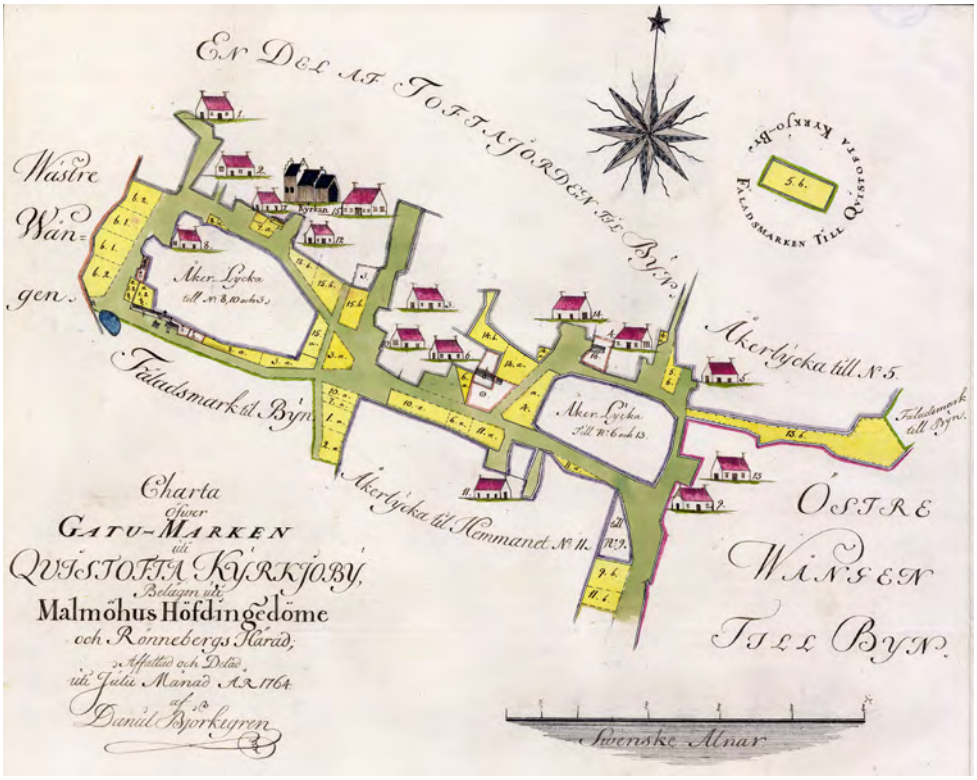

Kvistofta 1764.
Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

1848 uppfördes en ny prästgård efter ritning av Carl Georg Brunius, domkyrkoarkitekt. Källa: Helsingborgs museum DIG_2007_232

Sockenstugan

I kyrkogårdens sydvästra hörn låg under lång tid ett tegelmurat hus med flera funktioner. Byggnaden har använts som sockenstuga, sparbank och kommunalhus. Från 1858 rymde den sockenbibliotek och mellan åren 1870 och 1883 drevs mellan- och folkskola här. Del av byggnaden användes som bårhus med plats för likvagn och brandspruta. Det var här konfirmationsundervisningen bedrevs och den kyrkliga syföreningen hade sina sammankomster. Det är oklart när detta hus uppfördes, men en byggnad finns markerad på platsen på 1764 års karta. Huset revs emellertid kring 1950 och ersattes av ett bisättningshus på kyrkogården. Under 1880-talet flyttades folkskolan till ett före detta boningshus på Kvistofta 14, en dryg kilometer sydost om byn. Något senare byggdes en mellanskola på samma tomt. I en av gårdslängorna drevs fattigvård och epidemisjukstuga. Denna verksamhet lades ner på 1930-talet. Skolorna lades ner på 1960-talet.

Järnvägen

Järnvägen mellan Helsingborg och Billeberga anlades 1864–65 och i samband med detta exproprierades marken närmast dalgången norr om byn. Eftersom bybebyggelsen låg en bit söder om dalgången kom järnvägen inte att påverka bebyggelsen. Kvistofta fick till skillnad mot grannbyarna Gantofta och Vallåkra ingen järnvägsstation. Däremot anlades ett tegelbruk med rätt omfattande bebyggelse invid järnvägen, nordväst om kyrkbyn. Tegelbruket lades ner 1916 och byggnaderna revs sedermera.

Under 1800-talets senare del började mindre tomter att avstyckas från de större gårdarna och fler fick möjlighet att äga ett eget hus. Till exempel köper sömmerskan Johanna Kronvall 1916 en tomt på 18x20 m från ägarna till ¼ mtl Kvistofta 4 för 500 kr. På platsen fanns det redan vid denna tidpunkt ett äldre hus, idag på adressen Ryavägen 176 (Kvistofta 4:11). Johanna döpte huset till Åldershem.

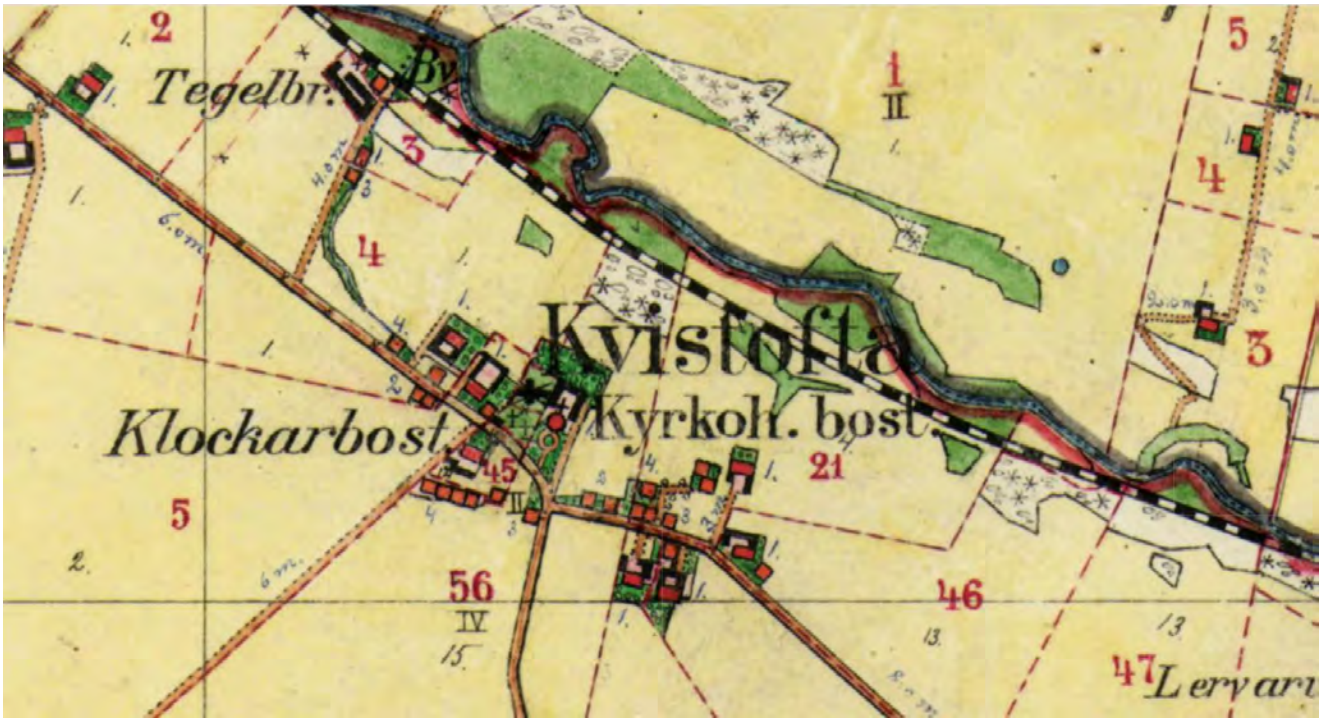

Häradskartan för Kvistofta upprättades 1910-15. Källa: Lantmäteriets Historiska kartor

På 1900-talet fanns odlingar tillhörande klockaregården på den plats som idag är parkering. Källa: Landskrona museum

Flygfoto över del av Kvistofta från 1958. I kyrkogårdens sydvästra hörn har ett litet bisättningshus ersatt den tidigare sockenstugan.
Källa: Foto tillhandahållet av Sonja Löfgren

Längs den inofficiellt namngivna Knappmakaregatan söder om klockaregården ligger fem små gatehus där de boende hade annan inkomstkälla än jordbruk. I gatehuset längst österut drevs under en tid en lanthandel.

I och med att grannbyarna Vallåkra och Gantofta, till skillnad från Kvistofta, fick järnvägsstationer kom Vallåkra att utvecklas till socknens nya centralort och administrativa centrum. Bebyggelseutvecklingen i Kvistofta har varit mycket liten under 1900-talet och byn behåller i stort sett samma struktur som den fick efter enskiftet på 1800-talet. 1993 byggdes församlingshemmet och år 2009 kyrkogårdsförvaltningens hus direkt väster om kyrkogården på platsen för Kvistofta nr 2.

Kulturhistoriskt klassificerad bebyggelse i Vallåkra

Lerfatet 9, ursprungligen uppförd som brandstation 1954. Källa: Helsingborgs museum 3286-2010_1

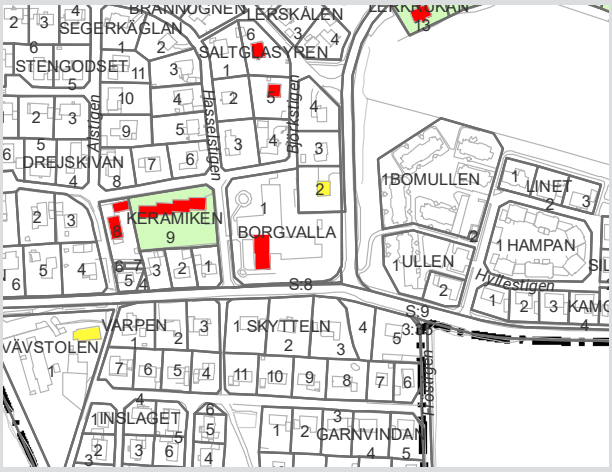

Borgvalla 1, Ryavägen 2 (äldsta byggnaden)

Borgvalla 1, Ryavägen 2 (äldsta byggnaden)

KVARTERET BORGVALLA

Kvarteret Borgvalla består av fyra fastigheter längs med Norra Vallåkravägen. Tomterna tillkom 1940 då en hage styckades av.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Borgvalla 1, Ryavägen 2 (äldsta byggnaden)

Byggår: 1930-tal
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Borgvalla 1 uppfördes som gemensamt ålderdomshem för Kvistofta, Härslöv och Fjärestad socknar. Byggnaden ingår som i ett större komplex med flera byggnader och fungerar även idag som äldreboende.

Byggnaden uppfördes under 1920- eller 30-talets början. Entrén låg på östra fasaden. En lägre tillbyggnad tillkom mot byggnadens södra gavel 1962 efter ritningar av Filip Lundgrens arkitektkontor. År 1974 uppfördes två byggnadskroppar norr om ursprungsbyggnaden och sammankopplades med denna. Handlingar för detta gjordes av Kjessler & Mannerstråle AB. 2007 uppfördes ytterligare en byggnadskropp, denna gång på östra sidan. Ritningarna togs fram av Paragon AB.

Den ursprungliga byggnaden är i 1 ½ våning. Fasaden är murad av rödbrunt tegel och sockeln i grå betong. På den lägre tillbyggnadens gavel i söder är en del av fasaden putsad i en gråbrun kulör. Fasaden avslutas upptill av profilerade listverk av samma sorts tegel. Teglet används även som dekorativa detaljer på gaveln i form av en rund nisch. På västra sidan av byggnaden fortsätter huvudfasaden över takfoten och avslutas med ett gavelröste under ett sadeltak.

Taken är täckta med rött tegel. På utbyggnaden i söder är taket flackt och täckt med plåt. I öster återstår en del av den ursprungliga entréns överbyggnad som en plåtinklädd takkupa med valmat sadeltak. I den valmade takdelen finns en halvmåneformad takkupa klädd i plåt. På östra takfallet finns ytterligare två halvmåneformade takkupor. På västra takfallet finns två kvadratiska, plåttäckta takkupor. Fönstren är vita och har mittpost samt spröjs. Dörrarna är glasade med vita karmar.

På byggnadens västra och södra sidor finns rekreationsytor med gräsmattor och stensatta gångar. Det finns sittplatser i form av bänkar och ett litet lusthus och ramper för tillgänglighet till uteplatsen på östra sidan. Tomten omges av nätstaket och häckar. Runt om på tomten finns konstinstallationer. Parkering finns utmed tomtens gräns i väster.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde både för den arkitektoniska, tidstypiska utformningen, och genom användningsområdet som ålderdomshem som ersatte det tidigare fattighuset. Här speglas framväxten av 1900-talets folkhem. Byggnaden används fortfarande som äldreboende vilket ger en lång kontinuitet. Bärande i byggnadens karaktär är dess volym, takform, tegelkonstruktionen, fönstersättning samt dekorativa tegeldetaljer i form av listverk och omfattningar. Fönstren är sentida men har en äldre karaktär genom dess spröjsning.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Borgvalla 2, Norra Vallåkravägen 1

Byggår: 1945
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är belägen utmed Norra Vallåkravägen, och består av ett bostadshus i två plan med källarvåning i sutteräng och vind. Villan har en hög sockel målad i en mörkgrå kulör, fasaden är putsad i en ljust gul kulör. Taket är brutet med valmade gavelspetsar och klätt med röda, fyrkantiga eternitplattor. På framsidan finns en mindre frontespis. I gavelröstet är texten Björkhagen skriven. På västra takfallet finns tre mindre takkupor klädda i brunmålad panel. Huvudentrén vetter åt Norra Vallåkravägen i öster. Här leder en murad trappa med räcken upp till ett vilplan framför ytterdörren, ovanför vilplanen finns en balkong. Både vilplan och balkong har räcken av bruna skivor. På västra fasaden finns en enklare entré med järnräcke och skärmtak. Byggnaden har senare tillkomna perspektivfönster med karmar i brunröd kulör. På norra gaveln finns ett burspråk. Dörrarna är klädda med oljad ekpanel i rombiskt mönster. På norra sidan finns dubbla brunmålade garageportar med spröjsade fönster i övre dörrbladen.

Fastighetsgränsen markeras med ett lågt trästaket och häckar. Tomten har gräsmattor, hårdgjord uppfart och uteplats samt planteringar. Det finns mycket träd och buskar på fastigheten.

Kulturhistorisk värdering: Sentida förändringar till trots visar byggnaden upp en arkitektur typisk för mitten av 1900-talet, med en viss kvardröjande 1930-talskaraktär. Byggnaden kännetecknas av sin volym, takform, burspråk, putsdetaljer, frontespisen mot Norra Vallåkravägen samt den höga sockeln med källarvåning.

Borgvalla 2, Norra Vallåkravägen 1

Borgvalla 2, Norra Vallåkravägen 1

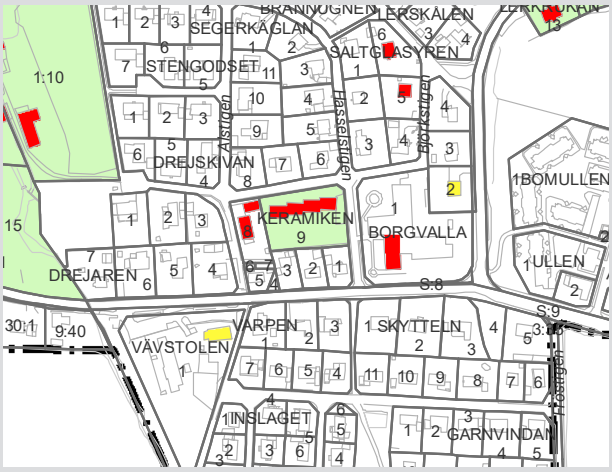

Keramiken 8, Alstigen 2

Keramiken 8, Alstigen 2

KVARTERET KERAMIKEN

Kvarteret är beläget mellan Ryavägen i söder, Hasselstigen i öster, Drejarestigen i norr och Alstigen i väster. Fastigheterna inom kvarteret är alla av varierad karaktär och omfattar såväl äldre som nybyggda villor och en länga med radhus.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Keramiken 8, Alstigen 2

Byggår: Slutet av 1800-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden är i 1 ½ våning, med en tillhörande ekonomibyggnad, även den i 1 ½ våning. Bostadshuset har en kvadratisk form med en glasveranda på ena gaveln. I gavelpartiet ovan glasverandan står namnet Solbacken skrivet. Bostadshuset har en låg, svartmålad sockel. Fasaden är putsad i vitt, glasverandan är klädd med vit träpanel. Gavlarna är klädda med stående, vitmålad träpanel. Kring fönster och dörrar finns dekorativa putsgesimser målade i en ljusgrå kulör. Sadeltaket är lagt med sinuskorrugerade eternitplattor. Mitt på taket finns en murad skorsten. Glasverandan har ett flackt tak belagt med papp. Taket har utskjutande dekorativa takstolsfötter. Fönstren är av trä i korspostmodell med fyra lufter. De övre rutorna är spröjsade. Fönstren är målade i en brun kulör. Glasverandans fönster är målade vita och även de är spröjsade. Bostadshusets ytterdörr är av senare modell och brunmålad med ett horisontellt överljus.

Ekonomibyggnaden har en svartmålad sockel, vitputsade fasader och sadeltak belagt med takpapp. Byggnaden har svarta gjutjärnfönster samt garageportar och dörrar i en brun kulör. Dörrarna är av stående träplank undantaget garageportarna.

Tomten omges av vitmålat trästaket och häckar. Fastigheten ligger med entréfasaden nära Alstigen med större delen av tomten på baksidan. Det finns en grusad uppfart och en gräsmatta precis framför bostadshuset mot gatan.

Kulturhistorisk värdering: Fastigheten med bostadshus och ekonomibyggnad är en av de äldsta i området och har ett högt kulturhistoriskt värde då den också är mycket välbevarad och väl underhållen. Viktiga karaktärsdrag är volym, material (puts och trä), fönstersättning, takvinkel, putsdetaljer, träfönster, äldre dörrar och gjutjärnsfönster.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 § samt område av enhetlig karaktär

Keramiken 9, Drejarestigen 1A–1D

Byggår: ca 1955
Arkitekt: Kjessler och Mannerstråle AB
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Området innehåller en radhuslänga med fyra byggnadskroppar, där varje del ursprungligen rymde minst två, möjligtvis fyra, lägenheter. Längan ritades som pensionärshem och varje lägenhet rymde troligtvis ett rum, kök och badrum. År 2002 gavs lov att inrymma barnomsorg i den västra byggnadskroppen. Samtliga byggnadskroppar i längan har 1 ½ plan och alla har samma karaktär. Alla hus har framsidan riktad mot gatan medan baksidan huserar en mindre uteplats och vetter mot en gemensam grönyta. Byggnaderna är förskjutna i sidled sinsemellan så att byggnadernas gavlar tydligt framgår. Socklarna är gjutna och målade i grått, fasaderna murade i tegel som mot gatan och baksidan målats i en gul kulör. På gavlarna är det rödbruna teglet omålat. Byggnaderna har sadeltak lagt med rött tegel. På varje hus finns två murade skorstenar. Det finns även en plåtklädd takkupa på vartdera takfallet. Plåten på takkuporna, längs med gavlarna samt avvattningen är svart. Fönster och dörrar är vita. Fönstren är sannolikt ursprungliga. På entréfasaden åt norr har dörrarna ett enkelt regnskydd i form av ett plåtklätt pulpettak på två vitmålade pelare. Ytterdörrarna är sannolikt utbytta i senare tid. På de östa gavlarna finns murade ventilationsöppningar. Framför husen mot gatan finns en mindre gräsyta och större asfalterade ytor för parkering. Längs med tomtgränsen finns ett enkelt vitmålat trästaket som gräns mot parkeringen.

Kulturhistorisk värdering: Kvarteret utgör en enhetlig miljö med arkitektritade radhus. Karaktärsbärande är volymer samt takform och -vinklar, gavelpartier i rött tegel, långsidornas fasadtegel som målats gult, enhetligt utförda takkupor och skorstenar, fönstersättning och fönster. De murade ventilationshålen på gavlarna är bevarandevärda då de visar på en genomtänkt estetisk lösning vilket lyfter kvarterets arkitektoniska värde. Att radhuset uppfördes som pensionärsbostäder med tillgång till gemensamma grönytor berättar om samhällsutvecklingen och förstärker dess kulturhistoriska värde.

Keramiken 9, Drejarestigen 1A–1D

Keramiken 9, Drejarestigen 1A–1D

Keramiken 9, Drejarestigen 1A–1D

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Värdefull miljö enligt PBL 8:13 §

Området runt Stenkärlsfabriken och gamla Lervarufabriken

I Rååns dalgång finns det rika lerfyndigheter och lämningar efter stenkolsbrytning. Kolbrytningen pågick mellan åren 1738–1753, med ett nytt kortvarigt försök på 1860-talet. För att kunna bryta stenkol var man även tvungen att bryta stora mängder lera. Det fick till följd att leran blev den stora näringen som levde vidare även efter det att kolbrytningen upphörde. Naturtillgångarna har haft en viktig roll för utvecklingen av den för orten viktiga keramikindustrin med tillverkning av tegel och lergods från mitten/slutet av 1800-talet.

I området för värdefull miljö ingår Wallåkra stenkärlsfabrik med dess fabriksområde och direkta närmiljö, disponentvillan på Kvistofta 13:30 som tillhörde Wallåkra Lervarufabrik samt ett par villor längs Ryavägen. Dessutom ingår Bygdegården, vars folkrörelseverksamhet har lång kontinuitet på platsen.

Värdefull miljö utgörs av fastigheterna Södra Vallåkra 1:10, Kvistofta 9:15, 9:17, 9:19, 9:20, 9:22, 9:26, 9:27, 9:31, 9:32, 9:34, 9:39 samt 13:30.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Byggår: 1864 och framåt
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Wallåkra Stenkärlsfabrik

Beskrivning och historik: Wallåkra Stenkärlsfabrik anlades här år 1864. Verksamheten möjliggjordes av leran som bröts i Råådalen intill. Anläggningen består av fabriken (1864) som är murad i tegel, magasinsbyggnaden (ca 1900) som är klädd i gulmålad locklistpanel och lerhuset (okänt byggår) där leran lagrades innan tillverkning. Anläggningen rymmer flera strukturer av historisk betydelse utöver byggnaderna, exempelvis finns en fritt placerad kiln/ugn under ett sadeltak på östra sidan om fabriken.

Fabriken utgörs av två sammanbyggda byggnadskroppar: den norra är två våningar hög med vind. Från södra sidan av denna finns en länga i en våning och vind. Byggnaden är murad i tegel som varierar i kulör från rött till ljusare gul. Flera ändringar i fasaden är synliga då öppningar satts igen med tegel i lätt avvikande kulörer. På södra gaveln är gavelpartiet markerat med listverk av tegel. På längans västra fasad är olika dekorativa och bruksföremål inmurade i ett parti av väggen. Sockeln av utskjutande tegel är knappt synlig. Sadeltak belagt med rött, enkupigt lertegel täcker fabriken. På norra sidan finns ett utskjutande papptäckt pulpettak som vilar på trästolpar. På östra gaveln finns en trappa av trä med spjälstaket som räcke. Fönstren i norra byggnaden är huvudsakligen småspröjsade av gjutjärn, lätt välvda i ovankant. I längan åt söder är fönstren främst tvåluftsfönster med träbågar och spröjsar, målade i mörk kulör. Mitt över längan finns en hög, kvadratisk och tegelmurad skorsten.

Magasinsbyggnaden har en kvadratisk grundplan med en övervåning vars tak skjuter ut och bildar väderskydd i öster. Den västra delen av byggnaden går ut över Hålabäcken. Ingen synlig sockel. Sadeltaket är täckt med svart korrugerad plåt. Fasaderna är klädda med gul locklistpanel. Gavelpanelen avslutas mot nedre fasaden med spetsiga plankändar och bildar ett zick-zack-mönster. Den norra fasaden är mest ursprunglig med småspröjsade, brunmålade tvåluftsfönster. Närmast bäcken är huset sannolikt tillbyggt. Här är fasaden klädd med liggande fjällpanel. Den södra fasaden har småspröjsade tvåluftsfönster och en altandörr med glasad överdel. Dessa snickerier är sannolikt från sent 1900-tal.

Lerhuset har en kvadratisk grundplan, murad i ljusrött till gult tegel och täckt av ett sadeltak med enkupigt rött tegel. Åt söder har byggnaden en hög sockel, tillsynes senare tillkommen, murad med ett mörkt tegel. Den västra fasaden har dörr och två gjutjärnsfönster, lätt välvda i överkant. Fasaden har murade valvbågar ovan muröppningarna.

Kulturhistorisk värdering: Hela anläggningen som är Wallåkra Stenkärlsfabrik har ett högt kulturhistoriskt värde då den bevarar berättelsen om verksamheten vilken grundar sig i naturresurserna på platsen. Platsen har stor lokalhistorisk betydelse som arbetsplats. Karaktäristiskt för anläggningen är de tegelmurade respektive panelklädda byggnaderna, tak- och planformer, tegeldekor, murade skorstenar, spröjsade träfönster och gjutjärnsfönster. Byggnaderna har tillkommit och ändrats vid olika tider vilket syns i bl.a. olika typer av tegel i olika delar av byggnaderna samt nyupptagna och igensatta delar av fasaderna. Detta återspeglar verksamhetens utveckling vilket bidrar till anläggningens kulturhistoriska värde.

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 (Wallåkra Stenkärlsfabrik)

Kvistofta 9:15 (Brygghuset), Ryavägen 22

Kvistofta 9:15 (Brygghuset), Ryavägen 22

TRAKTEN KVISTOFTA

Denna del av Vallåkra samhälle ligger väster om ravinen vid Hålabäck vilket historiskt sett tillhört Kvistofta bys ägor.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 9:15 (Brygghuset), Ryavägen 22

Byggår: Ca 1900 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten ligger vid västra sidan av ravinen ner mot Hålabäcken. På fastigheten finns ett bostadshus och tre ekonomibyggnader varav en äldre ladugård i dåligt skick, samt brygghuset.

Brygghuset är en mindre byggnad i 1 ½ våning. Dess exakta användning är oklar men den verkar ha använts som förvaring, möjligtvis dass i ena änden och den har en murstock som tyder på användning som just brygghus. Brygghusen hade vanligtvis många användningsområden med möjlighet att värma vatten för bland annat tvätt, bryggning, bakning. Byggnaden har en låg, gjuten sockel. Fasaderna är murade i ett ljust röd-orange tegel, teglet har även använts för solbänkar under fönstren och stickbågsformade murbågar ovan fönster och dörrar. Sadeltaket är belagt med svart, tjärad takpapp. Byggnaden har en skorsten av tegel med ett svagt rundat och avsmalnande krön. På ena långsidan av byggnaden finns två dörrar med liggande, grönmålad träpanel, de har båda spröjsade överljusfönster. På ena gavelsidan finns ytterligare en dörr med liggande, grönmålad pärlspontpanel, dock utan överljusfönster. På motsatt gavel på övre våningen finns ytterligare en dörr i samma utförande och kulör samt två mindre fönster varav det ena täckts för med liggande, grön träpanel. Samtliga fönster har träkarmar, är spröjsade och grönmålade i samma kulör som dörrarna.

Kulturhistorisk värdering: Brygghuset är en ekonomibyggnad i ett relativt ursprungligt skick med ett flertal välbevarade och karaktärsbärande detaljer såsom de mönstermurade tegelfasaderna, byggnadsvolymen, skorsten och fönster och dörrar. Brygghuset är lokalhistoriskt intressant och vittnar om hur livet levdes även på mindre gårdar kring sekelskiftet 1900. Detta är av kulturhistoriskt och historiskt värde.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 9:26 och 9:27, Ryavägen 30 (Signhill)

Byggår: Uppskattning 1910-tal
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Villa vars ursprung kan kopplas till Vallåkra lervarufabrik och stenkärlsfabrik. Namnet är ”Signhill”, vilket står på ena gaveln. Villan har två byggnadskroppar placerade i vinkel mot varandra, båda med en våning och inredd vind. I norr finns en lägre byggnadsdel med en våning. Villan har en tydlig sekelskifteskaraktär. Byggnaden har en fogad sprängstenssockel, som markeras av en dekorativ tegelkant i rödbrun kulör. Fasaden är murad med gult tegel, med mönstermurning i brunt tegel. Sadeltaket är brant, lagt med gult taktegel. Taket har ett långt takutsprång och markeras av snickarglädje i takröstet och dekorativa, från byggnadens takfot utskjutande träbalkar i brun kulör. På ena takfallet finns en smal takkupa i tegel täckt med ett brant sadeltak med gult taktegel. På fasaden mot Ryavägen i söder finns glasveranda med murade väggar i nedre delen och stående, brunmålad träpanel på övriga väggar. Denna har en gjuten trappa som leder upp till ingången. Fönstren är brunmålade och har spröjs, de mindre endast mittpost. Mot söder är hela verandans vägg glasad. Dessa fönster kantas av stående, brunmålad panel. Fönsterkarmar och bågar är målade i en brun kulör. Ytterdörren i vindfånget/glasverandan, är även den målad i en brun kulör.

På fastigheten finns tre mindre ekonomibyggnader i en våning och ett växthus. Ekonomibyggnaderna är klädda med gulmålad locklistpanel. En av byggnaderna har sadeltak lagt med rött tegel, de övriga har pulpettak.

Fastigheten har en lummig trädgård med träd, buskar, gräsytor och planteringar. Fastigheten omgärdas av en häck. En hårdgjord yta utgör parkeringsyta.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har, trots att den genomgått förändringar, en välbevarad sekelskifteskaraktär som är kulturhistoriskt värdefull. Tegeldekor och utskjutande takfot med utsmyckad gavelspets, tegelfasad med mönstermurning, spetsig takkupa samt källarens gjutjärnsfönster är viktiga arkitektoniska detaljer. Fönstren är troligtvis sekundära men har en äldre karaktär genom dess trävirke, spröjsning och mittposter.

Kvistofta 9:26 och 9:27, Ryavägen 30 (Signhill)

Kvistofta 9:26 och 9:27, Ryavägen 30 (Signhill)

Kvistofta 13:30, Ryavägen 40

Kvistofta 13:30, Ryavägen 40

Kvistofta 13:30, Ryavägen 40

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 13:30, Ryavägen 40

Byggår: 1895
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Axel Bang

Beskrivning och historik: Disponentvillan uppfördes 1895 av Axel Bang. Axel Bang var förman vid Wallåkra lervarufabrik, som låg neråt Råån vid järnvägen. Lervarufabriken revs 1935. Inom fastigheten finns ytterligare tre hus. Två av dem fanns redan 1860, ett var bostadshus och ett stall/lada. Det tredje huset uppfördes 1965 som ateljé av konstnärsparet Åke och Britta Jönsson.

Huvudbyggnaden är uppförd i en enkel form och volym med fasader av rött tegel med viss detaljering, bland annat ovan fönstren. Sockeln är utförd i ljus puts. Sadeltaket är belagt med listtäckt takpapp och har synliga taktassar. Två skorstenar i tegel kröner taket. Norra takfallet har försetts med en sentida takkupa. På södra fasaden finns en veranda i trä. Byggnadens fönster är vitmålade och i T-postmodell, sekundära på huvudbyggnaden och av äldre modell på verandan. Verandan har också en äldre, blåmålad pardörr i trä.

Ateljén från 1965 är även den utförd i rött tegel. Den senare tillkomsten syns bland annat i dess takutformning, med ett pulpettak som täcker hela byggnadskroppen. I ena änden finns ett stort fönsterparti för ljusinsläpp i ateljén, vilket talar om byggnadens användning. Det gamla stallet är utfört i rödmålad, stående träpanel med pappklätt sadeltak och blåmålade träportar. Även det äldre bostadshuset är utfört i rödmålad, stående träpanel och blåa detaljer, men har försetts med ett tak av korrugerad plåt och solcellspaneler.

Kulturhistorisk värdering: Byggnadens historia som disponentvilla till Wallåkra lervarufabrik ger den en stark lokal anknytning och ett högt lokalhistoriskt värde. Arkitektoniskt sett är huvudbyggnaden ett typexempel på det sena 1800-talets bebyggelse, där särskilt dess form och volym, de röda tegelfasaderna, stora fönstren och sadeltaket klätt med listtäckt papp är karaktärsbärande. Även den ljusputsade sockeln, tegelskorstenarna och verandan bidrar till detta uttryck.

Ateljén och de två mindre byggnaderna på fastigheten har också höga kulturhistoriska värden. För ateljén gäller detta främst dess form och volym, de röda tegelfasaderna, det stora fönsterpartiet samt pulpettaket. För de mindre husen gäller detta främst form och volym, rödmålade fasader i listtäckt träpanel, äldre träfönster samt sadeltak med takpapp.

Den uppvuxna, lummiga trädgården bidrar till helhetsvärdet.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 9:21, Ryavägen 86

Byggår: Ca 1909
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten ligger i Vallåkras västra utkant. Den uppfördes som telefonstation tidigt 1900-tal, stationsdelen inrymdes i östra delen av huset medan andra halvan samt ovanvåningen var bostad. Ida Wingren var den första telefonisten och hon bodde tillsammans med kronofjärdingsman Theodor Wingren och deras fyra barn. När Ida dog 1938 tog dottern Annie vid. 1947 automatiserades telefonin och huset övergick till att bara vara bostad. Telefonstationen var en viktig plats för hela byn.

Huset är uppfört i gult tegel i 1 ½ våning. Sadeltaket är belagt med rött tvåkupigt tegel, gavlarna har utskjutande takutsprång med vita taktassar i trä. Huset har en skorsten av tegel. Byggnaden har en naturstenssockel som avslutas i överkant med tegelfris. Fasaden pryds av tegeldekoration i form av en gesims av snedställt tegel. Fönstren i vitt är sekundära vridfönster med fusksprojs och plåtningar runtom. Huset byggdes till på baksidan på 1960-talet och på 1990-talet tillkom en tillbyggnad på framsidan med gråmålad träpanel, svart kuverttak och rikligt med fönster i en utformning som påminner om en äldre glasveranda. Uthuset är också i gult tegel med tak belagt med eternit med murad skorsten i nocken.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har trots förändringar tydliga karaktärsdrag från byggnadstiden tidigt 1900-tal, med bevarade tegelfasader och naturstenssockel. Ursprunglig volym är tydligt avläsbar. Gesimsen är karaktärsbärande, liksom den utskjutande takfoten med taktassar och skorstenen i tegel. Telefonstationen har ett stort lokalhistoriskt värde genom sin viktiga samhällsfunktion. Uthuset ingår i klassningen.

Kvistofta 9:21, Ryavägen 86

Kvistofta 9:21, Ryavägen 86

Kvistofta 9:21, Ryavägen 86

Kvistofta 9:32, Ryavägen 38

Kvistofta 9:32, Ryavägen 38

Kvistofta 9:32, Ryavägen 38

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 9:32, Ryavägen 38

Byggår: 1950, tillbyggd 1967
Arkitekt: Öbergs arkitektkontor Landskrona (tillbyggnad)
Byggmästare:
Byggherre: V. Rönneberga och Luggude Bygdegårdsförening (tillbyggnad)

Beskrivning och historik: Bygdegårdsföreningen i Vallåkra bildades 1944. 1947 köpte man byggnaden Gröna Dal i Vallåkra, en lokal som använts för offentliga sammankomster sedan 1890-talet. Lokalen invigdes som bygdegård i mars 1948, men brann ner i februari 1949. Föreningen beslutade att bygga en helt ny bygdegård, vilken invigdes i december 1950.

Bygdegården uppfördes i en tidstypisk karaktär med fasader i gult tegel under sadeltak klätt med röda lertegelpannor. Byggnaden var delad i två byggnadskroppar, där den ena delen innehöll samlingssal vilket syns på den för tiden generösa fönstersättningen. Den andra delen har en något stramare fönstersättning, samt grönmålad balkong och entré på gaveln i en utformning typisk för det tidiga 1950-talet. Denna del av byggnaden innehöll bland annat kontor, klubblokal och toalett. De båda byggnadskropparna byggdes samman med en låg enkel träbyggnad med stora glas- och dörrpartier, samt kröntes av två skorstenar vardera vilka idag är klädda med röd plåt. Två takkupor finns på kontorsbyggnadens takfall. De mindre fönstren är i trä, sannolikt original. Vid tillbyggnaden 1967 tillkom en smal kökstillbyggnad i gul panel på baksidan av kontorsbyggnaden.

Vissa sentida förändringar har skett, bland annat ett byte till vridhängda fönster. När fönstren i framtiden ska bytas bör man återgå till en utformning som tar upp mer av den ursprungliga karaktären. Någon gång efter 2019 har solcellspaneler monterats på samlingssalens sydvästra takfall.

Kulturhistorisk värdering: Byggnadens arkitektoniska värde bottnar framför allt i de uppdelade byggnadskropparna som har placerats med gavlarna mot varandra, och sammanbyggts med en lägre byggnad. Fönstersättningen är karaktärsbärande då den vittnar om de olika funktionerna på insidan. Fasaderna i gult tegel och sadeltaken klädda med rött tegel, tillsammans med kontorsbyggnadens balkong och entré, är tidstypiska karaktärsdrag som är viktiga för läsbarheten av byggnadens uppförandeår. Utöver det arkitektoniska värdet har byggnaden ett samhällshistoriskt sådant, mot bakgrund av dess historia som ortens bygdegård. Den långa kontinuiteten på platsen förstärker värdet.

KVARTERET LERFATET

Kvarteret Lerfatet ligger mellan Skogsstigen och järnvägsområdet. Längs med Skogsstigen ligger tre bostadshus som samtliga uppförts före 1960, en lokal för gymnasieskola och utmed järnvägsspåret lantmannaaffärens lokaler.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Lerfatet 9, Skogsstigen 2

Byggår: 1954
Arkitekt: Walter Pettersson
Byggmästare: Titus Kvist konsulterande ingenjörsbyrå AB
Byggherre: Vallåkra kommun

Beskrivning och historik: Byggnaden uppfördes först som brandstation 1954, ritningar gjordes av arkitekt Walter Pettersson, konstruktionsritningar av Titus Kvist konsulterande ingenjörsbyrå AB. På bottenvåningen fanns garage för brandbilar och expedition men också två rum för kommunalexpedition och kamrer. På andra våningen fanns två bostadslägenheter, en samlingssal och rum för bibliotek. I källaren fanns bl.a. skyddsrum och tvättstuga. 1964 ändrades byggnaden till kommunkontor även i brandstationens del. Vid denna tidpunkt ersattes de stora garageportarna med perspektivfönster med förskjuten mittpost. De största förändringarna gjordes dock invändigt genom en ny rumsbildning i bottenvåningen. Arkitekt för detta var Sigurd Johansson. Under 1990-talet skedde ytterligare invändiga förändringar i samband med förändrad verksamhet. Ett uterum tillkom 2005. Byggnaden har en tydlig funktionalistisk arkitekturstil där rätlinjiga former mjukas upp av detaljer som balkongernas rundade räcken.

Byggnaden har en gjuten sockel, fasaden är murad av lättbetong klätt med halvstens gult fasadtegel. Det valmade taket är flackt och troligtvis klätt med papp. Byggnaden har perspektivfönster, varav några med förskjuten mittpost. Karmarna är vita. Ett nätt skärmtak sticker ut från fasaden över den del där brandbilsgaraget ursprungligen låg. Skärmen är klädd med kopparplåt. Byggnaden har två balkonger med front av sinusprofilerad, vit plåt. Balkongerna löper runt byggnadens hörn där fronterna har en mjukt böjd form. Byggnaden har vita, glasade dörrar. På baksidan finns ett uterum klätt med gul plåt, pulpettak med takpapp och fönster med vita karmar samt ett trädäck som fungerar som uteplats. Mot gatan finns en asfalterad yta med plats för parkering. Trädgården avskärmas med häck och består främst av en öppen gräsmatta.

Kulturhistorisk värdering: Fastigheten har lokalhistoriskt värde genom sin funktion som både kommunhus och brandstation. Byggnaden har genomgått förändringar men har generellt en välbevarad modernistisk karaktär vilket bidrar till ett arkitekturhistoriskt värde. Volymen med dess flacka tak, fönster och fönstersättning och det gula fasadteglet är tidstypiska drag. Balkongernas formgivning och det plåtade skärmtaket som markerar de tidigare portarna är karaktärsbärande.

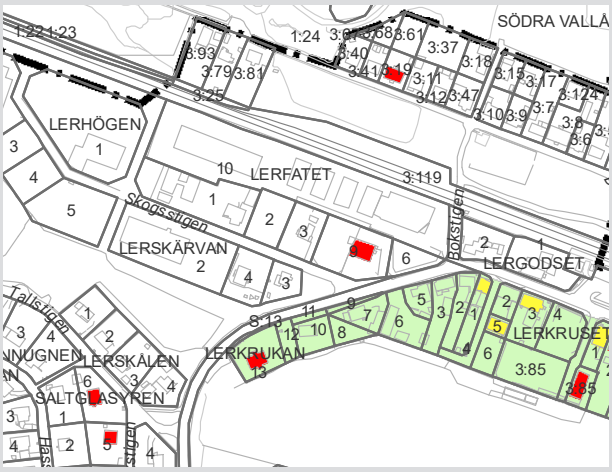

Lerfatet 9, Skogsstigen 2

Lerfatet 9, Skogsstigen 2

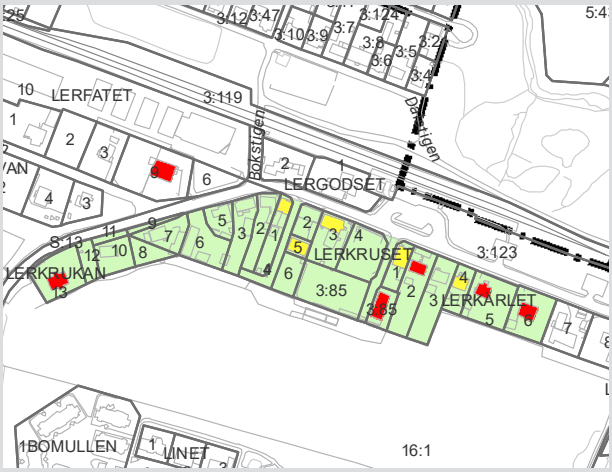

Avgränsning för den värdefulla miljön, Vallåkra stationsområde.

Värdefull miljö enligt PBL 8:13 §

Vallåkra stationssamhälle

Kvarteren Lerkrukan, Lerkruset och Lerkärlet samt fastigheten Södra Vallåkra 3:85 har pekats ut som en värdefull miljö. Kvarteren ligger direkt söder om järnvägsstationen och följer sedan backen västerut mot Vallåkra by. Byggnationen här uppkom som en följd av järnvägens framdragning genom Vallåkra, och har i sin helhet därför ett viktigt samhällshistoriskt värde som visar på den betydelse järnvägen fick för byns framväxt. Flera av byggnaderna är påkostade för sin tid och de har samtliga en tydlig framsida mot järnvägen, vilket också visar att det förde med sig status att bo intill tågspåret. I kvarteret Lerkruset har det funnits butik, senare Filadelfiakyrka, samt sparbank. Även i närliggande fastigheter har det drivits verksamhet, exempelvis i Lerkrukan 1 vilket skyltfönstren skvallrar om. På fastigheten Södra Vallåkra 3:85 har det tidigare drivits mejeri, Wallåkra andelsmejeri. Idag finns enbart kylhuset kvar och ny bebyggelse planeras på platsen.

De två tomterna längst ut i östra delen av kvarteret Lerkärlet utelämnas, här finns idag en bensinmack och en 1980-talsvilla. Bostadsbyggnaden som hör till bensinmacken syns dock på äldre Ortofoton, men har idag en mycket förändrad karaktär.

Ortofoto från 1965 som visar Wallåkra andelsmejeri i södra delen av området.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Södra Vallåkra 3:85, Norra Vallåkravägen 32

Byggår: 1935–1939
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Wallåkra andelsmejeri

Beskrivning och historik: Byggnaden uppfördes under sent 1930-tal som kylhus åt Wallåkra andelsmejeri som vid den tiden upptog hela tomten med ett flertal byggnader. De övriga byggnaderna revs kring 1970 och kylhuset är det enda kvarvarande spåret av verksamheten. Byggnaden har en långsmal, kvadratisk grundform och ligger vid en större grusplan bakom bebyggelsen längs Norra Vallåkravägen. Den har en gjuten sockel och fasader av mörkbrunt så kallat Helsingborgstegel med ljusa fogar. Takfoten är markerad och sadeltak belagt med enkupigt rött lertegel. Huvudfasaden vetter mot grusplanen. På fasadens norra del finns en hög inkörsport med två portblad. Portarna är klädda med snedställd grönmålad träpanel och hålls samman av fyra par bandgångjärn. På fasadens södra del finns tre längre inkörsportar med likadan utformning; två är grönmålade och en är målad i hälften turkos och hälften svart. Södra och östra fasaderna är delvis täckta av jordmassor från marken intill. På östra fasaden finns flera igenmurade fönster.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde som välbevarad representant av en tidigare industriell mejeriverksamhet som var central för orten. Bärande i byggnadens karaktär är byggnadens plan- och takform, volym, mörkbrunt Helsingborgstegel, tegeldetaljer som profilerat listverk längs takfoten och murade valvbågar över fönsteröppningar, de stora träportarna och det ursprungliga topphängda fönstret på västra fasaden.

Södra Vallåkra 3:85, Norra Vallåkravägen 32

Södra Vallåkra 3:85, Norra Vallåkravägen 32

Södra Vallåkra 3:85, Norra Vallåkravägen 32

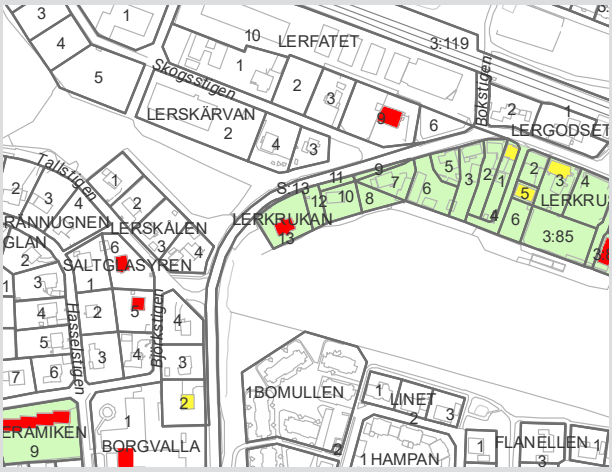

Lerkrukan 13, Norra Vallåkravägen 2

Lerkrukan 13, Norra Vallåkravägen 2

KVARTERET LERKRUKAN

Kvarteret Lerkrukan ligger längs södra sidan av Norra Vallåkravägen med en relativt brant sluttning uppåt i söder. Det finns sju fastigheter inom kvarteret som är bebyggt med bostadshus. På majoriteten av tomterna finns också ekonomibyggnader varav många är ålderdomliga och ursprungligen uppförts för olika syften. Bebyggelsen är mycket skiftande till sin karaktär.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Lerkrukan 13, Norra Vallåkravägen 2

Byggår: Ca 1917
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Hans Oscar Håkansson

Beskrivning och historik: Tomten köptes av handlanden Hans Oscar Håkansson 1917 och av byggnadsstilen att döma bör byggnaden ha uppförts strax därefter. Villan ligger i sluttningen längs med Norra Vallåkravägen. Enligt lantmäterihandlingarna benämndes den Villa Liden. År 1963 genomfördes fönsterbyte på fastigheten. Ett nytt uterum uppfördes år 1989 på byggnadens baksida. Fönstren har bytts ännu en gång under 2000-talet.

Villa med kvadratisk grundplan i två våningar och källare. Hög, putsad och gråmålad sockel. Fasaderna är slätputsade och målade i gräddvit kulör. Det finns spår av putsomfattningar kring fönstren. Byggnaden har frontespiser i samtliga väderstreck, dessa markeras av profilerade krön och harhalvmåneformade respektive rundade ljusinsläpp högst upp. Längs med takfoten finns slätputsade, profilerade listverk. Även mot sockeln avslutas fasaden med ett enkelt profilerat listverk. Byggnaden har ett mansardtak med valmade gavlar som täcks av mörka betongpannor, alternativt glaserat tegel.

Huvudentrén ryms i en utbyggnad som är symmetriskt placerad på gatufasaden. Upp till entrén leder en murad trappa från väster, med ett vitmålat räcke med svarvade detaljer. Ytterdörren är en modern vitlackerad dörr med ett halvmånefönster i övre delen. Fönstren är av korspostmodell av modernt utförande. Källarvåningen har horisontellt liggande tvåluftsfönster med lätt bågformad överdel. Trädgården omges av en klippt häck. Smidesgrind med murade stolpar finns mot gatan.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett högt värde som exempel på en påkostad villabebyggelse som växte fram under stationssamhällets epok. Bärande i denna karaktär är byggnadens volym och takform, samt frontonerna med dess utsmyckningar och slätputs med listverk. Fönstren är sentida men har en äldre karaktär genom dess korspostutförande.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Lerkrukan 1, Norra Vallåkravägen 16

Byggår: Troligtvis före 1910
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnadstomten har varit bebyggd sedan 1899. Oklart om delar av den äldre bebyggelsen finns kvar eller om detta är en ny byggnad på tomten. 2004 byggdes södra sidans tillbyggnad för att sammanfoga två byggnader. Carport och förråd tillkom under 2000-talet (utan beviljat bygglov). Byggnaden har en korsform, med en lägre sammanbyggd länga på baksidan. Byggnaden har en unik utformning, framför allt i form av dess fasadtäckning mot vägen.

Byggnaden har en putsad, gråmålad sockel. Fasaden som ligger utmed Norra Vallåkravägen är klädd med melerade, brunröda, glaserade kakelplattor. Del av fasaden är indragen från resterande fasadliv. Byggnadens övriga fasad är putsad i en gul kulör undantaget gavlarna som är klädda med rödmålad locklistpanel. Byggnaden täcks av två sadeltak som möts i söder samt en frontespis mot gatan med brutna sidor och valmad gavelspets. Taket är belagt med mörkgrå, tegelimiterande plåt. Taket på längan på byggnadens baksida är ett pulpettak troligtvis belagt med svart plåt. Mot gatan är fönstren i nedre våningen skyltfönster med röda karmar, övriga fönster på fastigheten har vita karmar. På baksidan av byggnaden finns ett trädäck. Längs i söder finns en carport som också är gulmålad. Baksidans trädgård omges av ett trästaket.

Kulturhistorisk värdering: Den karaktärsskapande kakelklädda fasaden i kombination med frontespisens utformning ger byggnaden ett unikt utseende. Skyltfönstren vittnar om att någon sorts verksamhet har bedrivits här. Den synliga, markerade sockeln visar byggnadens äldre historia. Byggnaden är en viktig del av bebyggelsen längs Norra Vallåkravägen där fasaderna genomgående vetter mot järnvägen i norr.

Lerkrukan 1, Norra Vallåkravägen 16

Lerkrukan 1, Norra Vallåkravägen 16

Lerkruset 3, Norra Vallåkravägen 26

Lerkruset 3, Norra Vallåkravägen 26

KVARTERET LERKRUSET

Kvarteret Lerkruset är ett litet kvarter mellan sluttningen i söder och Norra Vallåkravägen. På de fem fastigheterna som utgör kvarteret finns tre bostadshus.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Lerkruset 3, Norra Vallåkravägen 26

Byggår: Ca 1900/1910-tal (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden, i en våning med inredd vind, har en rektangulär planform med svagt framskjutande mittparti, en frontespis. Frontespisen fortsätter ovan takfoten där den pryds av figursågade snickerier målade i svart kulör. Byggnaden vilar på en grund som är putsad och målad svart medan fasadens tegelmurar är gulmålade. Taket täcks av svarta cementpannor. Mot baksidan finns en tillbyggnad i form av en länga. Fönstren har en mörk färgsättning och finns i tre olika utföranden; enluftsfönster utan indelning, tvåluftsfönster med högt placerad tvärpost samt fönster av flaggposttyp. De äldre fönsteröppningarna utmed husets framsida och uppe i gavelröstena har ett svagt rundat avslut upptill. Gatufasadens fönster på bottenvåningen har ytterligare utsmyckning i form av murade solbänkar som idag är inklädda med plåt. Entréer finns på östra gaveln och i tillbyggnaden på baksidan samt via en gjuten trappa med räcke i svartmålat stål på husets gavel. Dörrarna har spegelindelning och är vitmålade. I anslutning till dörren invid den gjutna trappan finns ett större uppglasat parti utan spröjs. En större om- och tillbyggnad genomfördes år 1990.

Kulturhistorisk värdering: Den äldsta byggnaden som ligger längs med Norra Vallåkravägen har i stora delar en välbevarad äldre karaktär vilket är kulturhistoriskt och miljömässigt värdefullt. Bärande delar i detta är planformen som kan härledas till en sexdelad planlösning med symmetriskt placerade fönster, ett genom frontespisen markerat mittparti som pryds av tidstypiska figursågade trädetaljer. De murade solbänkarna är värdefulla detaljer.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Lerkruset 5, Norra Vallåkravägen 22

Byggår: 1910/1920-tal (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Envåningsbyggnad med inredd vind under sadeltak som är klätt med svarta cementpannor. Byggnaden har en rektangulär planform och vilar på en låg mörkgrå sockel. Fasaden är putsad och målad i en ljusare grå kulör. Två vindskupor finns på vardera takfallet. Kuporna som vetter in mot trädgården är klädda med brunmålad stående panel. Två kvadratiska vitmålade fönster sitter i vardera takkupan. I bottenvåningen sitter vitmålade tvåluftsfönster utan spröjs och i gavelröstet ett tvåluftsfönster med spröjs och tre rutor per båge. Fönster- och dörröppning markeras med putsade omfattningar i mörk avfärgning som ansluter till grundens färgsättning. Gjuten trapp om tre steg invid entrén på gaveln. Dörr i mörkt trä med glasad övre del. In mot gården finns en tillbyggd altan som sträcker sig över halva långsidan. Vitmålad altandörr med en hel glasruta i den övre delen av dörrbladet.

Tomten syns på en karta från 1899 och är då markerad som P Svenssons tomt. Tomten utgörs främst av gräsmatta med buskar och träd längs tomtgränsen.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har i stora delar en äldre karaktär av skånsk bostadslänga bevarad. Typiska egenskaper är en låg byggnadskropp ovanpå en låg grund under ett brant takfall. Flera moderna tillägg har gjorts genom åren som byte av takmaterial, fönster och byggnation av takkupor men byggnadens grundform är trots detta fortfarande utläsbar och har ett kulturhistoriskt och miljömässigt värde.

Lerkruset 5, Norra Vallåkravägen 22

Lerkruset 5, Norra Vallåkravägen 22

Lerkärlet 2, Norra Vallåkravägen 36

Lerkärlet 2, Norra Vallåkravägen 36

KVARTERET LERKÄRLET

Kvarteret Lerkärlet ligger mellan sluttningen i söder och Norra Vallåkravägen i norr. Det finns åtta fastigheter i kvarteret som alla är bebyggda. Majoriteten av byggnaderna är uppförda mellan ca 1900 och 1930 och har en relativt liknande karaktär genom dess storlek och sekelskiftesuttryck. Samtliga hus har fasader som tydligt vänder sig mot Norra Vallåkravägen.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Lerkärlet 2, Norra Vallåkravägen 36

Byggår: Ca 1900 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Lerkärlet 2 har tidigare fungerat som sparbank i byn. År 1952 genomfördes reparations- och ombyggnadsarbete på lokalen. Bland annat revs två verandor och frontespisen tillkom. Året efter byggdes den andra våningen om till lägenhet, ritningar till detta gjordes av byggmästare Folke Karlsson i Gantofta. År 1956 tillkom ett garage på fastigheten. 1981 ändrades byggnaden till bostad och byggdes om så att även den nedre våningen utgjorde en lägenhet. Förändringarna var främst invändiga, dock tillkom en takkupa på södra sidan. Ritningar till detta gjordes av Birger Nilsson.

Byggnaden har en kvadratisk planform och är uppförd i en våning med inredd vind. Åt gatan bryts takfoten av en centralt placerad frontespis. Byggnaden vilar på en grund av synlig natursten med vitmålade fogar. Då byggnaden ligger i en svag sluttning framträder grunden mest åt gatan i norr. Fasaden i rött tegel har utsmyckningar i avvikande gul kulör i anslutning till takfoten, ovan bottenvåningens fönster och i anslutning till framsidans dörrparti. Taket täcks av glaserat tegel samt skorsten i rött tegel. Vitmålade enluftsfönster utan spröjs samt tvåluftsfönster med högt placerad tvärpost. Dörr i brun kulör med tre speglar, den övre av dessa glasad med fyra fönsterrutor.

Trädgården på framsidan av huset har jämnats ut genom en terrassmur i samma material som husgrunden. Genom terrassmuren och upp till husets entré löper en trappa klädd med klinker. Trädgården domineras av vintergrön växtlighet.

I vinkel till bostadshuset ligger Lerkärlet 1. Byggnaderna är förbundna genom en cirka två meter hög tegelmur med gulmålad port av stående bräder och smidesgångjärn. Muren täcks av enkupigt taktegel.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett värde som en typisk representant för bebyggelsen som växte fram under stationssamhällets epok. Bärande i denna karaktär är byggnadens volym och takform, fönstersättning, fönster med träkarmar och tvärpost tillsammans med fasadens tegel. Andra karaktärsdrag som bidrar är den bevarade parkeringsytan framför byggnaden, tegelplattorna som klär yttre trappan samt de smäckra handrelingarna upp till entrén.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Lerkärlet 5, Norra Vallåkravägen 42

Byggår: Ca 1915–1930 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden är sannolikt uppförd mellan 1915–1930. År 1974 byggdes garaget på tomten om och en mur anlades som sammankopplade huset och garaget.

Villa i en våning med inredd vind och källare. Murad, putsad och gråmålad sockel vars översta del utgörs av ett skift tegel som kragar ut från fasaden. Byggnaden är murad i rött tegel i blockförband med delvis bevarad pärlfog. Taket är ett sadeltak med valmade gavelspetsar som är täckt med svart, tegelimiterande plåt. Huvudentrén ligger i en symmetriskt placerad, murad utbyggnad på gatufasaden med ovanliggande balkong. Balkongen har ett gjutet balusterräcke. Balkongen nås via ovanliggande takkupa under sadeltak med valmad gavel. Vindskivorna är missfärgade men visar spår av mönstersågning som kan vara ursprunglig. I gaveln finns ett slätputsat fält där byggnadens namn ursprungligen sannolikt varit skrivit. Entrédörren har dubbla dörrblad med glasade överdelar. Till entrén leder en murad trappa med putsat räcke. På västra gaveln finns en källaringång som nås via en trappa med järnräcke. I källaren finns låga källarfönster av olika modell. Byggnadens fönster är huvudsakligen korspostfönster med fyra respektive sex lufter och några icke-öppningsbara. Balkongdörren på övre plan är ursprunglig.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett miljöskapande värde som en typisk representant för bebyggelsen som växte fram under stationssamhällets epok. Bärande i husets karaktär är byggnadens volym och takform, entrébyggnad med balusterräcke och fasadens tegel. Fönstren är sentida men har en äldre karaktär genom dess spröjsning vilket är en viktig detalj.

Lerkärlet 5, Norra Vallåkravägen 42

Lerkärlet 5, Norra Vallåkravägen 42

Lerkärlet 6, Norra Vallåkravägen 44

Lerkärlet 6, Norra Vallåkravägen 44

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Lerkärlet 6, Norra Vallåkravägen 44

Byggår: Ca 1915–1930 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden är troligtvis uppförd mellan 1915 och 1930. År 1955 byggdes ett fristående garage i sydvästra hörnet av tomten. År 1970 byggdes garaget om och sammankopplades samtidigt med boningshuset med en mur som också har en dörr för passage till trädgården.

Villa med kvadratisk grundplan i två våningar, vind samt källare. Hög, putsad och gråmålad sockel. Fasaderna är slätputsade och gulmålade. Mot takfoten och längs gavelröstena finns murade, slätputsade och vitmålade listverk. Byggnaden täcks av ett mansardtak med mörka betongpannor, alternativt tegelimiterande plåt. Huvudentrén är asymmetriskt placerad på norra fasaden som vetter mot gatan. Upp till entrén leder en murad trappa med murade sidoräcken med murade pelare nedtill. På var pelare står en gjutjärnsurna. Ytterdörren är en vitmålad fyllningsdörr med glasad övre del, rutan har spröjs som är typisk för jugendstilen. Det är sannolikt att entrépartiet och ytterdörren är ursprungliga. Väggytan runt entrén är murad med mörkt tegel och avslutas upptill av en halvcirkel murad med koppsidan utåt. Entrépartiet betonas ytterligare av en takkupa centrerad ovanför. Här finns tre små moderna fönster och kupan har ursprungligen haft en annan utformning. På västra gaveln finns en köksingång som nås via en brant murad eller gjuten trappa med järnräcke. Över dörren sitter ett brant pulpettak av trä på konsoler. Köksingången är sannolikt ursprunglig. På den östra gaveln finns ett murat burspråk med ett välvt plåttäckt tak med karnisprofil. Fönstren är huvudsakligen tvåluftsfönster med tre spröjsade rutor i varje luft. På norra fasaden finns två trelufts-fönster. Källarfönstren är horisontella med två rutor i varje. Högst upp i var gavelspets finns små rektangulära vindsfönster för ljusinsläpp.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett kulturhistoriskt och miljöskapande värde som exempel på en mer påkostad bebyggelse som växte fram under stationssamhällets epok. Byggnaden har genomgått förändringar men har flera välbevarade detaljer. Bärande i dess karaktär är byggnadens volym och takform, huvudentré och köksentré, och detaljer som burspråk och ursprunglig ytterdörr.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Lerkärlet 1, Norra Vallåkravägen 34

Byggår: Uppskattning sekelskiftet 1900
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden var ursprungligen lokal för Vallåkra konsumtionsförening som startade här år 1900 och drevs till 1967. Konsumtionsföreningar bildades på flertalet platser i Sverige som svar på höga varupriser och låga arbetarlöner. Genom att gå samman i föreningar söktes nya vägar bort från privathandeln för att sänka levnadskostnaderna. Sedan butiken lagts ned togs byggnaden över av en annan folkrörelse genom frikyrkoförsamlingen Filadelfia. År 1969 skapades en entré med trappa på västra sidan av byggnaden. Året efter skedde ytterligare en fasadförändring, denna gång på södra sidan. Tillbyggnaden på södra sidan, från okänt datum, fick förändrad fasadbeklädning år 1978.

Byggnaden är uppförd i en svag sluttning och utgörs av två sammanbyggda kvadratiska byggnadskroppar. Den inre på tomten är förlagd i öst-västlig riktning och den yttre i nord-sydlig riktning med gaveln åt Norra Vallåkravägen. Den senare byggnaden kröns av en skorsten i tegel. Byggnaden vilar på en grå, spritputsad grund som varierar i höjd med tomtens lutning. Högst är grunden mot Norra Vallåkravägar där två dörröppningar finns placerade. Källarvåningens fönster- och dörrpartier har slätputsade omfattningar i samma färgsättning som grunden i övrigt. I fönsteröppningarna sitter betongglas. Dörrarna till källarvåningen sitter djupt indragna i fasaden och nås via trappor ned från gatuplan. Dörrarna är klädda med stående panel och målade i en brun kulör. Byggnaden är i sin helhet uppförd i rött tegel under sadeltak med korrugerad plåt. Centralt på det södra takfallet sitter tre takfönster. Övriga fönster är vita och finns i fem olika utföranden; på bottenvåningen utgörs de av enluftsfönster utan spröjs med undantag av ett tvåluftsfönster med högt placerad tvärpost. I det västra gavelröstet sitter ett tvåluftsfönster utan spröjs och i det östra ett enluftsfönster utan spröjs. I det norra gavelröstet sitter fyra originalfönster, två korspostfönster flankerade av två mindre fönster utan spröjs, i den södra gavelspetsen sitter ett spröjsat trekantigt fönster. Fönsteröppningarna har ett svagt rundat avslut upptill och vindsvåningens fönster har solbänkar i form av ett utskjutande skift med liggande tegel som idag täcks av plåt. På fasaden mot gården sitter två vitmålade enlufts kvadratiska fönster samt två vitmålade ytterdörrar. Mot gårdssidan finns en låg tillbyggnad under pulpettak. Både fasad och tak är klädda med plåt. Takfoten är klädd med brunmålad panel.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden som rymt både konsumtionsförening och frikyrkoförsamling har ett högt kulturhistoriskt värde som representant för historiskt viktiga folkrörelser. Dessa har varit betydelsefulla i det framväxande stationssamhället. Byggnaden är till sin planform välbevarad med historiska spår i fasaden efter både handelsverksamhet och församlingsverksamhet. Bärande karaktärsdrag är tak- och planform, källarvåningens djupt liggande dörröppningar, tegelfasaden med fönsteröppningar i original, den höga, markerade grunden samt spår efter igensättning tillsammans med församlingsnamnet på den norra gaveln.

Lerkärlet 1, Norra Vallåkravägen 34

Lerkärlet 1, Norra Vallåkravägen 34

Lerkärlet 1, Norra Vallåkravägen 34

Lerkärlet 4, Norra Vallåkravägen 40

Lerkärlet 4, Norra Vallåkravägen 40

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Lerkärlet 4, Norra Vallåkravägen 40

Byggår: Ca 1900 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden är uppförd i en sluttning på en grund av synlig natursten med ljusa fogar. Huset är byggt i vinkel med en framskjutande gavel åt norr. Inne i vinkeln finns en vidbyggd entré under pulpettak. En hög trappa med ledstänger i svartmålat rundstål leder upp till en trädörr med sidoljus. Tegelfasaden är på bottenvåningen målad i ljusgrå kulör och gavelspetsarna i brunt. Taket täcks av svarta betongpannor och kröns av en skorsten i tegel. Fönstren med vitmålade bågar och brunmålade karmar finns i fyra olika utföranden; på gaveln åt gatan sitter två korspostfönster i original, härutöver finns två tvåluftsfönster utan spröjs, två fönster av enluftsmodell utan spröjs samt ett tvåluftsfönster med högt placerad tvärpost. Fönsteröppningarna har ett svagt rundat avslut upptill.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett kompletterande miljömässigt värde som en typisk representant för sekelskiftets småhusbebyggelse, trots att förändringar gjorts genom åren. Bärande i denna karaktär är takets spetsiga form, naturstensgrund, korspostfönster i original samt planform med en gavel som öppnar sig mot gatan.

NORRA VALLÅKRA

Norra Vallåkra hör till Fjärestad socken och samtliga fastigheter med detta namn ligger norr om Råån. Byggnaderna längs Norra Vallåkravägen är främst småhus av egnahemskaraktär, flera är ombyggda men har ändå kvar mycket av sin tidigare karaktär. Flera har bevarade ekonomibyggnader.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Norra Vallåkra 4:14, Bältebergavägen 31

Byggår: Uppskattning sekelskifte 1900
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten bildades år 1900 vid hemmansdelning. Ägare var änkan Elna Persdotter. Byggnaderna på tomten är sannolikt tillkomna vid ungefär samma tid.

Bostadshus byggt i vinkel, med senare tillkommen, alternativt moderniserad, glasveranda. Hög sockel av natursten med kraftiga fogar. Fasader i tegel som senare målats vita. Dekorativ tandfris av tegel i höjd med takfoten. Glasveranda klädd med locklistpanel målad i ljust grå kulör. Sadeltak med svart, tegelimiterande plåt. Två takkupor bryter upp det norra takfallet. Ljusgrå träfönster med två lufter och spröjs i övre delen. Entré med enkel förstukvist i vitmålat trä med pulpettak på östra gaveln. Uthus öster om bostadshuset. Grindstolpar mot landsväg.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaderna på tomten utgör typiska representanter för sekelskiftets småhusbebyggelse vilket gör den kulturhistoriskt värdefull. Bärande i denna karaktär är byggnadens volym och planform, den fogade naturstenssockeln, takets spetsiga form, naturstensgrunden och material som tegel och träpanel. Fönstren är sentida men har en äldre karaktär genom dess spröjsning vilket är en viktig detalj. Ekonomibyggnaden har ett kulturhistoriskt värde som komplementbyggnad och bidrar till helheten.

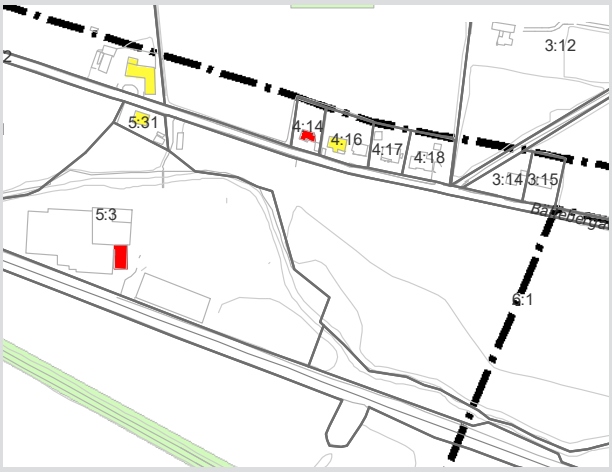

Norra Vallåkra 4:14, Bältebergavägen 31

Norra Vallåkra 4:16, Bältebergavägen 33

Norra Vallåkra 4:16, Bältebergavägen 33

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Norra Vallåkra 4:16, Bältebergavägen 33

Byggår: Ca 1900–1915 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden finns med på häradskartan från 1910–1915 och bör sannolikt vara uppfört kring sekelskiftet 1900. Bygglovsritningar visar att bad- och toalett installerades 1952. Vid denna tid fanns två bostäder i byggnaden. År 1978 revs en del av ett tidigare förråd på gården och en carport byggdes. Bostadshus i en våning med inredd vind och källare. Hög sockel av gråsten med kraftiga, vitkalkade fogar tar upp höjdskillnader i starkt sluttande tomt. Huset är murat i ljust beige tegel med inslag av rött dekorativt tegel. Huvudfasadens mittparti fortsätter över takfoten och bildar en frontespis, som i första våningen utgörs av en inbyggd veranda. Symmetrisk fönstersättning med flaggpostfönster i trä. Sentida fönster i gavelrösten. Små takkupor flankerar frontespisen i takfallet. Sadeltak täckt med grå korrugerad plåt.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett kompletterande och miljömässigt värde som en typisk representant för sekelskiftets mer representativa bostadsbebyggelse. Bärande i denna karaktär är den långa gatufasaden i söder, hög naturstensgrund, flaggpostfönster och fasad av tegel med avskiljande detaljer.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Norra Vallåkra 5:31, Bältebergavägen 16

Byggår: Uppskattning sekelskiftet 1900
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggt senast 1905 då bostadshus och ekonomibyggnaden på andra sidan Bältebergavägen finns med på kartmaterial. I handlingen har skiftesägaren Jöns August Hansson dock kvarboenderätt vilket antyder att byggnaderna kan ha uppförts tidigare.

Bostadshuset har en kvadratisk grundplan med sockel av natursten med grova fogar. Huset är murat av tegel som målats vitt. Sadeltak täckt med svart, tegelimiterande plåt. Entréfasaden har en symmetrisk uppbyggnad med ytterdörr flankerad av två fönster på var sida. Dörren med murad omfattning har sannolikt moderniserats kring mitten av 1900-talet. Enluftsfönster ryms i de äldre fönsteröppningarna med murade fönsterbänkar och lätt välvda valvbågar. Mot ån i söder har en altan i trä byggts under senare år. Ursprungligen hörde fastigheten samman med N. Vallåkra 6:1, där stallet bör vara samtida med detta bostadshus.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett kompletterande, miljömässigt värde som en representant för sekelskiftets bostads- och gårdsbebyggelse på en lantlig avstyckning. Bärande i denna karaktär är byggnadens plan- och takform, fogad naturstenssockel, teglet som material och enkla tegeldekorationer (ex kring dörren). Sambandet med ladugård och stall på andra sidan Bältebergavägen är betydande.

Norra Vallåkra 5:31, Bältebergavägen 16

Norra Vallåkra 5:31, Bältebergavägen 16

Norra Vallåkra 6:1, Bältebergavägen 15

Norra Vallåkra 6:1, Bältebergavägen 15

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Norra Vallåkra 6:1, Bältebergavägen 15

Byggår: Ca 1900 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Stallet är sannolikt uppfört kring eller före sekelskiftet 1900. Hörde tidigare till samma fastighet som Norra Vallåkra 5:31. Byggnaden har en murad gråstenssockel med kraftiga fogar. Fasaden är slätputsad och vitkalkad. Taket är ett sadeltak täckt med sinuskorrugerad plåt. I västra takfallet finns en takkupa med rödmålade luckor för inlastning av hö. Dörr- och fönsteröppningar är sannolikt ursprungliga och av olika modell och utförande. Dörrar är av trä med bandgångjärn, fönster av trä med varierat antal lufter. På södra gaveln finns fönster av gjutjärn.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett kompletterande, miljöskapande värde som en del av sekelskiftets småbruksbebyggelse på en lantlig avstyckning. Bärande i denna karaktär är byggnadens plan- och takform, material så som puts och träpanel, variationen i fönstrens (trä och järn) och dörrarnas utformning som speglar en funktionell syn på byggnaden. Sambandet med bostadshuset på södra sidan Bältebergavägen är av avgörande värde.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Norra Vallåkra 8:1, Bältebergavägen 71

Byggår: Slutet av 1800-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden är troligen uppförd under slutet av 1800-talet. Ekonomibyggnaderna, eller delar av dessa, är troligtvis äldre. År 2008 installerade en ny braskamin och skorstenen byggdes därför också om.

Bostadshus med länga i öst-västlig riktning och vinkelställd ekonomibyggnad. Bostadshuset har 1 ½ våning och inredd vind. Låg, putsad sockel målad i svart kulör. Fasader i tegel och puts, målade i vit kulör. Sadeltak med svart skivmaterial, eventuellt av plåt, som efterliknar betongpannor. Gavlarna på den vinkelställda ekonomibyggnaden är klädda med stående, vitmålad träpanel. Två takkupor bryter upp bostadslängans norra och södra takfall, dessa är klädda med stående, brunmålad träpanel och plåttäckning. Fönstren har bruna bågar. På nedanvåningen finns vita träfönster med två- respektive tre lufter. Fönstren har vita fönsterluckor. Entré är på södra sidan, här finns en enkel, brunmålad trädörr med fönster. Den vinkelställda längan har låga gjutjärnsfönster. Mot landsvägen avgränsar en kallmur. På fastigheten finns det även två vitputsade, äldre ekonomibyggnader. Dessa har gjutjärnfönster och något enstaka enkelt träfönster. Sadeltaken är täckta med sinuskorrugerade eternitplattor, under dessa ligger ett spåntak. På båda byggnaderna finns bruna portar, på ena byggnaden finns även en dörr in till logen, belägen i en takkupa ovan porten.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden utgör en typisk representant för sekelskiftets småhusbebyggelse, i detta fall ett gatehus, vilket är kulturhistoriskt värdefullt. Bärande i denna karaktär är byggnadens volym och planform, takets form, målad sockel, och enkla material. Ekonomibyggnaderna på tomten har en välbevarad, ålderdomlig karaktär med järnfönster, putsade fasader, trädörrar och en loftöppning. Dessa har ett värde som komplementbyggnader och bidrar till helheten. Byggnaden har ett miljöskapande värde.

Norra Vallåkra 8:1, Bältebergavägen 71

Norra Vallåkra 8:1, Bältebergavägen 71

Norra Vallåkra 8:1, Bältebergavägen 71

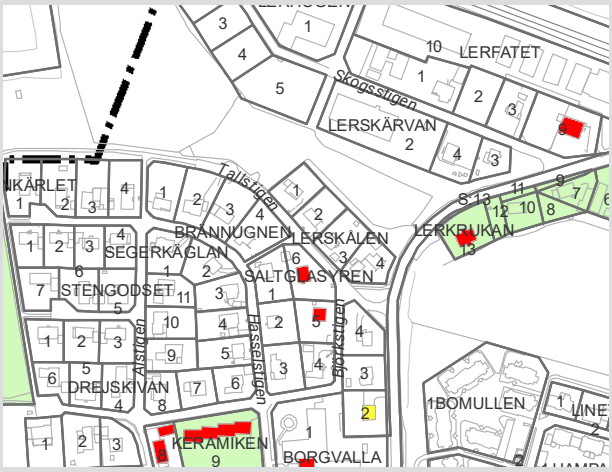

Saltglasyren 5, Björkstigen 3

Saltglasyren 5, Björkstigen 3

KVARTERET SALTGLASYREN

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Saltglasyren 5, Björkstigen 3

Byggår: 1940-tal (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Enplansvilla i kvadratisk volym, med fasader i gult tegel och valmat tak klätt med röda enkupiga tegelpannor med nockpannor i bruk. Skorsten i tegel och gulmålad takfot. Äldre flygfoton visar att de båda takkuporna sannolikt är ursprungliga för byggnaden. Ett takfönster har tillkommit på östra takfallet. Byggnaden har brunmålade sentida enluftsfönster. Entrén, som kröns av ett skärmtak, har en dekorativ tegelomfattning samt en äldre trädörr. En uteplats inramad av tegelmurar finns på södra sidan, och längs gatan löper en påkostad tegelmur med inmurade blomsterlådor samt smidesräcke. En trappa leder upp till entrén från gatunivå. Grannfastigheten Saltglasyren 6 är utförd i en mycket snarlik arkitektur.

Kulturhistorisk värdering: Byggnadens många välbevarade karaktärsdrag gör den till en god representant för sin tid. Dess volym, valmade tak klätt med röda tegelpannor, tegelskorsten, takkupor, gula tegelfasader, entré med tegelomfattning och skärmtak samt fönstersättningen är alla tidstypiska och värdefulla drag som ger byggnaden ett högt arkitekturhistoriskt värde.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Saltglasyren 6, Tallstigen 1

Byggår: 1940-tal (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Enplansvilla med fasader i gult tegel och valmat och skalkat tak klätt med röda enkupiga tegelpannor med nockpannor i bruk. Skorsten i tegel och tunn takfot. Äldre flygfoton visar att åtminstone en av de båda takkuporna sannolikt är ursprunglig för byggnaden. Två takfönster har tillkommit på östra takfallet. Byggnaden har rödmålade enluftsfönster. Entrén kröns av ett skärmtak. Grannfastigheten Saltglasyren 5 är utförd i en mycket snarlik arkitektur.

Kulturhistorisk värdering: Byggnadens många välbevarade karaktärsdrag gör den till en god representant för sin tid. Dess volym, valmade och lätt skalkade tak klätt med röda tegelpannor med nockpannor i bruk, tegelskorsten, takkupor, gula tegelfasader, entré med skärmtak samt fönstersättningen är alla tidstypiska och värdefulla drag som ger byggnaden ett högt arkitekturhistoriskt värde.

Saltglasyren 6, Tallstigen 1

Saltglasyren 6, Tallstigen 1

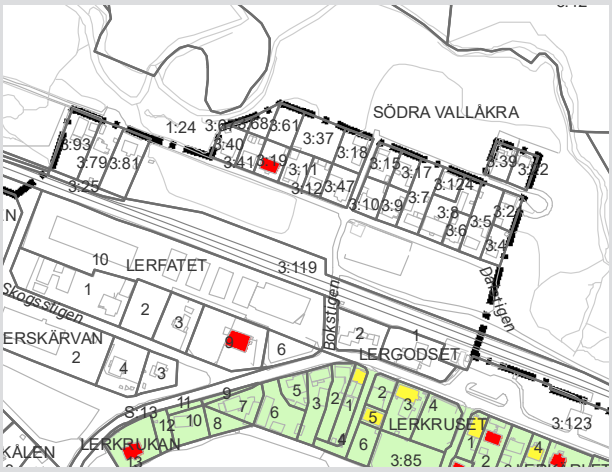

Södra Vallåkra 3:19, Dalstigen 22

Södra Vallåkra 3:19, Dalstigen 22

SÖDRA VALLÅKRA

Här samlas fastigheter som historiskt sett tillhört gårdarna Södra Vallåkra nr 1, nr 3 och nr 6. Karaktären skiftar mycket mellan de olika platserna. Till exempel uppfördes större delen av stationssamhällets sekelskiftesbebyggelse på mark som tillhört Södra Vallåkra nr 3. Detta är framförallt villor av tegel med mindre ekonomibyggnader, till skillnad från den industriellt präglade bebyggelsen tillhörig Vallåkra Stenkärlsfabrik som huvudsakligen uppfördes på mark tillhörig Södra Vallåkra nr 1.

Stenkärlsfabriken på Södra Vallåkra 1:10/Kvistofta 9:39 beskrivs under den värdefulla miljön Stenkärlsfabriken. Kylhuset på Södra Vallåkra 3:85 beskrivs under den värdefulla miljön Vallåkra stationssamhälle.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Södra Vallåkra 3:19, Dalstigen 22

Byggår: Ca 1900 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Villan har 1 ½ våning och källare och ligger utmed Dalstigen med ett större grönområde intill. Byggnaden har genomgått några förändringar men har generellt en välbevarad sekelskifteskaraktär. Det är framförallt entrépartiet som sannolikt moderniserats vid mitten av 1900-talet. Huset har en hög fogad naturstensockel, med låga källarfönster och en igensatt ingång. Fasaden utgörs av rött tegel med murade valvbågar över öppningar, murade solbänkar och ett utskjutande, avfasat tegelskift mot sockeln. Sadeltaket är lagt med tidigare målad korrugerad plåt. Vid gavlarna skjuter takbjälkar ut och fungerar som konsoler åt takfoten. På vindskivorna syns spår av kontursågning. På fasaden ut mot vägen finns en frontespis med balkong. Frontespisen är murad i samma tegel som övriga fasaden och har taktäckning av korrugerad plåt. Balkongräcket är ett dekorativt smidesjärnsstaket målat i svart. Byggnadens fönster markeras av stickbågar med stående tegel. Majoriteten av fönstren har två lufter med en högt placerat tvärpost. Ett fåtal fönster saknar spröjs. Samtliga fönster har vita bågar och karmar. Entré till huset ligger mot Dalstigen. Här finns en gjuten trappa som leder upp till dörren. Avsatsen kantas av ett lågt räcke av tegel. Den brunfärgade entrédörren är centralt placerad och kantas av en omfattning av gult tegel, vilket tydliggör att den ursprungliga dörren ersatts mot en mindre. På balkongen ovan finns en dubbeldörr av brunmålat trä.

Fastigheten avgränsas med trästaket mot Dalstigen och häck mot naturområdet. Tomten består mest av gräsmatta och diverse växtlighet såsom träd och buskar. Det finns även en grusad yta som leder till ett enkelt garage på tomten.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har genomgått några förändringar men har i stora delar en välbevarad äldre karaktär vilket är kulturhistoriskt och miljömässigt värdefullt. Karaktärsbärande är volym och takvinkel, fönstersättning, markerat mittparti med entré och frontespis, hög fogad sockel med fönsterpartier, tidstypiska figursågade trädetaljer tillsammans med fasadens murar i tegel och smidesstaketet kring balkongen. Det finns även vissa äldre träfönster med tvärpost. Byggnaden har ett miljöskapande värde med sitt läge längs med Dalstigen.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Södra Vallåkra 5:3, Norra Vallåkravägen 54

Byggår: Runt sekelskiftet 1800 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnad i 1 ½ våning som kännetecknas av tjocka naturstensväggar, dekorativt utformad trappstegsgavel mot söder, blåmålade spröjsade träfönster samt sadeltak. Den är placerad i Råådalen, alldeles intill järnvägen. Historien bakom byggnaden är inte helt klar, men på platsen har det troligtvis redan på 1500-talet legat en vattenkvarn. På Storskifteskartan från 1783 syns en kanal från Råån gå in mot det som kan förmodas vara dagens byggnad, vilken är utmärkt som kvarn på kartan, och ett lågt placerat tegelvalv sägs vara en rest från ett gammalt kvarnhjul. Det kan dock inte med säkerhet sägas att byggnaden fungerat som vattenkvarn. Ett alternativ är att ett kvarnhjul funnits på platsen, men att detta kan ha drivit en stångjärnshammare och att byggnaden därigenom fungerat som smedja. Bakom denna teori ligger ett äldre foto (okänt årtal) där byggnaden är försedd med två skorstenar på taket.

Byggnaden har senare kringbyggts med verkstadsbebyggelse som tillkommit i olika epoker. Äldre flygfoton visar att man någon gång mellan 1973 och 1996 uppförde befintliga gulmålade industribyggnader. Den enda ingången till naturstensbyggnaden är idag genom dessa industribyggnader, då man i dagsläget använder byggnaden som förråd. På vinden syns äldre, tillyxade takbjälkar och ett äldre spåntak under dagens plåttäckning. Plåttäckningen utgörs av korrugerad plåt. Befintliga fönster är sannolikt från 1970-talet. På byggnadens norra gavel finns en äldre rest av en valvslagen dörröppning, och på västra fasaden en äldre dubbel träport. Den sammanlagda bedömningen som gjorts inom ramen för detta bevarandeprogram är att byggnaden är uppförd någon gång runt sekelskiftet 1800.

Kulturhistorisk värdering: Oaktat att ursprunget inte är helt klarlagt är byggnaden sannolikt en av de allra äldsta byggnaderna i Vallåkra, och dess långa kontinuitet på platsen ger den ett högt kulturhistoriskt värde. Naturstensväggarna, trappstegsgaveln i tegel samt de interiört bevarade detaljerna som takbjälkar, spåntak och valvslagning har ett mycket högt bevarandevärde. De spröjsade fönstren är förvisso inte original men ansluter väl till byggnadens karaktär. På sikt vore det positivt om man ville ta steg för att frigöra byggnaden från omkringliggande sentida byggnader, och ta bort plåttaket för att återskapa mer av dess äldre karaktär.

Södra Vallåkra 5:3, Norra Vallåkravägen 54

Äldre foto av okänt årtal, men troligtvis före 1965 då skorstenen inte syns på flygfoto från detta år. Hämtat ur boken *Livet i Vallåkra* (Börje Larsson m.fl.,1994).

Södra Vallåkra 6:3, Vallåkravägen 656

Södra Vallåkra 6:3, Vallåkravägen 656

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Södra Vallåkra 6:3, Vallåkravägen 656

Byggår: 1800-tal (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden är före detta skjutsstation och gästgiveri, en historia som inleddes när en reservskjutsstation förlades till platsen 1765. Sannolikt fanns en annan bebyggelse här vid den tiden. Stilmässigt och byggnadstekniskt är dagens byggnad typisk för 1800-talet.

Byggnad med avlång rektangulär byggnadsplan i 1 ½ plan. Byggnaden har en murad och gråputsad sockel och vitmålade tegelfasader samt ett sadeltak täckt med rött tegel. I fasadernas övre del löper två horisontella utskjutande tegelskift kring hela byggnaden. Mittpartiet av huvudfasaden åt öster markeras i bottenvåningen av att fasaden är indragen kring huvudentrén. Dörren har dubbla dörrblad i samma kulör som fönstren och ett horisontellt överljus. Entrépartiet markeras också av en frontespis med spetsigt gavelparti. I gavelpartiet finns en sentida fransk balkong. Fönstren är sentida med mittpost och bågar i mörk kulör. På västra fasaden finns en lägre men stor utbyggnad.

Kulturhistorisk värdering: Som före detta åkeri har byggnaden haft en central och viktig roll i lokalsamhällets historia vilket är kulturhistoriskt värdefullt. Till byggnadens karaktär hör dess volym och stomme, fasader av tegel med dekorativ mönstermurning och det markerade entrépartiet på östra fasaden.

Värdefull miljö enligt PBL 8:13 §

Vallåkra gård, Ormastorp 6:8

Fastigheten där Vallåkra gård ligger bildades vid fastighetsreglering under senare tid då flera spridda fastigheter med samma ägare lades samman till en. Byggnaderna benämns i beskrivningen med adress för tydlighets skull.

Vid enskiftet för Södra Vallåkra år 1806 flyttade Vallåkra nr 4 ut öster om byn på marken till det som idag är fastigheten Ormastorp 6:8. Detta blev starten för den gård som sedermera kallats Vallåkra gård. Innan enskiftet var marken i stort sett obebyggd och utgjordes av Södra Vallåkras östra vång samt byns fäladsmark som var gemensam med Härslövs by. På Södra Vallåkra nr 4 fanns före enskiftet en fyrlängad gård som låg vid nuvarande Vallåkravägen, nordväst om dagens gård.

De första byggnaderna på fastigheten ska vara uppförda kring 1810 då familjen Coyet ägde gården. Ägarna till Vallåkra gård har ägt flera fastigheter i byn och har haft stor inverkan på hur samhället har vuxit fram. Det sägs att en av de tidigare ägarna, ryttmästaren S. Coyet, drev igenom att järnvägen skulle dras igenom Vallåkra genom att skänka mark för syftet.

Senast 1820 fanns på Vallåkra gård en friliggande huvudbyggnad och fem ekonomibyggnader ordnade kring en gårdsplan. På häradskartan (1910–1915) var huvudbyggnaden densamma men ytterligare ekonomibyggnader fanns både norr och söder om huvudbyggnaden. Något söder om ekonomibyggnaderna hade ännu ett bostadshus uppförts. Ett gårdsmejeri var en av de tillkomna byggnaderna. Mejeriet byggdes i vinkel till manbyggnaden med väggar av gråsten och tak av tegel. Idag är det ombyggt till bostad men utvändigt har byggnaden bevarat sin ålderdomliga karaktär.

Andra äldre ekonomibyggnader som finns kvar på gården är till exempel ett svinstall i gråsten, ett kombinerat fårahus och svinhus i trä samt en byggnad för den tidigare smedjan, smedbostaden och ett snickeri. På kartan syns omfattande trädgårdsanläggningar och odlingar och planterade alléer längs de båda vägarna till Södra Vallåkra. Redan på generalstabskartan från 1860-talet syns de planterade pilealléerna. På gården har svinproduktion bedrivits, denna upphörde 1987. En mindre del av fastigheten är skogsmark. Granskogen vid ån, som även innehåller någon enstaka tall, planterades i slutet av 1800-talet.

Den nuvarande huvudbyggnaden ska vara uppförd när Åke Wingård med föräldrar ägde gården under 1900-talet (mellan 1937 och 1960).

Gården har i sin helhet, vilket inkluderar infartsvägen med allén samt den mindre grusvägen i norra delen av gården, pekats ut som en värdefull miljö. Detta mot bakgrund dels av de höga lokalhistoriska värden gården besitter som en del av Vallåkras äldsta bebyggelse, dels genom familjen Coyets påverkan på orten. Vidare huserar gården flertalet byggnader från 1800-talet, många av dem i sten, vilken utgör ett tidsdokument över dåtidens mer påkostade lantbruksbebyggelse. Båda infartsvägarna inklusive alléer är historiska vägsträckningar som syns i äldre kartmaterial och har därför betydelse för det sammanhållna värdet.

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 320, Äskatorpsvägen 320 A-C

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 320, Äskatorpsvägen 320 A-C

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 320, Äskatorpsvägen 320 A-C

Byggår: Ca 1810
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Familjen Coyet

Beskrivning och historik: Byggnaden är den ursprungliga manbyggnaden på Vallåkra gård och bör ha uppförts kring 1810. Byggnaden är orienterad i nord-sydlig riktning med en smalare vinkelbyggnad mot nordöstra sidan. Den är uppförd i en våning med inredd vind. Den norra gavelfasaden är slätputsad med murverkets kraftiga gråstenar delvis frilagda. Högst upp i gavelröstet är fasaden slätputsad och avfärgad i gul kulör, utan frilagd gråsten. Den nordöstra vinkelbyggnaden har gulfärgad spritputs mot norr och ett enkelt listverk av förskjutna tegelskift i höjd med takfoten. Vinkelbyggnadens tak har en skällning, en lätt utåtböjd takfot som ger den en särskild karaktär. Den norra fasaden ansluter mot intilliggande byggnad i öster och med en mur mot en mindre ekonomibyggnad i väster. Södra gaveln och fasaderna som vetter mot innergården har gul spritputs. Kring samtliga fönster finns slätputsade omfattningar. Byggnaden täcks av sadeltak med tvåkupigt tegel. På fotografi från 1891 har byggnaderna sannolikt spåntäckning. Takfallen mot innergården har under 1900-talet försetts med takkupor med horisontella fönsterband med spröjsade fönster. Takkuporna är täckta med röd, korrugerad plåt. Övriga fönster är tvåluftsfönster med spröjsade rutor. Högst upp i norra och södra gavlarna finns små runda fönster för ljusinsläpp till vinden. På norra gaveln finns en modern, brun ytterdörr med glas i övre delen. Vindskivorna på norra gaveln har kvar en ålderdomlig kontursågning som finns med på fotografi av gården från 1891. Vid den tiden fanns en glasveranda vid södra gaveln. Innergården är omgärdad av en slätputsad och gulavfärgad mur vars övre del är täckt med tegel.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har högt kulturhistoriskt värde som den ursprungliga huvudbyggnaden på Vallåkra gård. Den representerar en tidsenlig högreståndsmiljö. Byggnaden har trots några ändringar bevarat sin karaktär. Viktiga karaktärsdrag är platsens struktur, byggnadens volym, byggnadsmaterial som gråstensmurar, spritputs, slätputsade omfattningar, spröjsade tvåluftsfönster och trädetaljer med snickarglädje. Tomten rymmer storvuxna träd och partier som kan härledas till den äldre trädgårdsanläggningen vilket har ett förstärkande miljömässigt värde.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 322, Äskatorpsvägen 322

Byggår: Ca 1810
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Familjen Coyet

Beskrivning och historik: Byggnaden uppfördes som mejeri på Vallåkra gård men har under 1900-talet ändrats till bostäder.

Mejeriet bär stora likheter med mangårdsbyggnaden vad gäller volym och byggnadsmaterial. Byggnaden ligger vinkelrätt gentemot mangårdsbyggnaden, i öst-västlig riktning. Den är uppförd med kraftiga gråstensmurar i en våning och vind. Mot gårdsplanen väster om byggnaden är gavelröstets spets och fönsteromfattningarna avfärgade i vitt. I övrigt är murverket omålat. På östra gaveln syns timra som utgör del av byggnadens stomme i gavelröstet. Lägre utbyggnader löper längs båda byggnadens långsidor. På norra sidan är fasaden oputsad medan tillbyggnaden i söder är gulputsad och har ett högre tak. På norra sidan finns ett horisontellt placerat, spröjsat fönster av äldre modell. På södra gaveln har fönstren inga omfattningar. I tillbyggnaden finns en ytterdörr med ett enkelt tak på konsoler. Dörren har en glasad övre del och härrör från 1900-talet. Även fönstren är sentida med brunmålade bågar av trä. Tillbyggnadens tak är täckt med röd korrugerad plåt och har en inbyggd balkong och en vindskupa vilka båda är sentida. Övriga byggnaden täcks av ett sadeltak med dubbelkupigt rött lertegel. Vindskivorna är av obehandlat trä.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har högt kulturhistoriskt värde som en av de äldsta byggnaderna på platsen och bidrar genom att den använts som mejeri till berättelsen om lantbrukets utveckling. Den utgör framför allt en tidsenlig del av gårdens långa bebyggelsekontinuitet och är till stora delar bevarad. Karaktärsbärande är platsens struktur, byggnadens volym, västra gavelns mer påkostade utformning, byggnadsmaterial så som synliga gråstensmurar och synlig timra, slätputsade omfattningar, spröjsade tvåluftsfönster och trädetaljer med snickarglädje.

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 322, Äskatorpsvägen 322

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 322, Äskatorpsvägen 322

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 332

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 332

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Ormastorp 6:8, Vallåkra gård 332

Byggår:
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Familjen Wingård

Beskrivning och historik: Den nuvarande huvudbyggnaden ska enligt uppgift vara uppförd när Åke Wingård med föräldrar ägde gården under 1900-talet (mellan 1937 och 1960). Byggnaden är utförd i en något eklektisk arkitektur. Den har en enkel form och volym, med en rak länga med mindre tillbyggnader mot såväl framsida som baksida. Fasaderna är rosaputsade med vita fönsteromfattningar, sockeln är gråputsad. Sadeltaket är klätt med takpannor och har synliga taktassar. 1950-talet syns bland annat i den enkla fönstersättningen med enluftsfönster, samt i de bröstade altan- och balkongdörrarna med intilliggande fönster. 1930- och 40-talet syns i de två takkuporna mot framsidan som har en säregen form, där fönstren är bredare nedtill än upptill. På gaveln finns en balkong med vitt räcke, ovanför denna två dekorativa svarta ankarslut. Uppe på taket finns utöver skorstenarna också en mindre takryttare i form av ett sexkantigt torn med spira, samt vad som kan vara en äldre vällingklocka.

Uppfarten till byggnaden flankeras av två äldre, putsade grindstolpar krönta av äldre armaturer. Själva trädgården består främst av stora gräsmatteytor, men runt om ligger skogspartier där det också syns murar och rester av äldre murverk.

Kulturhistorisk värdering: Byggnadens främsta värde ligger i dess sammanhang med Vallåkra gård, där den utgör en årsring från mitten av 1900-talet. Den eklektiska arkitekturen är i sig ovanlig, vilket också gör att byggnaden får ett arkitektoniskt värde. Framför allt är det byggnadens form och volym, putsade fasader, sadeltaket med synliga taktassar, skorstenarna, takkuporna, takryttaren, vällingklockan, fönstersättningen och balkongen på gaveln som är karaktärsbärande. Även den stora omkringliggande trädgården talar, trots sin enkla utformning, om att denna byggnad är gårdens huvudbyggnad.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Ormastorp 6:8, Norra Vallåkravägen 50

Byggår: Före 1860
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden finns med på generalstabskartan som upprättades 1860. Byggnaden är en slätputsad och gulmålad länga under sadeltak som är täckt med tvåkupigt, rött lertegel. Vindskivor och övriga snickerier är rödfärgade. Byggnaden har en konkav gjuten sockel som bör ha tillkommit under 1900-talet. Fönsteröppningarna har en lätt välvd överdel. Fönstren är sekundära med löstagbara spröjsar. I byggnadens västra del finns en röd, modern ytterdörr och intill denna ett horisontellt placerat fönster av samma modell som de övriga. Byggnadens allra västligaste del är möjligtvis en tidigare ekonomidel där dörren är lägre och två låga järnfönster sitter i den västra fasaden.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har kompletterande och miljömässigt värde som tydlig representant för en äldre allmogebebyggelse. Det är okänt vad byggnaden använts till, det är tänkbart att den är en tidigare statarbostad tillhörig Vallåkra gård. Om det är så, så bidrar den med berättelsen om arbetskraften som var kopplat till Vallåkra gård och de sociala förutsättningar som förelåg. Byggnaden har en lång kontinuitet på platsen och är uppenbart byggd på en sluttande tomt i kanten av Råådalen som svårligen kunde nyttjas för andra syften. Även detta vittnar om byggnadens enklare karaktär. Karakteristiskt för byggnaden är volym, enkla material (trä, puts och tegel), bostad sammanbyggd med ekonomibyggnad och anspråkslöshet i utförandet. Även fönstermodellen har betydelse för upplevelse av äldre byggnad.

Ormastorp 6:8, Äskatorpsvägen 318

Byggår: Ca 1950
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Byggnaden uppfördes vid mitten av 1900-talet. Trädgården och byggnadens placering är sådan att det är tänkbart att detta uppfördes som förvaltarbostad eller liknande.

Byggnaden är uppförd i 1 ½ våning med en tillbyggnad i en våning mot södra gaveln. Sockeln är målad i mörk kulör, fasaderna är slätputsade och målade i en varmt gul-aprikos kulör. Taket är ett sadeltak med dubbelkupiga röda tegelpannor. I takfallet finns en låg takkupa med pulpettak och fyra enluftsfönster på rad. Takkupan är klädd i plåt. På utbyggnaden i söder finns en terrass med järnräcke på taket. Byggnadens fönster är tvåluftsfönster med brunmålade bågar, ytterdörren är sannolikt ursprunglig, brunmålad med ett fönster i övre delen av dörrbladet. Norr om dörren finns ett litet kvadratiskt fönster placerat på hög höjd som sannolikt är fönster till WC. På utbyggnaden finns en altandörr med sidofönster och glasad övre del samt symmetriskt placerade tvåluftsfönster. Ovan terrassen finns en enkel altandörr med glasad överdel och skärmtak.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden är välbevarad sedan den uppfördes och har ett kompletterande kulturhistoriskt värde som en del i gårdens utveckling. Bevarandevärt är byggnadens volym, takvinkel- och form, placering i relation till övrig bebyggelse, enkla och tidstypiska material som slätputs, träsnickerier, fönsterindelning och äldre entrédörr. Trädgårdens utformning förhöjer det kulturhistoriska värdet.

Ormastorp 6:8, Norra Vallåkravägen 50

Ormastorp 6:8, Norra Vallåkravägen 50

Ormastorp 6:8, Äskatorpsvägen 318

Vävstolen 1, Ryavägen 15

Vävstolen 1, Ryavägen 15

KVARTERET VÄVSTOLEN

Marken tillhörde tidigare Kvistofta kyrka. Det är triangulärt till formen och gränsar i norr till Ryavägen. I väster ligger obebyggd odlingsmark och i öster villakvarter.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Vävstolen 1, Ryavägen 15

Byggår: 1913
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Inom fastigheten ligger tre skol- och förskolebyggnader samt fyra mindre ekonomibyggnader. Det första skolhuset uppfördes 1913 och ligger på norra delen av tomten, intill Ryavägen. Här fanns tidigare en grusplan med flaggstång och en lummig trädmiljö mellan skolan och vägen. Mellan 1971 och 1975 byggdes en enplansbyggnad söder om den äldre skolbyggnaden. Den är uppförd i tidstypisk stil med gult tegel i fasaden och fönsterband med träpanel. Mellan 1975 och år 2000 har en snedställd länga tillkommit på västra delen av tomten.

Skolbyggnaden närmast Ryavägen är 1 ½ våning hög med källare. I sockeln finns rektangulära källarfönster med vita karmar och bågar. Byggnaden är murad i rött tegel med en putsad och något utskjutande sockel. Byggnaden täcks av ett sadeltak med rött lertegel och har två murade skorstenar. Den östra delen av byggnaden utmärks av tre höga, vitmålade korspostfönster åt såväl norr som söder. Motsvarande stora fönster har funnits på östra gaveln men har murats igen och putsats. Den västra delen av byggnaden har mindre korspostfönster, en entrédörr med fönster och ett överljusfönster. På norra fasaden finns ett fönsterparti med sex lufter. Samtliga fönster och dörrar markeras i överkant av stickbågar av stående tegelstenar. Västra gaveln har en rektangulär utbyggnad i en våning med källare och ett valmat tak täckt med papp. Utbyggnaden har ingång på norra sidan med gjuten trappa och enkelt skärmtak. På skolhusets västra gavel finns två korspostfönster och en utrymningstrappa i aluminium.

Kulturhistorisk värdering: Kvarteret är av lokalhistoriskt och kulturhistoriskt värde då det samlar skolbyggnader som återspeglar samhällets behov av byggnader för utbildning och barnomsorg. Den äldsta skolbyggnaden har en välbevarad och typisk skolhuskaraktär. Karaktärsbärande är byggnadsvolym, fasadmaterial, fönstersättning och fönster. Fönstersättningen återspeglar byggnadens interiör och i synnerhet de stora fönstren markerar klassrum där behov fanns av gott dagsljus.

Kulturhistoriskt klassificerad bebyggelse i Kvistofta

Kvistofta 4:11 år 1952. Ägare var då Sven T. Hjalmarsson. Källa: Helsingborgs museum DIG_2007_230

Kyrkbyn med kyrka och prästgård sett söderifrån.

Åkerlapp i den östra delen av byn, strax norr om Ryavägen.

Värdefull miljö enligt PBL 8:13 §

Kvistofta kyrkby

Den gamla bystrukturen med kyrkan i centrum utgör en sammanhållen helhet som är mycket värdefull ur kulturmiljösynpunkt. Både vägnät och bebyggelse är välbevarade sedan 1800-talet och bara små ändringar i strukturen har gjorts efter enskiftet. Bebyggelsen utgörs av kyrkomiljön (kyrka, kyrkogård, prästgård och klockargård), äldre gårdsstrukturer, gatuhus och friliggande småhus. I byn finns såväl en mer ståndsmässig byggnadsarkitektur (prästgården från senare delen av 1800-talet) som enklare bebyggelse så som gatuhus och ekonomibyggnader representerade. Trots variationen av byggnadstyper finns gemensamma karaktärsdrag vilket bland annat kan ses i mangårdsbyggnadernas tegelarkitektur och gatuhusens putsade fasader. Viktigt för miljön i kyrkbyn är även anlagda trädgårdar, de fria vidderna med åkrar och betesmark som omgärdar byn samt den lummiga, skogbeväxta dalgången längs Rååns vilken går parallellt med järnvägen mellan Helsingborg och Billeberga. Rååns dalgång är av riksintresse för såväl naturvård som kulturmiljövård. Avseende Kvistofta är riksintresset för kulturmiljön främst knutet till bebyggelsen i kyrkbyn, kulturlandskapet med odlingslandskapet och det omfattande fornlämningsbeståndet. Sammantaget har kyrkbyn stora kulturhistoriska, historiska och miljömässiga värden.

Kyrkobyggnad som skyddas av kulturmiljölagen kap 4 samt särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 12:8, Ryavägen 200

Byggår: 1100-tal (troligtvis)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Historik: Den ursprungliga kyrkan i Kvistofta uppfördes under 1100-talet i romansk stil med tidstypiskt långhus, kor och absid med ett plant innertak av trä. Fönstren var troligen små, högt sittande och rundbågiga. Under senare delen av 1400-talet slogs valv i kyrkan vilka försågs med kalkmålningar. Under 1700-talets senare hälft revs vapenhuset och delar av den ursprungliga kyrkans långhus och kor för att ge plats åt korsarmar i norr och söder.

En ägomätningskarta från 1761 är den äldsta kartan som redovisar Kvistofta kyrka och kyrkogård. Kartan visar att kyrkan utgjorde centrum av Kvistofta kyrkby och att det runt omkring kyrkan låg ett flertal kringbyggda gårdar med tillhörande åker- och ängsmark. Kyrkogården har utvidgats i olika etapper, åt olika väderstreck. Muren mellan den gamla och den nya kyrkogården är sannolikt en kvarleva från den mur som omgärdade kyrkogården på 1700-talet.

Beskrivning: Kyrkan har en central placering i byn. Den är omgiven av den f.d. prästgården åt öster, f.d. klockarebostället i söder, församlingshem (1993) samt kyrkogårdsförvaltning (2009) åt väster. Söder om kyrkan, längs Ryavägen, ligger äldre gatuhus och gårdsstrukturer medan Rååns dalgång och järnvägen går norr om kyrkan.

Kyrkans grundläggning är troligen en kallmur av natursten. De medeltida murarna är av sandstenskvadrar och i delar av murarna förekommer även ”opus spicatum” som är en stenflis lagd i fiskbensmönster, vilket bidrar till kyrkans tidiga datering. Korsarmarna från 1700-talet är av gråsten och tornets övre delar är av tegel. Kyrkans äldre delar saknar sockel medan delarna från 1700-talet har en något utskjutande sockel. Murarna avslutas med en takgesims. Fasaderna är spritputsade och fönster samt dörrar har slätputsade omfattningar. Både fönster och dörrar är stickbågiga. Tornet har trappstegsgavlar och sadeltaken är belagda med brunt taktegel. Kyrkan har en ingång i varje väderstreck. Interiört är golvet belagt med rött tegel och väggarna är putsade och kalkade. Taket har kryssvalv med ribbor som vilar på tresprångiga pilastrar. Ribborna har kalkmålningar, så även rundbågen in till långhuset och södra väggen.

Kyrkogården var ursprungligen ett litet område i nära anslutning till kyrkan som successivt har utökats åt söder och norr. Norra delen som troligen utvidgades på 1930-talet kallas nya kyrkogården. 2008 gjordes en utvidgning på f.d. prästgårdstomten, öster om nya kyrkogården. Kyrkogården omges av olika typer av murar så som gråstensmur och vitputsade murar belagda med röda tegelpannor. Gångarna är täckta med singel respektive byastensplattor (modernt inslag). I kyrkogårdens sydvästra hörn står ett bårhus, troligtvis från 1950-talet, samt ett förråd/wc. Dessa byggnader har vitputsade fasader och tak av röda tegelpannor.

Interiört har kyrkan både kalkats, renoverats och byggts om genom åren. Tornet har byggts om och förstärkts ett flertal gånger. 1899 sattes järnfönster in och 1923 utfördes en större renovering interiört efter handlingar av arkitekt Göran Pauli då bland annat altare, skrank, predikstol och bänkar åtgärdades. 1940 togs kalkmålningar fram i långhuset av konservator och 1949 försågs korfönstren med glasmålningar av Ralph Bergholtz. 1955 genomfördes renoveringar efter handlingar av Nils Blanck och Aina Berggren vilka bl.a. innefattade nya ytterdörrar, montering av innerfönster och igenmurning av valvet i långhusets västvägg. 1986 renoverades kyrkan efter handlingar av Erik Wikerstål vilket bland annat inbegrep framtagning av kalkmålningar i tornet och att orgelläktaren togs bort. Kalkmålningarna konserverades återigen 2003.

Kulturhistorisk värdering: Kyrkans kulturhistoriska värde består av dess kontinuitet, dess läge och centrala sammanhang för kyrkbyn, kyrkogårdens långa historia, det medeltida tornet och dess kalkmålningar samt kyrkorummets bevarade 1800- och 1900-tals inredning. Kyrkan ingår i ett sammanhang med den f.d. prästgården och klockarbostället. Byns utsträckning idag, med gårdar och gatuhus, motsvarar till stor del den bytomt som syns på 1761 års karta. Den välbevarade äldre kyrkogården som omgärdas av stenmurar visar ett ideal för sent 1800-tal med buxbomsinramningar och singel på gravplatserna med flera höga gravstenar. Kyrkans exteriör har karaktär av framför allt sent 1700-tal, men även av medeltid.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Kyrkan och delar av kyrkogården ligger inom fornlämning Kvistofta 95:11 som är den gamla bytomten utifrån 1761 års karta.

Kvistofta 12:8, Ryavägen 200

Kvistofta 12:8, Ryavägen 200

Kyrkogården och prästgården.

Kvistofta 1:12, Ryavägen 220

Kvistofta 1:12, Ryavägen 220

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 1:12, Ryavägen 220

Byggår: Andra halvan av 1800-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är belägen längs Ryavägens norra sida, och består av ett boningshus och två mindre uthus placerade väster och öster om huvudbyggnaden. Om man kommer från Gantofta, längs Ryavägen, är detta det första hus man möts av när man når Kvistofta kyrkby. 2021 genomfördes en tillbyggnad av befintligt bostadshus samt en nybyggnation av en mindre verkstadsbyggnad med putsad fasad i vit kulör och sadeltak belagt med papp.

Boningshuset har en låg grå sockel som övergår i en fasad av rött tegel med välvda överstycken ovan fönster och dörr i kontrasterande gult tegel. Taket är klätt med svart takpapp på trekantslist och ståndränna, har en skorsten i nock och ett takfönster på södra takfallet. De vitmålade vindskivorna är av trä. Fönstren har varierande bredd, både tvålufts- och treluftsfönster med mittpost förekommer. Spröjs delar in varje luft i tre lika stora rutor. En modern, vit entrédörr med glasparti är placerad på östra gaveln.

Trädgården är lummig med buskar och träd av olika slag och fastigheten omgärdas av häck och plank åt Ryavägen och av staket åt öster.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har lång kontinuitet på platsen och är ett gott exempel på en småskalig bybebyggelse placerad tätt intill bygatan. Karaktärsdrag så som plan- och takform, tegelfasad, papptaket samt fönster- och dörrsättning är tidstypiska. Fönstren är sentida men ger byggnaden en ålderdomlig karaktär genom spröjs och mittpost.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 1:23, Ryavägen 216

Byggår: Boningshus 1970-tal, ekonomibyggnader andra hälften av 1700-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Gården har lång kontinuitet på samma plats och finns med på 1761 års karta. Boningshuset brann på 1970-talet. Det är okänt i vilken omfattning men mycket verkar ha återuppbyggts i gammal stil, med till stor del äldre material. 1956 uppfördes ett undantag intill Ryavägen, detta har styckats av och utgör idag fastighet Kvistofta 1:25.

Fastigheten är belägen i nordvästra delen av Kvistofta och består av ett boningshus och en fristående ekonomibyggnad i vinkel. En grusväg leder fram till huset från Ryavägen. Boningshuset i 1 ½ plan har en ålderdomlig stensockel, timra och åtminstone delvis ålderdomligt tegel. Korsvirkesstommen saknar de snedslåar som traditionellt sett finns i anslutning till knutarna. På västra fasaden syns att byggnaden ändrats och sockeln är gjuten. De båda gavelröstena är klädda med rödmålad stående träpanel. Sadeltaket är täckt med papp på trekantslist, har skorsten i nock och två intilliggande takfönster på södra takfallet. Tvåluftsfönstren är målade i en ockragul kulör, har mittpost med spröjs och tre rutor i var luft. Gavelröstet åt öster har ett tvåluftsfönster med spröjs medan västra gaveln har två smala intill varandra liggande enluftsfönster med spröjs. Entrén på södra fasaden utgörs av en trappa som leder upp till en bräddörr i samma röda kulör som timran. Väster om entrédörren finns en rödmålad bräddörr i markplan som leder ner till en källare.

Ekonomibyggnaden har en stomme av natursten lagd i bruk som övergår i ett övre fasadparti av rödmålad stående träpanel. Även gavelröstena är klädda med stående rödmålad träpanel. Sadeltaket är belagt med sinuskorrugerade eternitplattor. De få fönstren utgörs av mindre gjutjärnsfönster men det förekommer även fönstergluggar. De svartmålade portarna av varierande storlek är många och förekommer på flertalet fasader.

Gårdsplatsen är stenlagd, norr om boningshuset finns grönytor med träd och buskar. Vid boningshusets östra gavel finns en senare tillkommen utgång till en uteplats.

Kulturhistorisk värdering: Att gården legat på samma plats sedan 1700-talet visar på platsens kontinuitet och bidrar med lokalhistorisk kunskap och har ett miljöskapande värde. Gården bidrar till upplevelsen av den ålderdomliga bymiljön. Ekonomilängan har ett byggnadshistoriskt värde med tidstypisk naturstensfasad, dess planform, portar och gjutjärnsfönster. Boningslängan visar på traditionell byggnadsteknik och traditionella material (fackstomme, tegel och papptak) vilket bidrar till det miljömässiga och kulturhistoriska värdet, även om det helt eller delvis är en återuppbyggnad. Takvinkel, skorsten, markerad sockel och senare tillkomna fönster med spröjs bidrar till den äldre karaktären.

Kvistofta 1:23, Ryavägen 216

Kvistofta 1:23, Ryavägen 216

Kvistofta 1:23, Ryavägen 216

Kvistofta 1:23, Ryavägen 216

Kvistofta 1:25, Ryavägen 214

Kvistofta 1:25, Ryavägen 214

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 1:25, Ryavägen 214

Byggår: 1957
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är en avstyckning från Kvistofta nr 1 som gränsar mot fastigheten i norr. Huset i 1 ½ plan med källarvåning byggdes som undantag 1957 och är beläget något indraget på tomten från Ryavägen. Byggnaden har en gjuten sockel i grå kulör som övergår i en fasad av rött tegel. Både fönster och dörrar har tegelomfattningar i samma röda tegel som resten av fasaden. Sadeltaket är belagt med rött taktegel, har en skorsten i nock och takkupor på både norra och södra takfallen. De vita fönstren utgörs av olika typer av enluftsfönster, däribland perspektivfönster. Både södra och östra fasaderna har gjutna trappor med metallräcken som leder upp till en glasad och spårad ytterdörr.

Huset omges av grönytor, planteringar, buskar och träd. På östra sidan finns en hårdgjord parkeringsyta. Tomten avgränsas av staket och häck.

Kulturhistorisk värdering: Trots förändringar är bostadshuset välbevarat och en god representant för 1950-talets småhusbebyggelse. Karaktärsbärande är tegelfasad med dekorativa tegelelement, planform, fönster- och dörromfattningar, dörrar och fönstersättning.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 2:17, Ryavägen 210

Byggår: Senare delen av 1800-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är belägen längs Ryavägen, sydväst om kyrkan, och består av ett boningshus i ett plan med inredd vind. De flesta av byns gårdar kom att flyttas ut vid enskiftet 1805. Kvar blev bland annat Kvistofta nr 2. Denna fastighet är en avstyckning från fastighet Kvistofta nr 2:15. Boningshuset är möjligtvis byggt av eller för en arrendator till Kvistofta nr 2. Senare kom det att bli kyrkovaktmästarbostad. 2014 inreddes vinden.

Byggnaden har en relativt hög putsad sockel i grå kulör som övergår i en fasad av gult tegel med stående tegelskift ovan fönster och dörrar. Kring både dörrar och fönster finns spår av ändringar av fönster- och dörrstorlek. Gavelröstena har stående träpanel i en grågrön kulör. Sadeltaket är belagt med rött taktegel och har två skorstenar av tegel i nock. Vindskivorna är av trä och vitmålade. De vita fönstren är tvåluftsfönster med mittpost och spröjs med tre rutor i var luft. Södra och norra långsidan har även ett fönster vardera med fyra lufter och spröjs. Gaveln åt väster har tre fönster i bottenvåningen medan gavelröstet har två intill varandra liggande tvåluftsfönster med spröjs indelade med fyra rutor i var luft. På norra fasaden finns två enkeldörrar med glasruta i övre delen, i samma kulör som gavelröstenas panel. Båda har putsade omfattningar i en gråvit kulör. Södra fasaden, som vetter mot Ryavägen, har en glasad pardörr med spröjs som leder ut till en trappavsats mot trädgården.

Boningshuset är omgärdat av trädgård åt norr och söder med grönytor, träd, buskar och buxbom. Åt väster finns en hårdgjord yta, troligen parkeringsyta, vilken omgärdas av ett glest staket. Delar av trädgården ger intryck av en traditionell allmogeträdgård.

Kulturhistorisk värdering: Boningshusets samband med Kvistofta nr 2 är en del av bebyggelsekontinuiteten i byn vilket har ett lokalhistoriskt och historiskt värde. Trots att byggnaden genomgått förändringar, vilket bland annat syns i fasadens tegelomfattningar kring fönster och dörrar, är plan- och takform, tegelfasad och volym välbevarade karaktärsdrag. Fönstren är sentida men genom att de är spröjsade ger de byggnaden en äldre karaktär.

Kvistofta 2:17, Ryavägen 210

Kvistofta 2:17, Ryavägen 210

Kvistofta 4:2, Ryavägen 168

Kvistofta 4:2, Ryavägen 168

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 4:2, Ryavägen 168

Byggår: Mitten av 1800-talet (bostadslänga, uppskattning), 1900-tal (ekonomilängor)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Gården har sannolikt funnits sedan det tidiga 1800-talet: på Skånska rekognosceringskartan från 1815 syns någon typ av bebyggelse på platsen. Den befintliga boningslängan är troligtvis något yngre än så, uppskattningsvis från mitten av 1800-talet. Här har en del förändringar skett genom åren, men den äldre karaktären syns tydligt i den långsträckta, låga längan. Äldre foto visar att byggnaden tidigare haft ett halmtak, men idag har sadeltaket försetts med grön korrugerad plåt. Två tegelskorstenar finns. Fasaden är vitputsad, med en del i gult tegel. Fönstren är målade i ljusgrönt och dörrarna är i brunmålat trä. Många av förändringarna skedde sannolikt någon gång i mitten av 1900-talet.

Ett antal ekonomibyggnader finns på gården. I klassningen ingår endast de som syns på äldre foto, alltså västra och östra längan. Västra längan, sannolikt använd som lada, är utförd i rödmålad träpanel på en grund av natursten och tegel. Portarna är målade i grönt. Sadeltaket är klätt med eternit. Östra längan, sannolikt stall, är murad i tegel och försedd med gjutjärnsfönster. Taket är belagt av plåt. Båda ekonomilängorna är i dåligt skick.

Kulturhistorisk värdering: Gården är ett typexempel på skånsk bebyggelsetradition, där byggnaderna har placerats för att skapa en innergård. Västra och östra längan, som har en äldre karaktär, bidrar särskilt starkt till denna rumskaraktär. Byggnaden har härigenom ett bebyggelsehistoriskt värde. Vidare finns ett arkitektoniskt värde i byggnadernas karaktär, med huvudbyggnadens låga, långsträckta volym, putsade fasader, sadeltak, skorstenar, träfönster och dubbla entréer. Ekonomibyggnaderna karaktäriseras av fasader i trä och tegel, med snickrade grönmålade portar, gjutjärnsfönster och sadeltak.

Odaterat foto av två män framför Kvistofta 4:2.
Källa: Landskrona museum

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 4:11, Ryavägen 176

Byggår: Runt sekelskiftet 1800 (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är placerad norr om Ryavägen, strax intill vägen, och består av ett enklare boningshus i 1 ½ plan. Sömmerskan Johanna Kronvall bodde i huset i början av 1900-talet. 1916 köpte hon loss tomten för 500 kronor. Enligt uppgift från nuvarande ägare finns det interiöra tecken på att huset är av mycket hög ålder, där ibland en bräda med årtalet 1796 inristat.

Byggnaden består av en enkel form och volym, sannolikt med en stomme i korsvirke vilket skymtas mot framsidan. Fasaden är vitputsad på långsidan och klädd med vit stående locklistpanel på gavlarna. Gavelspetsarna har klätts in med papp. Sadeltaket är pappklätt och kröns av en slammad skorsten. Fönstren är äldre träfönster, vissa av dem med bevarade hörnjärn. Mot Ryavägen finns en pardörr i trä. Även mot baksidan finns det en mindre entré. Såväl fönster som dörrar är målade i blått.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har en tydligt bevarad ålderdomlig karaktär som visar på äldre tiders byggnadstradition och -teknik. Detta syns bland annat i dess form och volym, pappklädda tak, skorsten, korsvirkesdetaljer, putsade och panelade fasader samt gavelspetsar klädda med papp. Även dörrar och fönster bidrar starkt till byggnadens uttryck. Sammantaget har huset ett högt byggnadshistoriskt värde, såväl som ett miljöskapande sådant som en del av miljön i Kvistofta kyrkby.

Kvistofta 4:11, Ryavägen 176

Kvistofta 4:11, Ryavägen 176

Foto på Kvistofta 4:11 någon gång mellan 1908 och 1923.
Källa: Arkitektur- och designmuseum

Kvistofta 11:2, Ryavägen 173

Kvistofta 11:2, Ryavägen 173

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 11:2, Ryavägen 173

Byggår: 1893
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten ligger på södra sidan Ryavägen, i byns östra del. På fastigheten finns ett boningshus, sammanbyggt med en lägre L-formad ekonomibyggnad på baksidan.

Huvudbyggnaden i 1 ½ plan var tidigare lanthandel och under en period inhyste den bankkontor. Tomten köptes av makarna Olof Nilsson Edelman och Ellen Judith Edelman år 1896. Då ska huset redan ha funnits på platsen i tre år. Ytterligare mark köptes till år 1903. Lanthandel bedrevs fram till 1910 av makarna Edelman och senare av olika ägare in på 1960-talet.

Huvudbyggnaden har en symmetriskt uppbyggd entréfasad med markerat mittparti. En grå sockel övergår i en fasad av rött tegel med lätt välvda murbågar ovan fönstren. Sadeltaket är belagt med rött betongtegel, har en skorsten i nock och tre intill varandra liggande takfönster på norra takfallets östra del. En frontespis med sadeltak och två tvåluftsfönster markerar fasadens mittparti och leder ut till en balkong som bärs upp av ett öppet vindfång. Fönstren varierar i utförande, både tvålufts- och treluftsfönster, med eller utan mittpost och spröjs förekommer. I markplan har butiksfönstren gjorts mindre genom inlägg av träpanel, men det går ändå att utläsa att byggnaden använts till någon typ av verksamhet. En mörkbrun spegeldörr med två dörrblad är placerad i vindfånget, vilket är ett senare tillägg.

Kulturhistorisk värdering: Tak- och planformen samt den symmetriskt uppbyggda fasaden av tegel är karaktäristiskt för den lite mer ståndsmässiga arkitekturen under slutet av 1800-talet. Butiksfönstren berättar att byggnaden tidigare använts för någon typ av verksamhet. Som både lanthandel och bank har byggnaden haft en central roll i samhället. Sammantaget bidrar detta till både kulturhistoriska och miljöskapande värden. Plan- och takform, fönstersättning, fönsteröppningar, balkongens placering, den centrala dörrplaceringen samt frontespisen är karaktärsbärande.

Makarna Edelmans lanthandel. Förmodligen är det makarna Olof och Ellen som står på balkongen, och några av deras barn som står framför huset. Källa: Helsingborgs museum DIG_2009_057

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 12:6, Ryavägen 205 (f.d. klockareboställe)

Byggår: Slutet av 1800-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är placerad söder om Ryavägen, mittemot kyrkan, och består av ett boningshus med en fristående ekonomibyggnad i vinkel samt några mindre uthus. Den tidigare klockaregården låg på det som idag är kyrkogårdens sydöstra del. Klockarbostället bör ha flyttats till denna plats i och med att kyrkogården utvidgades 1837. Enligt uppgift brann gården i slutet av 1800-talet och befintligt boningshus och ekonomibyggnad kan alltså vara uppförda efter detta. Länge nyttjades marken öster om klockargården som odlingsmark. 1969 renoverades ett av uthusen.

Boningshuset i 1 ½ plan har en relativt hög putsad sockel i mörkgrå kulör som övergår i en fasad av gult tegel med gavelrösten klädda med stående gråmålad träpanel. Sadeltaket är belagt med rött taktegel, har två skorstenar i nock, två takfönster på södra takfallet och två på norra takfallet. De flesta fönstren är tvåluft med mittpost och spröjs med tre rutor i var luft, men även enluftsfönster med spröjs och tvåluftsfönster utan spröjs förekommer. Södra fasaden har en trädörr i grågrön kulör likt fönstren. På västra gaveln leder en trätrappa upp till gavelfönstret.

Ekonomibyggnaden som ligger sydväst om boningshuset har en något utkragad stensockel som övergår i en fasad av gult tegel med stående rödmålad träpanel i gavelröstena. Sadeltaket är belagt med sinuskorrugerad eternit. En låg tillbyggnad i rött tegel och rödmålad träpanel går längs västra fasadens bottenvåning. Fönstren varierar i utförande, både stickbågsformade fönster i gjutjärn och röda tvåluftsfönster med spröjs förekommer. Tillbyggnaden har tre vita fyrluftsfönster. Östra fasaden har en enkel dörr och en port, båda grönmålade.

Boningshuset omges delvis av trädgård med planteringar, träd, buskar och grönytor. I vinkeln mellan boningshuset och ekonomibyggnaden finns en grusad gårdsplan.

Kulturhistorisk värdering: Både boningshus och ekonomibyggnad har genomgått förändringar men har ändå bevarat en ålderdomlig karaktär i byggnadsvolymer, tegelfasader, tak- och planform, murade skorstenar, markerad sockel och ekonomibyggnadens stickbågsformade järnfönster. Fönstren är sentida men har spröjs och mittpost vilket skapar en ålderdomlig karaktär. Gården har en äldre struktur med gårdsplan omgiven av byggnader och trädgård på andra sidan bostadshuset. Som f.d. klockarboställe är placeringen i byn, nära kyrkan, också av kulturhistoriskt värde.

Kantorn Olof Tholander och hustrun Anna Tholander bodde i klockaregården från 1880-talet. Källa: Landskrona museum

Kvistofta 12:6, Ryavägen 205 (f.d. klockareboställe)

Kvistofta 12:6, Ryavägen 205 (f.d. klockareboställe)

Kvistofta 12:6, Ryavägen 205 (f.d. klockareboställe)

Kvistofta 12:9, Ryavägen 203

Kvistofta 12:9, Ryavägen 203

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 12:9, Ryavägen 203

Byggår: Andra hälften av 1800-talet (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är belägen söder om det tidigare klockarbostället, och består av ett gatuhus i 1 ½ plan och ett mindre uthus placerat på dess sydöstra sida. Den häradsekonomiska kartan från 1910-talet visar en rad av mindre hus som inte finns på skånska rekognoseringskartan från 1810-talet. Byggnaden är en av fem så kallade gatuhus som uppförts på mark som tidigare tillhört klockaregården (Kvistofta nr 12). Till gatuhusen hörde ingen odlingsmark utan de boende försörjde sig på andra sätt. Genom sockel- och takutformning samt fönstersättning går det att utläsa att det ursprungliga gatuhuset någon gång byggts till.

Byggnaden har en långsmal planform med en låg, något utkragad svartmålad sockel som övergår i en putsad fasad i vit kulör med gavelrösten klädda med stående träpanel i mörk kulör. Sadeltaket är belagt med röda eternitplattor, har två skorstenar i nock och två takkupor på södra takfallet. Fönstren i brunröd kulör varierar i utförande, både tvålufts- och treluftsfönster förekommer. Södra fasaden har två bruna entrédörrar med glasrutor i överdelen, varav den ena har ett litet skärmtak. Fastigheten nås via granntomterna och trädgården avgränsas av buskar och träd i olika väderstreck.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden är en god representant för 1800-talets gatuhus. Karaktärsbärande är dess volym, plan- och takform, putsade fasad och murade skorstenar. Trots att huset förändrats och förlängts så är den ursprungliga strukturen avläsbar. Värdet ligger framför allt i sammanhanget med övriga gatuhus som nämns i beskrivningen. Detta bidrar till upplevelsen av den äldre bystrukturen och är både kulturhistoriskt och miljömässigt värdefullt.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 13:22, Ryavägen 166

Byggår: 1800-talets andra hälft (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är belägen längs Ryavägen, i byns ytterkant mot Vallåkra. Gårdsplatsen har funnits på karta sedan 1831 och huvudbyggnaden är uppskattningsvis från 1800-talets andra hälft. Här bodde under en tid den läkekunnige Elof Lundkvist som i folkmun kallades Wallåkra-mannen. 1986 byggdes ett garage nordväst om boningshuset.

På den relativt stora fastigheten finns en huvudbyggnad bestående av en länga i öst-västlig riktning och en vinkelställd, något lägre länga i nord-sydlig riktning. Boningshuset i en våning med inredd vind har en gjuten, något utkragad sockel i ljusgrå kulör och en fasad av gult tegel. Taket är belagt med grå korrugerad plåt och har två murade skorstenar i nock samt vita vindskivor. De blå tvåluftsfönstren med mittpost är spröjsade med tre rutor i var luft. I gavelröstet åt väster finns två små smala spets-bågiga fönster, även dessa i blå kulör. En blå dörr med glasparti leder ut till trädgården åt söder, medan vinkelbyggnaden har en brun dörr med snedställda brädor åt gårdsplanen. En grusväg leder fram till en gruslagd innergård med en centralt placerad uteplats.

Fastigheten som har både trädgård med odlingar och större grönytor omges av staket och häck.

Kulturhistorisk värdering: Fastigheten har ett kompletterande miljömäs-sigt värde för bymiljön genom den bevarade gårdsplatsen intill byvägen. Boningshusets volym, tegelfasad, fönstersättning samt tak- och planform är karaktärsbärande. Fönstren är sentida men ger byggnaden en ålderdomlig karaktär genom dess mittposter och spröjs.

Kvistofta 13:22, Ryavägen 166

Kvistofta 13:22, Ryavägen 166

Kvistofta 14:10 (skolbyggnader), Bryggerivägen 56

Kvistofta 14:10 (skolbyggnader), Bryggerivägen 56

Kvistofta 14:10 (skolbyggnader), Bryggerivägen 56

KVISTOFTA 14

Kvistofta 14 (idag 14:3 och 14:10) var fram till 1870-talet uppdelat på två ägare, men slogs då samman till en enhet. Kring denna tid blev socknen ägare och anlade skola och fattighus på tomten. Huvudbyggnaden omvandlades under 1880-talet till folkskola och 1889 byggdes mellanskolan på tomten. Skolorna var aktiva till 1960-talet. På fastigheten fanns även fattigvård och epidemisjukhus fram till 1930-talet då ålderdomshemmet byggdes i Vallåkra. På fastigheten finns fyra större byggnader, och 4 mindre ekonomibyggnader. Fastigheterna är belägna längs Bryggerivägen, som ligger sydost om Kvistofta och sydväst om Vallåkra.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 14:10 (skolbyggnader), Bryggerivägen 56

Byggår: okänt byggår för folkskolan, 1889 byggdes mellanskolan
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Huvudbyggnaden i 1 ½ våning har symmetrisk fasaduppbyggnad, rektangulär planform och en centralt placerad frontespis. En hög, putsad sockel målad i svart kulör övergår i en putsad fasad i en orange kulör. Dörrar och fönster har vitmålade omfattningar och längs takfoten finns en vitmålad gesims. Sadeltaket är belagt med rött taktegel och har två skorstenar i nock. Fönstren är vitmålade och utgörs framför allt av olika variationer av tvåluftsfönster med mittpost och spröjs samt korspostfönster. I källarvåningen är fönstren stickbågsformade och glasade med betongglas. En gjuten trappa med vitmålade, metallhandrelingar leder upp till en glasad och spröjsad ytterdörr, centralt placerad på södra fasaden.

Mellanskolan i 1 ½ plan har en låg, putsad sockel målad med fogad natursten. Fasaderna är av gult tegel med mönstermurning av rött tegel i form av vertikala och horisontella band samt dekorativa bågar ovan dörr- och fönstersättningar. Sadeltaket är lagt med röda, rektangulära eternitskivor och har två skorstenar i nock. Fönstren utgörs framförallt av två- och treluftsfönster av korspostmodell. Entréfasaden åt öster har en sentida vit dörr med spröjsat liggande överljusfönster.

Tomten karaktäriseras av häckar, plank och murar med trädgård på baksidan av fastigheten. Till fastigheten finns även gemensamma gårdsplatser i form av gräs- och stenlagda ytor med tillhörande sittplatser och planteringar. framför allt i väster och norr finns mängder av storvuxna träd och buskar som avgränsar tomten.

Kulturhistorisk värdering: Fastigheterna har ett högt kulturhistoriskt värde genom den samhälls- och socialhistoriska berättelsen den bidrar med. Byggnaderna på platsen är relativt välbevarade och gårdsstrukturen med kringbyggd gårdsplan har en traditionell utformning. Välbevarade byggnadsvolymer, plan- och takform, putsade fasader och putsdetaljer, skorstenar, tegelfasader och tegeldekor, eternittak samt fönstersättningar är karaktärsbärande. Fönstren på huvudbyggnaden är sentida men ger byggnaden en ålderdomlig karaktär genom deras utförande med mittpost och spröjs. På den mindre/lägre tegelbyggnaden finns äldre fönster och dörrar bevarade. Fastigheterna (Kvistofta 14:10 och 14:3) har tillsammans stora kulturhistoriska och miljöskapande värden med en stark lokalhistorisk förankring.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 14:3 (fattighus och ekonomilänga), Bryggerivägen 62

Byggår:
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Det före detta fattighuset är en länga som ligger längs med Bryggerivägen. Längan i en våning och vind är i söder sammanbyggt med en större, vinkelställd ekonomibyggnad vilket skapar en L-formad plan. På motsatt sida innergården finns ännu en L-formad byggnadskropp i snarlikt utförande så att en innergård bildas mellan de två längorna.

Fattighuset har en låg, något utkragad, putsad sockel i svart kulör som övergår i en putsad fasad i vit kulör. Sadeltaket är belagt med röda eternitplattor och har tre skorstenar i nock. Där stommen är synlig syns ett gråstensmurverk i byggnadens nedre del och tegel i den övre. De vitmålade träfönstren varierar i utförande, både tvåluftsfönster med mittpost och spröjs, tvåluftsfönster utan spröjs samt perspektivfönster med liggande ovanfönster förekommer. Gavelröstet på norra fasaden har tre rödmålade lunettfönster placerade kring en centralt placerad rödmålad stickbågsformad logdörr. Vid sydöstra hörnet mot Bryggerivägen finns en låg trappa som leder upp till en pardörr med fyllningsdörrar och spröjsat liggande överljusfönster.

Den västra längan har ett något ålderdomligare utseende och ser ut att ha använts som ekonomibyggnad. Fasaderna är putsade med spritputs med slätputsade omfattningar kring grönmålade dörrar, fönster och luckor.

Ekonomibyggnaderna i söder har ingen synlig sockel. Fasadens kraftiga murverk av natursten går hela vägen ner till mark. På den sydvästra längan är ena gaveln murad av tegel och gavelröstet täckt med plåt. Murbruket i fasaden har skolats med svart sten som ger murverket ett karaktäristiskt utseende. Sadeltaket är belagt med sinuskorrugerade eternitskivor. Byggnaden har ett grönmålat tvåluftsfönster på östra gaveln, i en rundbågig muröppning av tegel. I gavelspetsen finns ett triangulärt fönster som en gång varit spröjsat. På gaveln finns två runda, tegelmurade öppningar. Kvadratiska, tegelmurade gluggar finns på södra fasaden. En grönmålad välvd dubbelport är placerad mitt på södra fasaden, i en muröppning av tegel. Portarna har stående träpanel och bandgångjärn. Porten på den sydvästra längan har ett rakt avslut.

Tomten karaktäriseras av häckar, plank och murar med trädgård på baksidan av fastigheten. Till fastigheten finns även gemensamma gårdsplatser i form av gräs- och stenlagda ytor med tillhörande sittplatser och planteringar. framför allt i väster och norr finns mängder av storvuxna träd och buskar som avgränsar tomten.

Kulturhistorisk värdering: Fastigheterna har ett högt kulturhistoriskt värde genom den samhälls- och socialhistoriska berättelsen den bidrar med. Byggnaderna på platsen är relativt välbevarade och gårdsstrukturen med kringbyggd gårdsplan har en traditionell utformning. Karaktärsbärande är byggnadsvolymer, tak- och planform, putsdetaljer, fönstersättningar, vissa bevarade äldre fönster, putsade fasader och naturstensfasader med skolning. Fastigheterna (Kvistofta 14:10 och 14:3) har tillsammans stora kulturhistoriska och miljöskapande värden.

Kvistofta 14:3 (fattighus och ekonomilänga), Bryggerivägen 62

Kvistofta 14:3 (fattighus och ekonomilänga), Bryggerivägen 62

Kvistofta 15:17, Ryavägen 186.
Gatuhuset, sannolikt från sent 1800-tal.

Kvistofta 15:17, Ryavägen 186.
Bostadshuset på fastigheten, uppfört 2011.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 § gäller äldre gatuhuset längs Ryavägen

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön gäller nyare bostadshuset på tomten

Kvistofta 15:17, Ryavägen 186

Byggår: Gatuhuset före 1910, bostadshuset 2011
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Den relativt stora fastigheten är belägen längs Ryavägen, sydost om prästgården, på mark som tidigare tillhört kyrkan. Fastigheten omfattar två byggnader varav den ena är ett äldre gatuhus som ligger längs med Ryavägen. Den byggnad som idag utgör bostadshus, med placering längre in på tomten, uppfördes 2011. I samband med att nybyggnaden uppfördes renoverades gatuhuset. Den stora markytan kring gatuhuset utgjordes tidigare av odlingar. Idag bedrivs trädgårdsverksamhet och försäljning i trädgården som är nyanlagd enligt äldre tradition.

Gatuhuset som ligger i linje med gatan, är i 1 ½ plan med en låg sockel i grå kulör som övergår i en slätputsad fasad i gråbeige kulör med gesims längs långsidornas takfot. Sadeltaket är belagt med rött, enkupigt lertegel, teglet ligger i liv med gavelfsaderna. Södra fasaden, vilken vetter åt Ryavägen, har fyra asymmetriskt placerade tvåluftsfönster i en grågrön kulör och gavelfasaderna har ett tvåluftsfönster i vardera gavelröste. Både häck och staket omger tomten.

Bostadshuset har tagit upp gatuhusets karaktärsdrag med puts, profilerad takfot och rött lertegeltak. Fronton och fönstersättning har gjorts enligt äldre tradition, liksom de spröjsade, sidohängda träfönstren. Tegelpannorna ligger i liv med fasaden.

Kulturhistorisk värdering: Gatuhuset är en god representant för en anspråkslös hustyp karaktäristisk för andra hälften av 1800-talet. Gatuhusen tillhörde ofta de mindre bemedlade som hade en annan försörjningskälla än lantbruk. Trots att byggnaden förändrats under senare år bevarar den gatuhusets karaktär i placeringen längs gatan, i sin plan- och takform, byggnadsvolym, äldre tegeltak, profilerat listverk mot takfoten, och den putsade fasaden. Gatuhuset bidrar till upplevelsen av den äldre miljön och bystrukturen och har ett miljöskapande värde.

Bostadshuset har uppförts i äldre stil, med volym och takvinkel i enlighet med äldre intilliggande bebyggelse. Även detaljer såsom gesims, takpannor i liv med fasaderna, fönstersättning- och indelning bidrar till det miljöskapande värdet.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 15:18, Ryavägen 192 (f.d. prästgård)

Byggår: 1848
Arkitekt: Carl Georg Brunius
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: 1848 byggdes prästgården efter ritningar av Carl Georg Brunius. Tidigare utgjordes prästgården av en fyrlängad gård vars utbredning syns på ägomätningskartan från 1761. Enligt uppgift ska prästgården ha bränts ner mellan 1672 och 1697. Den förra bör alltså ha uppförts efter detta. Dagens prästgård är byggd strax söder om den tidigare. Kyrkogården har utvidgats på platsen där den fyrlängade gården låg. Mellan 2016 och 2021 utfördes en rad förändringar: murar och paviljong uppfördes och en fasadändring genomfördes.

Den stora fastigheten, belägen längs Ryavägen och öster om kyrkan, består av mangårdsbyggnad i öst-västlig riktning och en vinkelställd, fristående ekonomibyggnad nordost om denna. Byggnaderna är indragna från Ryavägen. Prästgården är en byggnad i två våningar och vind med symmetriskt uppbyggd fasad åt norr och söder. En relativt hög stensockel övergår i en fasad av gult tegel med inslag av mörkare stenar medan gavelröstena är putsade i en gråbeige kulör. Sadeltaket är täckt av rött taktegel och har tre tegelskorstenar i nock. Entréfasadens symmetriskt placerade fönster flankeras av pilasterpar som löper från sockel till takfot. Under takfoten löper en vitmålad gesims som markerar övergången mellan fasad och tak. Det löper även en horisontell gesims i mitten av fasaden vilken avgränsar de två våningarna. Mittpartiet markeras av en inbyggd veranda med ovanpåliggande balkong med järnräcke. En trappa leder upp till huvudentrén som är centralt placerad på verandan där en dubbeldörr spröjsad med fyra rutor i varje dörrblad omges av tvåluftsfönster. Den norra fasaden har ett enklare utförande än entréfasaden. En centralt placerad entrédörr har ett skärmtak som vilar på vita pilastrar. På byggnadens västra gavel finns en altan med tak/pergola som vilar på pilastrar liknade de som finns vid norra entrén. Ett vattenbad och markplattor formar en sammanhållen uteplats som nås via en vit balkongdörr med spröjs. Östra gaveln har en ekdörr likt norra fasadens. Byggnadens vita fönster skiljer sig åt något i utförande. Andra våningens tvåluftsfönster är av korspostmodell, medan fönstren i markplan har två spröjsade lufter vardera. Gavelröstena har ett fönster på östra fasaden och två på västra, alla tre med utförande likt markplan.

Ekonomibyggnaden, som ligger i vinkel mot prästgården, har en låg sockel som övergår i en fasad av rödbrunt tegel. Fasaden åt väster har fyra enkla dörrar och en större port med dubbla dörrar, alla i rödmålat trä. Fyra brunmålade och småspröjsade tvåluftsfönster flankerar dörrarna. Fönster och dörrar omges i ovankant av svagt rundade tegelband. På gaveln åt söder finns ett äldre fönster bevarat i gavelröstet, medan norra gavelröstet har en logdörr.

Entrén till prästgården förstärks av en grusgång framför byggnaden som delar sig kring en cirkelformad upphöjning i linje med byggnadens mittparti.

Kulturhistorisk värdering: Den f.d. prästgården är kulturhistoriskt värdefull genom dess kontinuitet och sammanhang i kyrkbyn med kyrkan, kyrkogården och klockarebostället. Huvudbyggnadens formspråk visar på en högreståndsmiljö och är typisk för 1800-talets andra hälfts arkitektur. Bärande karaktärsdragen är volymen, plan- och takform, murade skorstenar, symmetriskt uppbyggd tegelfasad med markerat mittparti samt arkitektoniska detaljer så som pilastrar och putsade gesimser.

Kvistofta 15:18, Ryavägen 192 (f.d. prästgård)

Kvistofta 15:18, Ryavägen 192 (f.d. prästgård)

Kvistofta 15:18, Ryavägen 192 (f.d. prästgård)

Kvistofta 15:18, Ryavägen 192 (f.d. prästgård)

Fönstren är sentida men har spröjs och mittpost vilket skapar en ålderdomlig karaktär. Ekonomibyggnaden och trädgårdens utformning har lång kontinuitet och speglar gårdens status vilket är kulturhistoriskt och miljömässigt värdefullt.

Kvistofta 15:18, Ryavägen 192 (f.d. prästgård)

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 15:19, Södra Kvistoftavägen 273

Byggår: 1923–1927
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre: Arrendator Hjalmar Nilsson

Beskrivning och historik: Fastigheten som nås via en grusväg från Södra Kvistoftavägen består av en mangårdsbyggnad och två ekonomibyggnader ordnade kring en gårdsplan. Marken tillhörde kyrkan och har efter att kyrkoherden slutade driva eget jordbruk, arrenderats ut. Arrendet övertogs 1923 av Hjalmar Nilsson som enligt uppgift uppförde byggnaderna. Ekonomibyggnaderna uppfördes 1923 och mangårdsbyggnaden 1927. Gården var ett prästlönehemman, alltså en gård vars inkomst bidrog till prästens försörjning.

Boningshuset har en herrgårdslik utformning med symmetrisk fasaduppbyggnad, rektangulär planform och valmat tak. En putsad sockel i mörkbeige kulör övergår i en slätputsad fasad i vit kulör. Sockelns kulör återkommer på den putsade omfattningen kring dörren. Längs takfoten löper en gesims med ett vinklat avslut kring knuten, vilket skapar en antydan till kapitäl på gavelfasaden. Det valmade sadeltaket är belagt med rött taktegel, har tre skorstenar i nock och ett centralt placerat lunettfönster både på östra och västra långsidorna. Fönstren på långsidorna är vitmålade tvåluftsfönster med mittpost och spröjs med tre rutor i var luft. Norra gavelfasaden har två fönster i bottenvåningen och två fönster i gavelröstet, alla med utförande likt långsidorna. Även södra gavelfasaden har två tvåluftsfönster med spröjs i gavelröstet medan bottenvåningen har tre mindre rektangulära fönster, två liggande och ett stående, med spröjs. Byggnaden har två entréer. På västra fasaden leder en ståndsmässig trappa upp till en sentida ekdörr med glasat sidoparti och på norra gaveln leder en trappa med putsat räcke upp till en mörkbrun dörr med skärmtak. Båda entréerna har putsomfattningar i kulör likt sockeln.

Södra ekonomibyggnaden har fasad av rött tegel och stående rödmålad träpanel, tvåluftsfönster med spröjs i stickbågsformade muröppningar och sadeltak belagt med rött tegel. Den nordvästra, L-formade byggnadens norra länga har fasad likt södra längan, stickbågsformade järnfönster och sadeltak belagt med rött tegel. Den västra, vinkelställda längan har fasad av stående rödmålad träpanel. Dörrar och portar varierar i utförande.

Kulturhistorisk värdering: Gården utgör en sammanhållen miljö och representerar en herrgårdslik jordbrukfastighet under tidigt 1900-tal vilket är kulturhistoriskt värdefullt. Gården är viktig för upplevelsen av den äldre bymiljön och de olika samhällsskikt som representeras i bebyggelsen vilket bidrar med ett miljömässigt värde. Mangården har en välbevarad högreståndskaraktär med tidstypiska karaktärsdrag så som symmetrisk fasaduppbyggnad, valmat tak, lunettfönster, skorstenar, markerad sockel, tvåluftsfönster med mittpost och spröjs samt fönstersättning.

Kvistofta 15:19, Södra Kvistoftavägen 273

Kvistofta 15:19, Södra Kvistoftavägen 273

Kvistofta 15:19, Södra Kvistoftavägen 273

Kvistofta 15:14, Ryavägen 184

Kvistofta 15:14, Ryavägen 184

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 15:14, Ryavägen 184

Byggår: Andra hälften av 1800-talet (osäkert)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten är belägen på norra sidan av Ryavägen med ett gatuhus beläget längs med gatan. Längs tomtens västra gräns finns en fristående ekonomibyggnad i vinkel mot gatuhuset. Marken tillhörde tidigare kyrkan. År 2006 gavs bygglov för rivning av en äldre ekonomilänga för att ersätta denna med en ny samt en mur längs norra tomtgränsen. Den fristående byggnaden i vinkel, uppförd 2006, är en rektangulär tegelbyggnad av återvunnet tegel med utgång till uteplats och växthus. Sadeltaket är belagt med taktegel, fönster samt terrassdörr går ända ner till marknivå. 2017 uppfördes ett fristående garage/komplementbostadshus.

Boningshuset i 1 ½ plan är en långsmal byggnad med södra långsidan längs Ryavägen. En låg sockel i grå kulör övergår i en slätputsad fasad i vit kulör. På gavelpartierna markeras övergången till gavelröstet av en något utkragad putskant. Sadeltaket är spetsigt, brant, beklätt med röda tegelpannor och har en skorsten i nock. På södra takfallet finns en hög och smal takkupa i grå plåt. Takfallen har en skalkning vid takfoten. Fönstren på långsidor och gavelpartier är trärena enluftsfönster med spröjs och indelning i sex rutor medan fönstret i takkupan är ett trärent tvåluftsfönster.

I den lummiga trädgården finns grönytor, planteringar, träd och buskar. Tomten avgränsas av häck och buskar, och nordost om boningshuset finns ett garage som nås via en grusväg som passerar öster om huset.

Kulturhistorisk värdering: Det är oklart om bostadshuset är modernisserat eller nybyggt men dess sammanhang i gatubilden med intilliggande gatuhus (Kvistofta 15:7) är värdefullt för upplevelsen av bymiljön. Byggnaden har ett miljöskapande värde med sin ålderdomliga karaktär längs gatan. Karaktärsbärande är byggnadsvolym, takvinkel, skalkad takfot, putsade fasaden med takpannor lagda i liv med gavelfasaden. Fönstren är sentida men de bidrar med en ålderdomlig karaktär genom dess spröjsning.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Kvistofta 16:1, Ryavägen 180

Byggår: 1800-tal (uppskattning)
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten ligger längs en mindre avtagsväg från Ryavägen, i nordöstra delen av Kvistofta, och består av ett boningshus med ett uthus på västra sidan. Huvudbyggnaden ska tidigare ha haft en utbyggnad på norra sidan som var missionssal. Denna är numera riven.

Boningshuset i en våning med inredd vind har en svartmålad sockel och putsad fasad i vit kulör med gavelspetsar av rödmålad stående träpanel. Sadeltaket är belagt med svart korrugerad plåt, har två vitputsade skorstenar placerade i nock och ett litet takfönster på södra takfallet. Vindskivorna är vita. Entréfasaden åt söder har röda tvåluftsfönster med mittpost och spröjs indelade i sex rutor. Gavelröstena har vita tvåluftsfönster med spröjs, vilket kontrasterar mot den rödmålade panelen. Huvudentrén på södra långsidan har en rödmålad pardörr med diagonalställd panel och på västra gaveln finns en enkel röd dörr, även denna med diagonalställd panel. På östra gaveln finns en enkel konstruktion, likt vedbod, i rödmålad stående panel med sadeltak. Uthuset på västra sidan av boningshuset är en låg byggnad med fasad av rödmålad stående träpanel och sadeltak med svart papp och vita vindskivor. På södra långsidan finns en enkel dörr i rödmålad träpanel och ett mindre, vitt fönster med spröjs indelat i fyra rutor.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden är ett gott exempel på traditionell småskalig bebyggelse från 1800-talet och har ett miljöskapande värde. Byggnadens tidigare funktion som missionshus bidrar till lokalhistoriskt- och samhällshistoriskt värde. Trots att förändringar skett genom åren är plan- och takform, den putsade fasaden, putsade skorstenar och fönstersättning tidstypisk Fönstren är sentida men ger byggnaden en ålderdomlig karaktär genom dess mittposter och spröjs.

Kvistofta 16:1, Ryavägen 180

Kvistofta 16:1, Ryavägen 180

Kvistofta 17:1, Ryavägen 178

Kvistofta 17:1, Ryavägen 178

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Kvistofta 17:1, Ryavägen 178

Byggår: 1896
Arkitekt:
Byggmästare:
Byggherre:

Beskrivning och historik: Fastigheten består av ett boningshus i vinkel och två uthus och är belägen strax norr om Ryavägen från vilken en mindre grusväg leder fram till huset. Huset uppfördes 1896, och ersatte då ett gatuhus som rivits. Gatuhuset var, enligt en lantmäteriutredning, från 1761. Norr om bostadshuset, i nära anslutning, ligger två uthus med stående rödmålad locklistpanel. Det västra byggdes samtidigt med boningshuset och innehåller bland annat fastighetens torrtoalett. Det östra uthuset uppfördes troligen efter 1976. Ägarna Jöns Lundin och Anna Nilsson tvingades 1908, efter 26 år, att sälja fastigheten på exekutiv auktion. Köpare var Hjalmar Persson, vars familj kom att äga huset under större delen av 1900-talet. Ogifta dottern Brita Persson flyttade hem under 1960-talet och bodde kvar tills hon gick bort 1998. Fastigheten såldes då av dödsboet till nuvarande ägaren. Bostadshuset byggdes till 1921 med en tvärgående byggnadskropp i tegel mot västra gaveln. Taken var ursprungligen täckta med papp men ersattes senare, förutom över glasverandan, med takpannor av tegel. Tillbyggnaden hade en balkong på södra gavelröstet, vilken togs bort 2004 på grund av skador som orsakats av infästningarna. 2007 gjordes en tillbyggnad med stående grönmålad träpanel för badrum på den norra fasadens östra del.

Boningshuset har en putsad sockel i grå kulör som övergår i en fasad av gult tegel med stående tegelskift ovan fönstren. Sadeltaket är belagt med rött taktegel och har två skorstenar i nock på den äldre byggnaden. Vindskivorna i trä är grönmålade. Fönstren har grönmålade karmar och vitmålade bågar. Både tvålufts- och treluftsfönster förekommer. Några är korspostfönster och några är spröjsade med tre rutor i var luft. En glasveranda med stående grönmålad träpanel och grönmålade fönster är placerad på södra fasaden, i vinkeln mellan de båda byggnadskroppparna.

En hårdgjord yta på husets östra sida fungerar som parkering. Trädgården upplevs relativt stor och lummig. Häckar av oxel och fläder omger trädgården i väster och öster, medan den i norr avgränsas av ett trästaket. Trädgården har gräsytor, planteringar, odlingar samt buskar och träd av olika slag så som äppel, plommon, päron, jasmin, syrén och hägg.

Kulturhistorisk värdering: Det välbevarade boningshuset, med tillbyggnad från 1921, är en god representant för landsbygdens småhusbebyggelse kring sekelskiftet 1900. Tillbyggnaden är varsamt gjord, genom tegelfasadernas utförande går det att utläsa de olika tidslagren. Tegelfasader, fönstersättning, murad skorsten samt plan- och takform är tidstypiska karaktärsdrag som ger byggnaden ett kulturhistoriskt värde. Fönstren är både av tvålufts- och treluftsutförande där några är korspostfönster och några är spröjsade med tre rutor i var luft. Byggnaden bidrar till upplevelsen av den äldre bystrukturen och ger ett miljöskapande värde.

Teckenförklaring

- Plangräns
- Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §
- Byggnad av kompletterande värde enligt PBL 8:17 §
- Värdefull miljö / Enhetlig karaktär

N

0 100 200 400 600 800 Meter

HELSINGBORG

Bevarandeprogram VALLÅKRA Ortofoto våren 2023

Datum: 2024-10-29

1:6 000

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

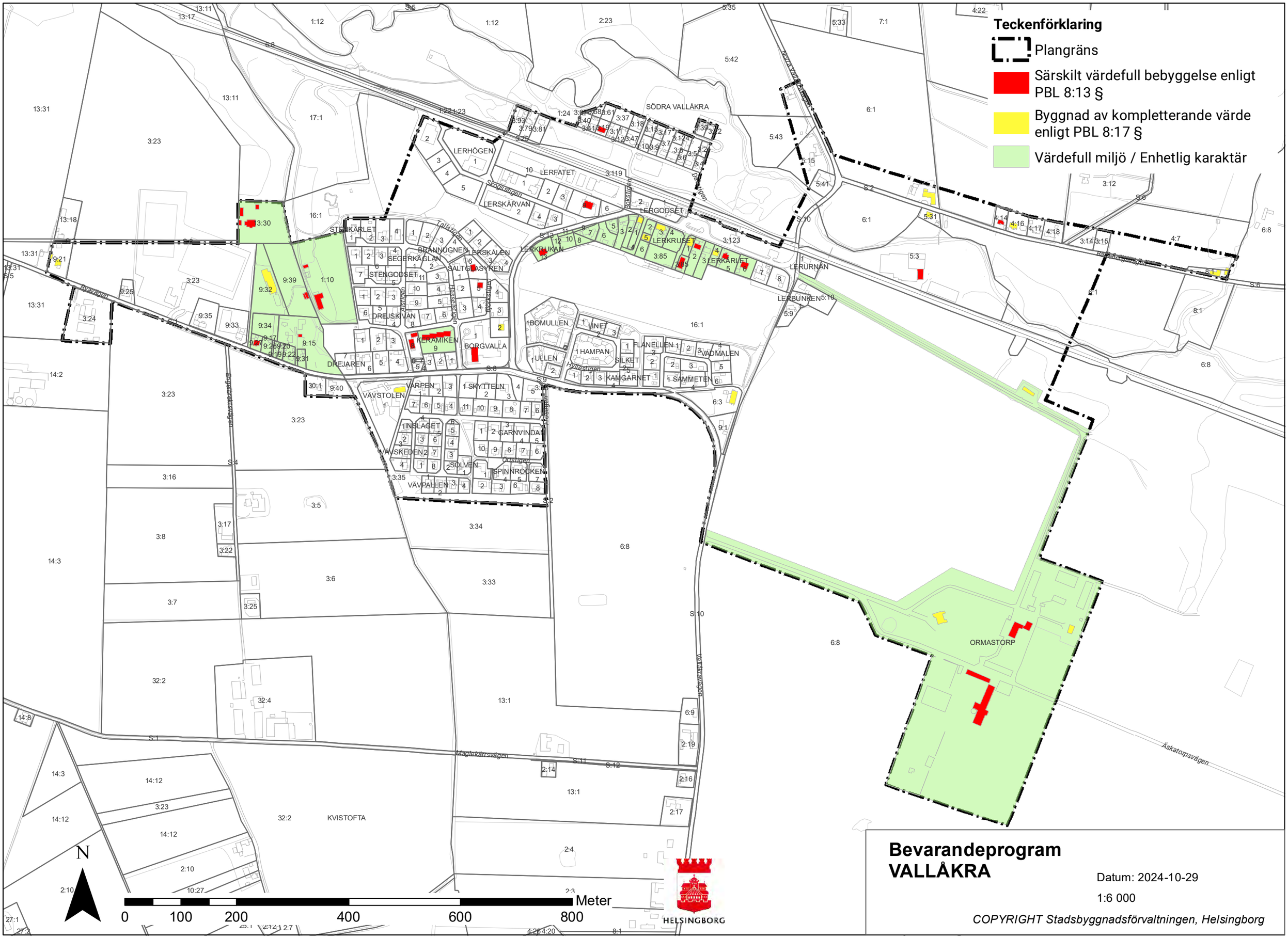

Bevarandeprogram VALLÅKRA

Datum: 2024-10-29

1:6 000

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

Teckenförklaring

- Plangräns
- Byggnadsminnen och kyrkobyggnad som skyddas av Kulturmiljölagen
- Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §
- Byggnad av kompletterande värde enligt PBL 8:17 §
- Värdefull miljö / Enhetlig karaktär

N

Meter
0 100 200 400 600 800

HELSINGBORG

Bevarandeprogram
Kvistofta
Ortofoto våren 2023

Datum: 2024-10-29

1:6 000

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

Teckenförklaring

- Plangräns
- Byggnadsminnen och kyrkobyggnad som skyddas av Kulturmiljölagen
- Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §
- Byggnad av kompletterande värde enligt PBL 8:17 §
- Värdefull miljö / Enhetlig karaktär

N

0 100 200 400 600 800 Meter

HELSINGBORG

Bevarandeprogram Kvistofta

Datum: 2024-10-29

1:6 000

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

HELSINGBORG